

Issn :1302-2040

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU
ATATURK UNIVERSITY DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT SCIENCES

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Editör
Editor Chief
Prof.Dr. M. Sait KELEŞ

Editör Yardımcısı
Editor Associate
Yrd.Doç.Dr. Ahmet ŞİRİNKAN
Yrd.Doç.Dr.Nurcan DEMİREL

Yayın Koordinatörü
Publishing Coordinator
Yrd.Doç.Dr. Yunuz ÖZTAŞYONAR

AVRUPA BİRLİĞİ İLE UYUM SÜRECİNDE YÜKSEKÖĞRETİMDE ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİNİN YENİDEN YAPILANMASI
REORGANIZING OF SPORTS COACHING DEPARTMENTS IN TURKISH HIGHER EDUCATION SYSTEM WITH THE INTEGRATION OF EUROPEAN UNION

Mehmet Akif ZİYAGİL Dilek SEVİMLİ

BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNE KATILIMIN ÇOCUKLARIN ANTROPOMETRİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ
EFFECT OF PARTICIPATION IN PHYSICAL EDUCATION COURSES ON ANTHROPOMETRIC CHAR

Hürmüz KOÇ, Ali TEKİN, Fahri AKÇAKOYUN

PROFESYONEL FUTBOL TAKIMI OYUNCULARININ FİZİKSEL UYGUNLUK VE SOMATOTİP ÖZELLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
EVALUATED PHYSICAL FITNESS SOMATOTYPE FEATURES OF THE PROFESSIONAL SOCCER TEAM PLAYERS

Faruk AKÇINAR, Yonca BİÇER, Abdullah GÜLLÜ, Mehmet GÜLLÜ

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE SPORA KATILIMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ
PERSONALITY CHARACTERISTICS OF HIGH SCHOOL STUDENTS WITH THE RELATIONSHIP BETWEEN OF SPORTS PARTICIPATION

Mustafa BAŞ, Kenan ŞEBİN, Elif AYDIN, Ertuğrul ÖZTÜRK,

TÜRK SPOR TARİHİNDE SPOR ŞURALARININ ÖNEMİ VE KAZANIMLARI
THE IMPORTANCE ON TURKISH SPORTS HISTORY, SPORTS FORUMS AND OUTCOMES

Erhan DEVRİLMEZ, Settar KOÇAK,

SPOR YÖNETİCİLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN ARAŞTIRILMASI
AN INVESTIGATION INTO THE OF COMMUNICATION SKILLS OF STUDENTS AT SPORT MANAGEMENT DEPARTMENT

Emre BELLİ, Nurcan DEMİREL, Ali Gürel GÖKSEL, Sümmani EKİCİ, Dursun KATKAT,

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

CİLT / VOLUME: 15

SAYI NUMBER: 1

YIL / YEAR :2013

ISSN:1302-2040

EDİTÖR/EDITOR

Dr. M.Sait KELEŞ, Erzurum

EDİTÖR YARDIMCISI/ASSOCIATE EDITOR

Dr. Ahmet ŞİRİNKAN, Erzurum

Dr. Nurcan DEMİREL, Erzurum

YAYIN KOORDİNATÖRÜ/PUBLISHING COORDINATOR

Dr. Yunus ÖZTAŞYONAR, Erzurum

İNGİLİZCE DANIŞMANLARI/ENGLISH CONSULTANTS

Dr. Mustafa GÜL, Erzurum

Dr. Sedat AKAR, Erzurum

Dr. Bülent GÜRBÜZ, Kırıkkale

İSTATİSTİK DANIŞMANLARI/STATISTICAL CONSULTANTS

Dr.Başaran GENÇDOĞAN, Erzurum

Dr. Meltem Alkan MELİKOĞLU, Erzurum

BİLİMSEL DANIŞMA KURULU/ EDITORIAL BOARD

Dr. Caner AÇIKADA, Ankara
Dr. Fatih AKÇAY, Erzurum
Dr. Gül BALTACI, Ankara
Dr. Şenol DANE, Ankara
Dr. Gazanfer DOĞU, Bolu
Dr. Güner EKENCİ, Ankara
Dr. Mehmet GÜNAY, Ankara
Dr. Özbay GÜVEN, Ankara
Dr. Arslan KALKAVAN, Kütahya
Dr. Suat KARAKÜÇÜK, Ankara
Dr. Ahmet KIZILTUNÇ, Erzurum
Dr. Osman İMAMOĞLU, Samsun
Dr. Feza KORKUSUZ, Ankara
Dr. Kazım ŞENEL, Erzurum
Dr. Ömer ŞENEL, Ankara
Dr. Kemal TAMER, Ankara
Dr. Azmi YETİM, Ankara
Dr. İbrahim YILDIRAN, Ankara
Dr. Mehmet Akif ZİYAGİL, Amasya
Dr. Erdal ZORBA, Ankara
Dr. Hülya AŞÇI, Ankara
Dr. Akın ERDAL, Erzurum
Dr. İlhami GÜLÇİN, Erzurum
Dr. Recep GÜRŞOY, Erzurum
Dr. Nevin Atalay GÜZEL, Ankara
Dr. Ayşe Kin İŞLER, Ankara
Dr. Saliha KARATAY, Erzurum
Dr. Kadir YILDIRIM, Erzurum
Dr. Sema ALAY, Ankara
Dr. Velittin BALCI, Ankara

Dr. Şebnem CENGİZ, Şanlıurfa
Dr. İbrahim CİCİOĞLU, Ankara
Dr. Zafer ÇİMEN, Ankara
Dr. Erkan ÇALIŞKAN, Erzurum
Dr. Hüseyin EROĞLU, Erzurum
Dr. Zinnur GEREK, Erzurum
Dr. Murat KALDIRIMCI, Erzurum
Dr. Dursun KATKAT, Erzurum
Dr. Necip Fazıl KİŞHALI, Erzurum
Dr. Hakan SUNAY, Ankara
Dr. İlhan ŞEN, Erzurum
Dr. Mehmet TUNÇKOL, Tokat
Dr. Fatih YENEL, Ankara
Dr. Ümit KARLI, Bolu
Dr. H.Alper GÜNGÖRMÜŞ, Ağrı
Dr. Önder ŞEMŞEK, Bolu
Dr. Sümmani EKİCİ, Muğla
Dr. Latif AYDOS, Ankara
Dr. Yunus ÖZTAŞYONAR, Erzurum
Dr. Fatih KIYICI, Erzurum
Dr. Arzu GÜLBAHÇE, Erzurum
Dr. A.Haktan SIVRİKAYA, Balıkesir
Dr. Murat TAŞ, Ağrı
Dr. Nurcan DEMİREL, Erzurum
Dr. Murat AKYÜZ, Ağrı
Dr. S. Erim ERHAN, Erzurum
Dr. Deniz EKİNCİ, Samsun
Dr. Orcan MIZRAK, Erzurum
Dr. Mustafa Yaşar ŞAHİN, Ankara
Dr. Recep CENGİZ, Şanlıurfa

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Amaç ve Kapsam

Beden eğitimi ve spor bilimleri dergisinin temel hedefi uluslar arası düzeyde nitelikli, sürekli ve beden eğitimi ve spor alanında periyodik olarak bilimsel açıdan en üst düzeyde orijinal araştırmaları yayınlamaktır. Bununla beraber spor bilimleri ile ilgili temel yenilikleri kapsayan derleme yazıları, olgu sunumları, beden eğitimi ve spor camiasının konular hakkındaki deneyimlerini ve eleştirilerini içeren mektuplar ile güncel mesleki konular da yayınlanır.

Yayın Periyodu

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun süreli yayın organı olup, bağımsız ve önyargısız hakemlik ilkesine dayanan bilimsel içerikli, yayın dili Türkçe olan, ulusal, periyodik bir dergidir. Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında olmak üzere yılda 4 kez yayınlanır.

Abone işlemleri

Dergiye abone olmak isteyen kişiler Beden eğitimi ve spor bilimleri dergisi iletişim adresine başvurmalıdır.

Reklam işlemleri

Dergiye reklam vermek isteyen tüm kişi ve kurumların dergi iletişim adresine başvurmaları gerekmektedir

Yazarlara bilgi

Yazarlara bilgi, dergi sayfalarında ve www.atabesbd@atauni.edu.tr web sayfasında yayınlanmaktadır.

Yayın hakkı

Atatürk beden eğitimi ve spor bilimler dergisinde yayınlanan yazı, resim, şekil ve tablolar yayıncının izni olmadan kısmen veya tamamen herhangi bir nedenle basılamaz, çoğaltılamaz. Referans göstermek kaydıyla özetleme ve alıntı yapılabilir. Dergide yayınlanan yazı, şekil ve resimlerden yazarları, ilan ve reklamlardan firmaları sorumludur.

Yazışma Adresi / Correspondence Address

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (atabesbd)

Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

25240 ERZURUM/ TÜRKİYE

Tel:(0442) 2312234 • Faks:(0442) 2360985

e-posta: atabesbd@atauni.edu.tr

Dizgi, Baskı

Mega ofset, Erzurum

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

YAZARLARA BİLGİ

Yayın Kuralları

Atatürk Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisine gönderilen yazılar, yayın ve bilim kurulu üyeleri tarafından kapsam ve düzen açısından uygun görülmelidir. Yayın kurulu yayın koşullarına uymayan yazıları yayınlamamak, düzeltmek üzere yazarına geri göndermek ve biçimce düzenlemek yetkisine sahiptir. Yazının özüne dokunmadan her türlü düzeltme ve kısaltmalar yapılabilir. Yayınlanmak üzere dergiye gönderildikten sonra yazarlardan hiçbiri, tüm yazarların yazılı izni olmadan yazar listesinden silinemez ve hiçbir isim yazar olarak eklenemez veya yazar sırası değiştirilemez. Tüm yazılar editör ve ilgili editör yardımcısı ile en az iki danışman hakem tarafından incelenir. Editör ofisi gerek gördüğünde makaleyi üçüncü bir hakeme gönderebilir.

Dergide basılacak yazılar başka herhangi bir yerde yayınlanmamış olmalıdır. Bilimsel toplantılarda tebliğ edilen çalışmalarda bilimsel toplantının yeri ve tarihi belirtilmelidir. Yazıların bilimsel sorumluluğu yazara ait olup yazıların içeriğinden ve kaynakların doğruluğundan yazarlar sorumludur. Eğer makalede daha önce yayınlamış; alıntı yazı, tablo, resim vb. varsa makale sahibi yayın hakkı sahibi ve yazarlardan yazılı izin almak ve bunu belirtmek durumundadır. Yayına kabul edilmeyen makale, resim ve fotoğraflar eğer özel olarak yazarlar tarafından geri istendiği belirtilmemiş ise yazarlara geri gönderilmez.

Yazım Kuralları

1. Yazım PC uyumlu bilgisayarda Microsoft Word Windows programı ile Arial veya Times New Roman karakteriyle yazılmalı, A4 sayfa büyüklüğünde beyaz kağıda ve kâğıdın tek yüzüne kâğıdın sol kenarında 2,5, sağ kenarında 2,5, üst ve alt kenarlarında 2,5'er cm. boşluk bırakılacak şekilde yazılmalıdır. Tümünde harf büyüklüğü 12 punto olmalıdır. Ancak, çalışmanın adı 14 punto ve boldlanmış olmalı, metinde yer alan tablolarda tek sayfaya sığdırılması istendiğinde 8 veya 9 punto harfler kullanılabilir.
2. Ana yazımda 1.5 tam satır aralığı kullanılmalıdır. Şekillerin ve çizelgelerin açıklamaları ile alıntılar ve dip notların yazımında ise 1 satır aralık kullanılmalıdır. Özet, Abstract, Şekiller, Tablolar, Kısaltmalar Dizini ve Kaynaklar gibi, ana başlıklar, bölüm başlıkları ve alt bölüm başlıkları ile bunları izleyen ilk paragraf arasında kullanılan aralığa göre bir aralık; bir alt bölümün son satırı ile bir sonraki alt bölüm başlığı arasında da kullanılan aralığa göre bir aralık boşluk bırakılmalıdır. Metin içerisinde yer alan paragraflar arasında ilave aralık bırakılmamalıdır.
3. Makale kolay anlaşılır bir Türkçe ve yazım kurallarına uygun bir dille yazılmalıdır. Yazım kurallarında imla bakımından Türk Dil Kurumu'nun çıkardığı imla Kılavuzuna uyulması gerekmektedir. Anlatım üçüncü şahıs ağzından yapılmalı, kısa ve öz cümleler kullanılmalıdır. Yazımda virgül ve noktadan sonra, bir karakter boşluk bırakılmalıdır.
4. Araştırma yazıları sıra ile şu bölümlerden oluşmalıdır: Kapak başlığı, Türkçe başlık, Türkçe özet, anahtar kelimeler, İngilizce özet (konunun başlığı ile birlikte), key words, giriş, materyal ve metod, bulgular, tartışma, sonuç ve kaynaklar. Derleme ve olgu sunumları ise; kapak başlığı, Türkçe özet, anahtar kelimeler, İngilizce özet (İngilizce konu başlığı ile) ve key words sırası ile başlamalıdır. Kapak başlığı dışında isim ve kurum belirtilmemelidir. Türkçe özet bölümü azami 200 kelimedenden oluşmalıdır. İngilizce özet ise Türkçe özete denk olmalıdır.
5. **Kapak Başlığı:** Makalenin başlığı (Türkçe ve İngilizce), tüm yazarların ad ve soyadları, akademik ünvanları, bağlı oldukları kurumları, iş telefonu-GSM, e-posta ve yazışma adresleri, belirtilmelidir. Makale daha önce tebliğ edilmişse tebliğ yeri ve tarihi belirtilmelidir.

6. Araştırma yazıları ve derlemeler 10 sayfayı, olgu sunumları ise 5 sayfayı geçmemelidir.
7. Tüm tablolar grafikler veya Şekiller yazının içinde yerleştirilmiş halde gönderilmemeli, her biri ayrı sayfaya basılmış Şekilde gönderilmelidir. Her birine metinde geçiş sırasına göre numara verilmeli ve kısa birer başlık yazılmalıdır. Tablo, Şekil ve grafiklerin yazıda nerede geçtiği belirtilmelidir. Kullanılan kısaltmalar alt kısımda mutlaka açıklanmalıdır. Özellikle tablolar metni açıklayıcı ve kolay anlaşılır hale getirme amacı ile hazırlanmalı ve metnin tekrarı olmamalıdır. Başka bir yayından alıntı yapılıyorsa yazılı baskı izni birlikte gönderilmelidir.
8. Kaynaklar listesi makale metninin sonunda ayrı bir sayfaya yazılmalı, alfabetik sıraya göre düzenlenmelidir. Kaynaklar metinde, soy isim ve tarih belirterek parantez içerisinde olmalıdır. (rnek, (Siktar, 2012), (Baldwin ve Caldwell, 2003), (Martin ve ark., 1995).. Henüz yayınlanmamış veriler ve çalışmalar kaynaklar bölümünde yer almamalıdır. Bunlara metin içerisinde (isim(ler), yayınlanmamış veri, tarih) Şeklinde yer verilmelidir. Kaynaklarda yazar sayısının 6 veya daha az olması durumunda tüm yazarların isimleri yazılmalıdır. Yazar sayısının altıdan fazla olması durumunda ise ilk altı yazarın ismi yazılmalı, sonrasında Türkçe makalelerde “ve ark.,” İngilizce makalelerde ise “et al.” ilave edilmelidir. Yazar isimlerinden sonra kaynak gösterilen yazının tam başlığı, dergi adı, yıl, cilt ve sayfa numaraları yazılmalıdır. Kaynaklar Şu Şekilde düzenlenmelidir:
 - a. Dergiler için;
Brocq O, Breuil V, Agopian V, Grisot C, Flory P, Bernard-Pomier G et al. Reactive arthritis induced by strongyloides stercoralis. Rev Rhum Engl Ed,1996;63:217-19.
 - b. Kitaplar için;
Ergen E. Egzersiz Fizyolojisi. Ankara: Nobel yayınevi, 2002:35-46.
 - c. Kitap bölümü için;
Zvaifler NJ, Antimalarials. In: Mc Carty DJ, ed(s). Arthritis and Allied Conditions. Philadelphia: Lea and Febiger, 1985: 497-501.
 - d. Tez için;
Kaplan SI. Post-hospital home health care: the elderly access and utilization (thesis). St. Louis (MO): Washington Univ; 1995.
9. Çalışma; 3 bilgisayar çıktısı (biri isimli, diğer ikisi isimsiz olacak Şekilde) ve 8 gnderimlik posta ederi kadar pul ile birlikte gönderilmelidir.
10. Hakemlerden gelmiş, düzeltme için geri gönderilen ve kabul edilen makaleler düzeltmeleri yapıldıktan ve CD ye kopyalandıktan sonra dergimize gönderilmelidir.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

TELİF HAKKI DEVİR FORMU FORM FOR COPYRIGHT

...../...../20

MakaleBaşlığı:

.....
.....
.....

Sayın Editör,

Yayınlanması dileğiyle Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi'ne gönderdiğimiz yukarıdaki başlığı verilen makalenin yazarları olarak;

Bu çalışmanın:

1. Bilimsel ve etik sorumluluğunun bize ait olduğunu,
2. Daha önce yurtiçinde ve yurtdışında Türkçe veya yabancı bir dilde yayınlanmadığını,
3. Başka bir yayın organına yayınlanmak üzere gönderilmediğini,
4. Yayının kabulü halinde tüm yayın haklarının Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi'ne ait olduğunu kabul ve beyan ederiz.

Yazar(lar)

İmza

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

CİLT / VOLUME : 15

SAYI / NUMBER : 1

YIL / YEAR: 2013

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Sayfa No

Orjinal Makaleler / Original Articles

-
- 9-28 AVRUPA BİRLİĞİ İLE UYUM SÜRECİNDE YÜKSEKÖĞRETİMDE
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİNİN YENİDEN YAPILANMASI
REORGANIZING OF SPORTS COACHING DEPARTMENTS IN TURK-
ISH HIGHER EDUCATION SYSTEM WITH THE INTEGRATION OF EU-
ROPEAN UNION
Mehmet Akif ZİYAGİL Dilek SEVİMLİ
- 29-37 BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNE KATILIMIN ÇOCUKLARIN
ANTROPOMETRİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ
EFFECT OF PARTICIPATION IN PHYSICAL EDUCATION COURSES
ON ANTHROPOMETRIC CHAR
Hürmüz KOÇ, Ali TEKİN, Fahri AKÇAKOYUN
- 39-53 PROFESYONEL FUTBOL TAKIMI OYUNCULARININ FİZİKSEL UYGUN-
LUK VE SOMATOTİP ÖZELLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
EVALUATED PHYSICAL FITNESS SOMATOTYPE FEATURES OF THE
PROFESSIONAL SOCCER TEAM PLAYERS
Faruk AKÇINAR, Yonca BİÇER, Abdullah GÜLLÜ, Mehmet GÜLLÜ
- 65-75 ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE
SPORA KATILIMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ
PERSONALITY CHARACTERISTICS OF HIGH SCHOOL STUDENTS
WITH THE RELATIONSHIP BETWEEN OF SPORTS PARTICIPATION
Mustafa BAŞ, Kenan ŞEBİN, Elif AYDIN, Ertuğrul ÖZTÜRK,
- 77-88 TÜRK SPOR TARİHİNDE SPOR ŞURALARININ ÖNEMİ VE
KAZANIMLARI
THE IMPORTANCE ON TURKISH SPORTS HISTORY, SPORTS FORUMS
AND OUTCOMES
Erhan DEVRİLMEZ, Settar KOÇAK,
- 89-102 SPOR YÖNETİCİLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BE-
CERİLERİNİN ARAŞTIRILMASI
AN INVESTIGATION INTO THE OF COMMUNICATION SKILLS OF
STUDENTS AT SPORT MANAGEMENT DEPARTMENT
**Emre BELLİ, Nurcan DEMİREL, Ali Gürel GÖKSEL,
Sümmani EKİCİ, Dursun KATKAT,**

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

AVRUPA BİRLİĞİ İLE UYUM SÜRECİNDE YÜKSEKÖĞRETİMDE ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİNİN YENİDEN YAPILANMASI¹

*Mehmet Akif ZİYAGİL

**Dilek SEVİMLİ

* Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Amasya

** Çukurova Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Adana

ÖZET

Ulusal etkili spor sisteminin en önemli kısmını antrenörlerin eğitimi ve sınıflandırılması oluşturmaktadır. Avrupa Birliği ülkelerinde, Avrupa Spor Bilim, Eğitim ve İstihdam Ağı (ENSSEE), antrenörlerin niteliklerine göre sınıflandırılması için yeni bir yapı oluşturmuştur. Bu yapı, sadece Avrupa Birliği Ülkeleri için değil; dünya spor federasyonları için de antrenör eğitim niteliklerinin belirlenmesinde referans noktası olmuştur.

Avrupa Birliği Üyesi olma beklentisi içerisindeki Türkiye, kendi antrenör eğitim ve antrenör kademelendirme sistemini Spor Genel Müdürlüğü ile işbirliği içerisinde hem yüksek öğrenimde hem de ulusal spor federasyonlarında Avrupa Birliği Standartlarına uygun hale getirmelidir.

Anahtar Kelimeler: Antrenör Eğitimi ve Antrenörlük Kademeleri, Türkiye.

REORGANIZING OF SPORTS COACHING DEPARTMENTS IN TURKISH HIGHER EDUCATION SYSTEM WITH THE INTEGRATION OF EUROPEAN UNION

*Mehmet Akif ZİYAGİL

**Dilek SEVİMLİ

ABSTRACT

The education and qualification of sports coaches constitutes the most important part of effective national sports systems. Within the European Union (EU), the European Network of Sports Science Education and Employment (ENSSEE) has developed a new framework for the qualification of coaches. This structure has provided a reference point not only for the member states of the European Union but also world sport federations in relation to coach education qualifications.

Turkey as a country expecting membership in the European Union should align its own coaching education and qualification system to European standards both in higher education system and national sport federations with cooperation of national sports authority.

Key Words: Turkish Coaching Education and Qualification.

¹ Bu çalışma 2013 yılında Makedonya'nın Tetova şehrinde yapılan Uluslararası Balkan Spor Bilimleri Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuş ve özet olarak bildiri kitapçığında yer almıştır (International Balkan Symposium in Sports Sciences, IBSSS 2013).

Giriş

Günümüzde sadece Olimpik slogan olan "**citius, altius, fortius**" veya "**daha hızlı, daha yükseğe ve daha güçlü**" felsefi ile performans sporu yapılmamaktadır. Eğitim, sağlık, estetik, sosyal ve ekonomik nedenlerden dolayı da insanlar spor yapmaya yönelmektedir. Ülkemizde performans ve fiziksel aktiviteye katılım alanında en çok eleman yetiştiren Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları'nın (BESYO) antrenörlük bölümü eğitiminin içeriği ve niteliği, **Bologna Süreci ile Mesleki Eğitiminde Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi** (European Qualification Framework, EQF) ve **Öğretim için Avrupa Kredi Transfer Sistemini çalışmaları** (a European Credit System for Vocational Education and Training, ECVET) kapsamında ortak program ile uyumlu olmayı düşündüğü Avrupa Ülkelerine benzememektedir (Crespo, 2008; Duffy, 2004). Avrupa Birliğine tam üye olma konusunda azami gayret gösteren Türkiye'nin "**Antrenörlük Eğitiminde**" de Avrupa ve Dünya standartlarını sağlaması zorunlu gözükmektedir. Bu konuda Çalık ve arkadaşları (2012) Türkiye'de beden eğitimi ve yükseköğretimde spor eğitiminin dolayısıyla antrenörlük eğitimi, spor yöneticiliği ve rekreasyon Bölümlerinin Bologna süreci ve nitelikler

çerçevesi ile **Uluslararası Eğitimin Standart Sınıflaması** ve **Türk Yükseköğretimi Yeterlilikler Çerçevesinde** yeniden yapılanmasının gerekliliğine vurgu yapmışlardır.

Evrensel olan spor gibi alanlarda dünya ve Avrupa'dan bağımsız hareket etmek, küreselleşen ve küçülen dünyamızda diğer uluslarla rekabette önemli bir dezavantajdır.

Yakın spor geçmişimize bakıldığında; Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye, 1948 Londra'da 6 altın, 1960 Roma'da 7 altın madalyadan sonra 1996 Atlanta'da 4 altın madalya kazanmış ve 2008 Pekin'de 1 altın seviyesinde kalmıştır. En son 2012 Londra Olimpiyat oyunlarında ise, 2 altın madalya ile artış eğilimine girmiş ve 2 altın, 2 gümüş ve 1 bronz olmak üzere toplam 5 madalya ile genel sıralamada 38'den 32. sıraya yükselmiştir. Tüm Olimpiyat oyunlarında (1936-2012) altın madalyaların % 72'si (28/39) ve son 4 Olimpiyat Oyunları'nda (2000-2012) % 22'si (2/9) güreş branşından alınırken, aynı değerler diğer spor branşları için sırasıyla % 28 (11/39) ve % 78'dir (7/9). Altın madalya sayısında azalmanın en önemli sebeplerinden biri olarak, Türk antrenörlerin en güncel şekilde "**spor bilimlerini ve teknolojisindeki**"

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

değişim ve gelişmeleri takip edememesi gösterilebilir.

Diğer yandan fiziksel aktivite, herkes için spor ve rekreasyonel aktivitelere katılım **“Sporun Geliştirilmesi”** başlığı altında Anayasa'nın 59. Maddesinde belirtildiği gibi **“Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyla korur”** anlayışı doğrultusunda son elli üç yılda Türkiye Cumhuriyeti Hükümetlerince bu görev gelişmiş ülkeler seviyesinde yeterince yerine getirilmemiştir (TC Anayasası, 1982).

Avrupa Birliği'ne üye olmaya çalıştığımız bu günlerde; toplam nüfusun fiziksel ve sportif aktivitelere katılım oranları Avrupa'da Hollanda % 56, Almanya % 53, İngiltere % 41 Fransa % 39, İtalya % 35 ve İspanya % 28 düzeyinde olduğu (**Bottenburg, 2011**) göz önünde bulundurulursa; Türkiye 75.627.000 nüfusu ve 603.293 aktif sporcu sayısı ile hesaplanan % 0,80 (<https://www.sgm.gov.tr/> 19.02.2013) ve Sağlık Bakanlığının 7 ilde 15.468 kişiye uyguladığı anketlere göre (T.C. Sağlık Bakanlığı,19.02.2013) % 3.5'lük oranı ile en düşük fiziksel aktivite düzeyine sahip ülke konumundadır. Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması, (TBSA, 2010) sonuçlarına göre, 12 yaş ve üzeri

bireylerin % 71.9'u hareketsiz yaşamakta, % 9.1'i ise yetersiz düzeyde fiziksel aktivite yapmaktadır. Sportif ve fiziksel aktivitelere katılım oranlarını % 30'lara ve yukarısına çıkarmak için tüm devlet kurumları ve sivil toplum örgütlerinin seferber olması gerekmektedir. Sportif ve fiziksel aktivitelere katılımın artırılması performans sporunun alt yapısının oluşturulmasında ve sporda şiddeti azaltan spor kültürünün geliştirilmesinde temel etken olduğu unutulmamalıdır.

Bugün Türkiye'de 28.500'ü Milli Eğitim Bakanlığı'nda olmak üzere toplam 32.500 beden öğretimi vardır. Yine 35.000 atama bekleyen Beden Eğitimi Bölümü mezunu öğretmen adayı bulunmaktadır. Diğer yanda 1.500'ü Spor Genel Müdürlüğü ve 73.984'ü spor federasyonları bünyesinde olmak üzere çeşitli spor branşlarından toplam 75.984 antrenör vardır (TUİK, 2007). Toplamda 143.484 kişiyi bulan böylesine yüksek sayıda antrenör ve beden eğitimi öğretmeni olmasına karşın hem fiziksel ve sportif aktivitelere katılanların sayısı azdır hem de Olimpiyat Oyunlarındaki başarımız düşük seviyededir. Temel sorun, antrenör ve beden eğitimi öğretmenlerinin sayısından ziyade onların yeterlilik düzeyleri ve nitelikleriyle ilgilidir. Antrenörlük eğitiminin Türkiye'nin ihtiyaçlarını karşılayacak antrenör yetiştirme programının

geliştirilmesi spor federasyonları ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarına bağlı Antrenörlük bölümlerinin temel görevi olarak gözükmektedir. Böylece,

Türkiye ve Dünyada Antrenörlük Mesleğinin Genel Özellikleri Kapsamında Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi

Antrenörler; değerleri, tutumları ve davranışları ile gençlerin spor deneyimini etkilemektedir (Fraser-Thomas & Côté, 2009; Newin, Bloom, & Loughhead, 2008; Smith & Smoll, 2002). Gençlerin kazandıkları deneyimlerden memnun olma düzeyi ve spor yapmayı sürdürme arzusundaki süreklilik büyük oranda antrenörlerin etkisi neticesinde ortaya çıkmaktadır (Fraser-Thomas, Côté, & Deakin, 2005; Smoll, Smith, Barnett, & Everett, 1993; Weiss & Williams, 2004).

Bloom (1985), sporcunun gelişim evrelerinde antrenörün rolünü;

a-)erken gelişim yıllarında, gelişim sürecine odaklı, kibar, neşeli, çocuğu koruyucu ve onun üstün yeteneğini fark eden olması,

b-)ergenlik ve öncesi yıllarda, üstün teknik bilgi, yeterli bireysel ilgi gösteren, saygı duyulan, güçlü rehberlik ve yönetim becerisi olan ve beklenen nitelikli sonuçlara ulaşan;

bu çalışmanın amacı, Avrupa Birliği ile **uyum sürecinde yükseköğretimde** antrenörlük eğitiminin yeniden yapılanmasının analizi olmuştur.

c-)ergenlik sonrası yıllarda, usta antrenör, çekinilen ve saygı duyulan, başarılı ve başarı için talepkâr, kızgınlığında bile sporcular için daima içinde sevgi besleyen ve onların iyilik ve başarılarını düşünen bir yapıya sahip olmasıyla ifade etmiştir.

Dünyada antrenörlük mesleği ile ilgili birçok standart belirlenmiştir. Amerika Birleşik Devletlerinin atletizm antrenörleri için belirlediği ulusal 8 temel standart: (1) yaralanmalardan korunma, tedavi ve yönetimi, (2) risk yönetimi, (3) büyüme, gelişme ve öğrenme, (4) antrenman, kondisyon geliştirme ve beslenme, (5) antrenörlüğün sosyal ve psikolojik görünümü, (6) beceriler, taktikler ve stratejiler, (7) öğretim ve yönetim, ile (8) mesleki hazırlık ve gelişim konularını kapsamaktadır (National Standards for Athletic Coaches, 2013). Cassidy ve Kidman (2010) ortak çalışmalarında antrenörlük için sporcunun tanınması, liderlik, antrenörlük süreci, kişisel gelişim, planlama ve yönetim gibi önemli sayılan genel öğrenme alanlarından oluşması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu alanlardaki standartların her birinin

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

içeriğinin antrenörlük kademelerine göre detaylandırıldığını ve her bir detay için eğitim materyallerinin hazırlandığını düşündüğümüzde yıllarca Türkiye’de yapılmayan işlerin neler olduğunu çok kolay kavrayabiliriz.

Antrenörlerin eğitim ve yeterliliği, etkili spor sisteminin önemli bir ögesidir. **Avrupa Birliği kapsamında** (European Union, EU) **Avrupa Spor Bilim, Eğitim ve İstihdam Ağı** (the European Network of Sports Science Education and Employment, ENSSEE) antrenörlerin yeterliliği için 5 seviyeli yapıyı geliştirmiştir. 1999 da yayınlanan bu yapı, Avrupa Birliği’ne üye ülkeler için referans noktası olmuştur. Avrupa’da antrenörlükte profesyonelleşmeye doğru belirgin bir yönelim vardır. Örneğin; İngiltere’nin antrenörlük vizyonunda, gelecek yıllarda tam gün çalışan antrenörlerin yetiştirilmesi görüşü yer almaktadır. Fransa ve Almanya’da tam gün ve kısmi zamanlı ücretli çalışan antrenörlerin rolü uzun yıllar öncesinde tanımlanmıştı. Eski doğu bloku ülkelerinde de antrenörler tam gün sporcular ile çalışmaktaydı. Gönüllü antrenörlerin spor sistemine önemli katkı yaptığı İsveç’te, temel, orta ve gelişmiş antrenörlük kursları ile profesyonellik yaklaşımının büyük oranda önemsendiği anlaşılmaktadır (Duffy, 2006). Ülkemizde de, tam gün çalışan antrenörlerin sayısının artırılmasının

gerekliliği görülmelidir. Kısmi zamanlı çalışanlar, mesleklerine yeteri kadar zaman ayıramamakta ve önem verememektedir. Kısmi zamanlı antrenörlükte, mesleki yeterliliklerde çok belirgin eksikliklerin olması söz konusudur.

Avrupa Birliği’nde antrenörlük sistemindeki yeniden yapılanmanın temel 2 amacı vardır; 28 üye ülke arasında büyüyen sosyal ve ekonomik işbirliğinin merkezinde (1) antrenör yeterliliklerinin karşılıklı tanınması, (2) Avrupa’da antrenörlerin serbest hareketinin sağlanmasıdır.

Günümüzde, mevcut beden eğitimi öğretmenleri ve antrenörlerin bilgilerinin güncelleştirilmesi, beceri ve tecrübelerinin sürekli geliştirilmesi acil ihtiyaç olarak kabul edilmektedir. Bu noktada eğitim ve temel antrenörlük bilgisi her zamankinden daha önemli bir konuma gelmiştir. Antrenör eğitiminin niteliği ve gelişim basamaklarının yeniden düzenlenmesi kaçınılmaz bir sorumluluk olarak gözükmektedir.

Türkiye’de bugüne kadar antrenörlük mesleğinin kademelerinin belirlenmesinde birinci kademe monitörlükten sonra, ikinci kademe antrenörünün görev alanını **“minikler ve yıldızlar”** kategorisi olarak belirlenmiştir (Antrenörlük Yönetmeliği, madde 6, 2012). Oysa tüm dünyada en çok bilgi

birikimine ve tecrübeye bu kategorilerde ihtiyaç duyulmaktadır.

Bugün kabul edilen antrenörlük kademelendirilmesinde çalıştırılan hedef grup değil; antrenörün planlama, organize etme, uygulama, denetleme, yeniden planlama, stratejik planlama ve araştırma gibi temel fonksiyonları antrenman, müsabaka, takım yönetimi ve takımın eğitimi gibi aktivitelerde bilgi, beceri, profesyonellik, etik davranış ve iletişim becerileri çerçevesindeki yeterlilik düzeyine göre yapılmaktadır. En yüksek kademedeki antrenörlerin alt yapıda çalıştırılması; gelecekte yüksek performans sergileyecek başarılı sporcuların kazanılmasının temel koşuludur. Aksi takdirde gelecekte telafi edilmesi mümkün olmayacak eksikliklerinin ortaya çıkması mümkündür.

Uluslararası sportif başarının geliştirilmesinde ve fiziksel aktivite ile herkes için spor etkinliklerine katılanların sayılarının artırılmasında en önemli unsur antrenördür. Sürekli değişen ve gelişen dünyada Olimpiyat Oyunları'ndaki ülke derecemizi de göz önünde bulundurarak antrenör eğitimi yüksek standartlara çıkarmak için uzun ve kısa vadeli eylem ve stratejik planlar hazırlanması gerekmektedir. Bu değişim ilk olarak, üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümleri ile BESYO'ların verdiği lisans eğitimleri ile Spor Genel

Müdürlüğü (SGM) Eğitim Dairesi'nin antrenörlük kurslarının içeriğini ve tüm uygulamalarını kapsamalıdır.

Bugüne kadar Avrupa'da, **Spor Biliminde Avrupa Yüksek Öğretim Yapısının Uyumlaştırılması** (Aligning a European Higher Education Structure in Sport Science, AEHESIS) kapsamında çalışmalar sürerken, **Avrupa Spor Bilim, Eğitim ve İstihdam Ağı'nın** (ENSSEE) alt komitesi olarak **Avrupa Antrenör Konseyinde** (European Coaching Council) 5 kademeli Avrupa Antrenörlük Sistemi'nin yeniden gözden geçirilmesi için bir uzlaşma oluşmuştur. 1999'da kabul edilen döküman üzerinde gelişme sağlanmasına rağmen, üniversite bünyesindeki ve dışındaki kurslar veya eğitimle ilgili daha ayrıntılı açıklamalara ihtiyaç duyulmuş, Uluslararası alanda bunlara ek olarak, **Lizbon, Bologna ve Kopenhagen** süreçleri, ortaya çıkan birçok acil sosyal ve ekonomik sorunların ışığında mesleki eğitim ve yükseköğretimde yeni yollar belirlenmiştir. Bu süreçler, önerilen Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ve Mesleki Eğitim ve Öğretim için Avrupa Kredi Transfer Sistemi çalışmalarının başlamasını da sağlamıştır. Benzeri şekilde, Ülkemizde **Mesleki Yeterlilikler Kurumu** (MYK) kapsamında antrenörlük mesleğinin standartlarının ve yeterliliklerinin belirlenerek antrenörlük

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

mesleğinin yasal alt yapısının oluşturulması için gerekli çalışmalar başlatılmalıdır.

2003 yılının Ekim ayında başlayan 2007 yılının eylül ayında sona eren Avrupa Birliği ülkeleri arasında **Spor Biliminde Avrupa Yüksek Öğretim Yapısının Uyumlaştırılması** projesi; beden eğitimi, sağlık ve fiziksel uygunluk, spor yönetimi ve antrenörlük (spor koçluğu) alanına odaklanarak asli görevini yerine getirmiştir. Türkiye’de “**Spor Biliminde Avrupa Yüksek Öğretim Yapısının Uyumlaştırılması**” konusundaki çalışmalar takip edilmemiş ve yeniden yapılanma süreci başlatılamamıştır. Ancak 2013 yılında spor bilimcilerin önerilerini dikkate alan Spor Genel Müdürlüğü Avrupa ile antrenörlük alanında uyumlu hale gelme sürecini başlatmıştır. Antrenörlük alanında sadece Türkiye’de değil dünyada da çeşitli sorunlar bulunmaktadır. Uluslararası Antrenör Eğitim Konseyi’nin İsviçre Federal Spor Enstitüsü’nün (International Council for Coach Education, ICCE) 5 Temmuz 2000 tarihindeki özel toplantısında 29 ülkenin antrenör eğiticilerinin oybirliği ile kabul ettiği antrenörlük mesleğinin 10 temel sorununu şu şekilde sıralamıştır (<http://www.icce.ws/>, 25.05.2013):

1.Etik davranış standartlarına bağlı spor teşkilatları ve antrenörlerin

geliştirilmesi, teşkilat ve antrenörlerin bu standartlara uyup uymadığının denetlenmesi,

2.Tüm seviyelerdeki antrenörlerin mesleki yeterliliklerinin tanımlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi,

3.Antrenör eğitiminin temelini oluşturan teorik bilgilerin pratiğe uygulanabilecek şekilde antrenörlük eğitiminin verilmesi,

4.Tüm seviyelerde sporun geliştirilmesinde antrenörün hayati bir role sahip olduğunun, hükümetler, spor teşkilatları ve toplum tarafından bilinmesi ve anlaşılmasının sağlanması,

5.Sporcu merkezli antrenörlüğü, antrenör merkezli eğitimi ve mesleki gelişmeyi teşvik eden ve destekleyen bir felsefenin benimsenmesi,

6.Antrenörlük bilgisi ve deneyimine erişim ve iletişimi mümkün kılacak sürekli eğitim ve gelişmenin desteklenmesi,

7.Eğitim koşulları, hizmeti ve sonuçlarını koruyarak antrenörlük eğitimi ve mesleki gelişim fırsatlarının yaygınlaştırılması,

8.Bireyin çok yönlü ihtiyaçlarını tanımlamaya ve karşılamaya dayalı olarak antrenörün sürekli eğitim ve mesleki gelişimini teşvik eden ve destekleyen sistemlerin geliştirilmesi,

9.Antrenörlüğün bir meslek olarak tanınması ve gelişmesi için çalışılması,

10. Antrenörün kendi istediği zaman, yer ve sıklıkta çalışmasına müsaade eden açık ve uzaktan öğretimi destekleyecek antrenör eğitim sistemlerinin geliştirilmesi.

Antrenörlük mesleği ile ilgili böylesi çeşitli küresel sorunlar yaşanırken 28 Avrupa ülkesinden spor eğitimi uzmanları ile 70 paydaş kuruluş, değişik toplantılar ve konferanslarda bir araya gelerek 2010 yılı “**Eğitim ve Çalışma Ajandası**” ile ilgili “**Bologna Deklerasyonu**” ile “**Lizbon Hedefleri**” ve “**Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi’ne**” daima bağlı kalarak spor alanı için “**Ortak Müfredatın**” standartları ve referanslarının belirlenmesi konusunda birçok taslak metin üzerinde çalışmalar yapmışlardır.

Bu proje, “**Avrupa Spor Bilim, Eğitim ve İstihdam Ağı**” adına *Almanya Köln Spor Akademisi’ndeki Avrupa Spor Geliştirme ve Serbest Zaman Etkinlikleri Enstitüsü* (the Institute of European Sport Development and Leisure Studies) tarafından koordine edilmiştir. Bir yönetim kurulu tarafından yürütülerek 4 önemli spor eğitimi alanında 4 çalışma grubu ile uzman grubun çalışması sağlanmıştır.

Antrenör yeterlilikleri ve nitelikleri tanınması için 5 kademeli sistemin yeniden değerlendirilmesi neticesinde;

(A) fiziksel aktivite ve herkes için spora katılım ile,

(B) performans sporlarına ve katılıma yönelik iki temel alanda ve ayrıca; her birinde 4 kademe antrenörlük eğitiminin verilmesi kabul edilmiştir.

Bu 4 kademe sırasıyla;

1) **Stajyer antrenör** (planlanan antrenmanın uygulamasına yardımcı),

2) **Antrenör** (planlanan antrenmanı organize eden ve uygulayan),

3) **Kıdemli antrenör** (antrenmanı planlayan, organize eden, uygulayan ve değerlendiren),

4) **Usta antrenör** (antrenmanı planlayan, organize eden, değerlendiren, denetleyen, araştıran ve stratejik hedefler belirleyen).

Sportif aktiviteye yarışma dışında sağlık ve rekreasyonel amaçlar için katılmayı düşünen yeni başlayanlar için (çocuk, genç ve yetişkin) **antrenörlük** ile yaşam boyu *Fiziksel ve Sportif Aktiviteye Katılanlar* için (çocuk, genç ve yetişkin) **antrenörlük** yaklaşımının zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Yarışma ve müsabakalardaki performansı geliştirmeye yönelik antrenörlük’te ise, yetenekli sporcular ile yüksek performans sporcularını eğitmeye yönelik iki grup **Performans Antrenörlüğü** oluşmuştur (Duffy, 2005).

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Üniversite içi ve dışındaki antrenör eğitimleri için örnek müfredatlar geliştirilmiştir. Böylece; birinci grup antrenörler çocuk, genç ve yetişkinlerin fiziksel aktivite ve herkes için sportif aktivitelere başlamasında ve yaşam boyu devam etmesini sağlarken, diğer grup yetenekli çocukların temel spor eğitimine başlaması ve yüksek performansa ulaşması için tam zamanlı çalışma şeklinde olmalıdır.

Ülkemizde tahminen iki yıl içerisinde gerçekleşmesi mümkün gözükken antrenörlük sistemindeki bu dönüşüm sürecinin 2016 ve 2020 Olimpiyat oyunlarına yönelik uzun vadeli hazırlığın en doğru başlangıç noktası olduğu açıktır. Bugün Türkiye’de 77 Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda (BESYO) antrenörlük bölümü vardır. Bunlardan sadece çok sınırlı sayıdaki antrenörlük bölümü *öğretim elemanı, tesis ve öğrenci niteliği* açısından uygun özellikler taşımaktadır. Mevcut müfredat nitelikli antrenörlerin mesleki yeterliliklerinin gelişimini yeterince sağlamamaktadır. Bu bölümlerin çoğunluğunun nitelikli öğretim üyesinin eksikliğini de kapsayan önemli sorunlar mevcuttur. Unutulmamalıdır ki nitelikli öğretim üyeleri kaliteli antrenörleri, antrenörler de geleceğin olimpik sporcularını yetiştirecektir.

Avrupa birliğinin spor bilimleri alanında geliştirdiği müfredat sadece Avrupa’da değil tüm Dünya’da kabul görmüştür. **“Spor Biliminde Avrupa Yüksek Öğretim Yapısının Uyumlaştırılması”** projesinin başlangıcında sadece Marmara ve Gaziantep Üniversiteleri gözden geçirme sürecine destek vermiş ve daha sonra antrenörlük, sağlık, fiziksel uygunluk, spor yönetimi ve beden eğitimi alanlarında oluşturulan çalışma gruplarında ise görev almamıştır. YÖK, Avrupa Birliği Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın spor alanında Avrupa Birliği’ne hızla uyumlu hale gelmesini sağlayacak birimleri acilen oluşturulması gerekmektedir.

Türkiye’de ise mevcut 77 antrenörlük bölümünün dolayısıyla BESYO’nun sayısının yirmi veya otuza indirilmesi ile **“Beden Eğitimi ve Spor Fakülteleri”**ne acilen dönüştürülmesi gerekmektedir. Kurulması düşünülen **Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Fakülteleri’nin** (1) bölgesel ve (2) büyükşehir kriterleri gözetilerek Türkiye’nin geneline dağılımı sağlanmalıdır. Bugün beden eğitimi öğretmeni ve antrenör sayısı 143.000’i geçmesine rağmen, Türkiye’nin fiziksel aktivite ve spor alanında ihtiyacını karşılayacak nitelikte değildir. Sadece BESYO’ların sayılarının azaltılması değil; açılacak fakültelerde öğrenci

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

kontenjanlarının da azaltılmasıyla öncelikle eğitimin kalitesini artırma yoluna gidilmelidir. Çünkü BESYO'ların mezun ettiği 35.000 öğretmen veya antrenör adayı atama veya görevlendirme beklemektedir.

Hem beden eğitimi öğretmenleri, hem de antrenörler performans ve sağlığı geliştirme ile serbest zamanları değerlendirmeye yönelik iki temel alanda görev yapmaktadır. Bugünkü antrenörlük bölümü performansa yönelik ve rekreasyon bölümü sağlık ve serbest zamanları değerlendirmeye ve katılıma yönelik antrenör yetiştirilmelidir. Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü ise, hem performansa yönelik hem de sağlık için fiziksel uygunluğu geliştirmeye yönelik antrenör ve öğretmenler yetiştirmelidir. Özellikle Milli Eğitime bağlı okullarda öğrencinin isteğine ve yeteneğine bağlı olarak katılıma veya performansa yönelik antrenörler haftanın birbirinden ayrı 3-4 gününde temel hareket ve spor eğitimi verilmelidir. Olimpiyatlara ve sağlığını geliştirmeye yönelik alt yapı çalışmalarının (çok yönlü hareket ve spor eğitiminin) sorumlusu beden eğitimi öğretmenleri olmalıdır.

Avrupa Birliği standartlarının uygulanabilmesi için, Spor Genel Müdürlüğü'nün şemsiyesi altında üniversiteler ile spor federasyonlarının

karşılıklı uygun görmeleri durumunda antrenörlük bölümleri çeşitli spor branşlarında eğitim vermelidir. Bölümler bir veya iki branşta 3'üncü kademeye kadar eğitim verebilirken 3'ten fazla branşta 1 veya 2'inci kademe antrenörlük eğitimi programda yer almalıdır. Bu planlama "**Türk Spor Sisteminin Stratejik Hedeflerine**" göre yapılmalıdır. Antrenörlük bölümünden mezun olanların bile ÖSYM gibi kuruluşların yapacağı genel sınavlara katılarak hangi seviyede antrenörlük bilgisinin olduğunu ölçülmelidir. ÖSYM'nin yaptığı gibi merkezi sınavlar, mevcut antrenörlük bölümleri ve öğrencilerini ülke genelindeki başarılarına göre sıralamalı ve BESYO'lar arasında rekabeti artırıcı bir rol oynamalıdır. Yeni düzenleme ile teorik sınavdan başarılı olanların, federasyonların uygulama sınavlarında da başarılı olmaları gerekmektedir. Antrenörlük bölümü mezunları, merkezi sınavda teorik ve federasyonların yapacağı sınavda uygulamalardan başarılı olması durumunda antrenörlük derecesii almalıdır.

Avrupa Birliği'ne göre, antrenörlük eğitimi sadece antrenörlük bölümlerinde verilmeyecektir. Uzaktan eğitim yolu ile üniversitelerin dışında antrenör adayları eğitim alabileceklerdir. Bu interaktif eğitimde, konferanslar ile kitap, ders notu, videolar gibi her türlü ders

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

materyali hizmete sunulmalıdır. Tüm antrenörlerin sürekli eğitimlerinin önemli bir kısmı uzaktan eğitim kapsamında yapılmalıdır. Avrupa Birliği sadece üniversitelerde değil, federasyonlar ile akredite olmuş diğer eğitim kuruluşlarının da antrenör eğitimi verebileceğini kabul etmektedir. Üç sektörde antrenör eğitiminin verilmesi rekabeti artırıcı bir etkiye yol açarak daha nitelikli antrenörlerin yetiştirilmesini mümkün kılabilir. Antrenör hangi sektörde yetişirse yetişsin muhakkak ÖSYM'nin merkezi sınavı ile spor federasyonlarının uygulama sınavlarına katılmalıdır.

Türkiye'nin mevcut antrenörlerinin ve sporcularının çok yönlü analiz edilmesine ihtiyaç vardır. Bu işlem kendi sistemimizi tanımamız ve doğru bir noktadan hareket etmemiz açısından önemlidir. Antrenörlerin hangi konularda bilgili olması gerektiği veya antrenörlük standartlarının belirlenmesini takiben antrenör kademelerindeki bilgi, beceri, tecrübe ve başarı koşulları ortaya konulmalıdır. Belirlenen ihtiyaç analizine dayalı hedeflerin veya kazanımların belirlenmesinden sonra antrenöre verilecek eğitimin içeriği ile bu derslerin teori ve uygulamalarını kapsayan kredileri yıllara göre belirlenmelidir. Hedeflerin gerçekleşmesine yönelik yöntemin seçilerek, eğitimlerden sonra, hedeflerin gerçekleşme oranları

değerlendirilmelidir (Demirel, 2007). Oysa bu konuda Avrupa Birliği ülkeleri 2006 yılında tamamlanan AEHESIS projesi ile çoktan harekete geçmiştir. Avrupa'da ortak müfredatın geliştirilmesi amacı ile AEHESIS projesinin üçüncü yılın sonunda (30 Eylül 2006);

1) Ortak müfredatların geliştirilmesinde öncelik taşıyan hususlar hakkında temel bilgi toplamaya yarayan bir veri tabanı geliştirilmesi;

2) Spor yönetimi, beden eğitimi, sağlık ve fitness ile antrenörlük gibi tanımlanan dört spor alanında mevcut Avrupa programları hakkında bilgi toplamaya yarayan bir müfredat anketi uygulanması ve sonuçlarının değerlendirilmesi;

3) Uyumlaştırma yöntemini kullanarak Bologna sürecinin temel ilkelerini gözeten ve proje yöntemi olarak kavramlaştırılan Altı-Basamaklı-Müfredat Hazırlama Modelinin geliştirilmesi;

4) Gelecekte lisans ve yüksek lisans eğitiminde referans modelleri olarak kullanılabilecek, tanımlanan dört spor alanına özel müfredat modelinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

AEHESIS projesinin ana amaçlarından birisi Avrupa'da spor eğitimi programları ile bunları sunan kurumları taramak ve değerlendirmektir.

Bu amaçla; temel bilgileri toplayan kurum anketi (KA) ile sorgulanan müfredat hakkında daha detaylı bilgi veren müfredat anketi (MA) olmak üzere iki elektronik anket geliştirilerek niceliksel ve niteliksel değerlendirmeler yapılmıştır. AEHESIS modelinde, veri bankasında KA ve MA ile toplanan kamuya açık verilerin niceliksel değerlendirmesi ile Altı Basamaklı Model ve Uzman Grubunun niteliksel değerlendirmesi birlikte kullanılarak analiz yapılmış ve sonuca varılmıştır (Petry, and Froberg, 2006).

AEHESIS Projesinin Altı Basamaklı Modelinde sırasıyla; (1) tek bir cümleyle meslek alanı tanımlanması, (2) genel bir cümleyle spor alanındaki 4 temel mesleğin standart tanımının yapılması, (3) dört meslek için 4-5 temel faaliyetin tanımlanması, (4) her bir faaliyet için gereken yetkinliklerin tanımlanması, (5) Tanımlanan 4 meslek için öngörülen yetkinlikler kapsamında öğrencinin kazanımı olacak öğretim sonuçları belirlenmesi ve (6) bir meslek için bir müfredat modeli oluşturulması işlemleri yapılmıştır (Petry, and Froberg, 2006).

Ülkemizin antrenörlük standartları mevcut değildir. Sadece her kademe için antrenörün alması gereken derslerin listesi vardır. Her dersin içeriğinin de ne olduğu belli değildir. Antrenörlük

bölgelerinde de benzer düzensizlikler mevcuttur. Olimpiyatlara düzenlemeye aday ülke Türkiye’de bu belirsizliğin acilen ortadan kaldırılarak ortak aklın ürünü olan **“ulusal antrenörlük standartları”** belirlenmesi gereklidir. Diğer bir ifade ile antrenör yetiştirme alanında değişimin tam zamanıdır.

Genel anlamda antrenörlerin derecelendirilmesinde; (1) bilgi, (2) beceri, (3) tecrübe ve (4) başarı kriterleri dikkate alınmalıdır. Bilgi ve beceri konusunda antrenörlük standartları gerekli içeriği ortaya koymaktadır. Tecrübe ise, antrenörün nerede, hangi pozisyonda, ne kadar süre ile çalıştığını kapsamaktadır. Antrenörün başarısı, onun görevi süresince sporculara kazandırdığı bilgi, beceri, kondisyon, akademik başarı ve çok yönlü gelişim seviyesi ve müsabaka dereceleri ile ölçülmelidir. Antrenör derecelendirme için Antrenörlerin bilgi düzeyi ÖSYM tarafından; becerileri ise spor bilimciler ve federasyonlar ile SGM temsilcisinden oluşan komisyonca ölçülmelidir. Tecrübe ve başarı, sporcu ve müsabaka takip sisteminden değerlendirilmeli, herkesin erişimine ve kontrolüne açık olmalıdır. Antrenörlerin bilgi ve becerilerinin güncellenmesi yeterince önemsenmeli ve sürekli ve uzaktan eğitim ile interaktif ve telekonferans ortamlarındaki eğitimleri takiben yapılan

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

değerlendirmeler (ölçme/sınav) ile yapılmalıdır.

Avrupa Birliği standartlarındaki üniversite içi ve dışı eğitim kurumlarının yeterlilikleri uluslararası alanda karşılıklı kabulü mümkün olacaktır. Dışarıdan ülkemize antrenör geldiği gibi Türk antrenörlerde dünya ve Avrupa

ülkelerinde kabul görmelidir. Türkiye yükseköğrenim alanında yetiştirdiği antrenörleri Avrupa Birliği ve dünya ülkelerine ihraç eden ülke konumuna gelmeyi spor vizyonunun kapsamına almalıdır.

Tablo 1. Eğitim Kurumları arasında antrenörlük yeterliliklerinin tanınması için genel yapı.

Yetkili Otoritelerin Tanımlanması		
1	2	3
Federasyona Dayalı Eğitim	Kamu veya Özel Antrenörlük Eğitim Kurumları	Yüksek Öğrenime Dayalı Eğitim
FARKLI AMAÇLAR İÇİN TÜM NİTELİK VE YETERLİLİKLERİN KARŞILIKLI TANINMASI		
FEDERASYONCA VEYA ULUSALYETKİLİ MAKAMCA DÜZENLENEN VE ULUSAL YETKİLİ MAKAM TARAFINDAN TANINMIŞ ANTRENÖRLÜK LİSANSI		

Sonuç olarak, 2020 ile 2024 Olimpiyat Oyunları'nda başarılı olabilecek sporcuları yetiştirecek bilgi, beceri ve tecrübeye sahip antrenörler yetiştirilecektir. Bu değişimin gerçekleşmesi için başta Spor Genel

Müdürlüğü ile spor federasyonları ve üniversitelerin antrenörlük bölümlerine önemli görevler düşmektedir. Antrenörün sahip olması gereken spor bilgisi aşağıdaki alanları kapsamalıdır (Duffy, 2005, 2006);

1. Spor Bilgisi

- Kurallar
 - Düzenlemeler
 - Tesisler
 - Araçlar
 - Farklı yöntemlerin kendine has özellikleri.
- ## 2. Sporla ilgili insanların hakkında bilgi
- Sporcular ve onların gelişim evreleri

- Kendilerinin (antrenörlerin) gelişim evreleri
- Diğer çalışan antrenörler
- Sporcuların anne-babaları ve diğer tanıdıkları
- Resmi yetkililer, hakemler ve spor temsilcileri
- Okullar, kulüpler ve spor federasyonları

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

3. Sporla ilgili spor bilimleri bilgisi

a. Sporun teknik, taktik, fiziksel ve

zihinsel yönü

b. Fizyoloji, beslenme, ilk yardım,

yaralanmalardan korunma

c. Metodoloji ve pedagoji

(didaktik= eğitici ve öğretici)

d. Psikoloji ve sosyoloji

e. Biyomekanik

f. Periyotlama ve planlama, antrenman

teorisi ve yaşam tarzı

g. Spora özel sporcu gelişim modeli

(uzun vadeli sporcu geliştirme planı)

Tablo 2: Yükseköğretimde antrenörlük bölümlerinin yeniden yapılanmasında referans noktalar.

Seviye	Öğrenme Çıktılarının özeti	Belirleyici Antrenör Rolü
1	Stajyer antrenörlük görevi için temel bilgi ve beceriyi oluşturmak	Stajyer Antrenör (Apprentice Coach)
2	Antrenörlük görevi için bilgi ve becerileri pekiştirmek	Antrenör (Coach)
3	Kıdemli antrenörlük görevi için gelişmiş bilgi ve becerileri oluşturmak	Kıdemli Antrenör (Senior Coach)
4	Usta antrenör için gelişmiş bilgi, beceri, liderlik ve yenilikçilik özellikleri geliştirmek,	Usta Antrenör (Master Coach)
Yarışmacı olmayan fiziksel aktivite, rekreasyonel ve herkes için spor faaliyetlerine katılanlara yönelik KATILIM ANTRENÖRLÜĞÜ		
Yarışma ve müsabakalara yönelik PERFORMANS ANTRENÖRLÜĞÜ		

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Tablo 3. Antrenörlük için yetkinlik çerçevesi (Duffy, 2005, 2006).

Aktiviteler	Görevler	Yeterlilikler
Antrenörler tarafından yapılan temel etkinlikler şunlardır:	Antrenör her aktivitede şu görevleri yapar:	Her aktivite ile ilgili görevin başarılı şekilde yapılması için ihtiyaç duyulan yeterlilikler şunları kapsar:
<p>– Antrenman: Uygun programlar ve çalışmalarını planlama, organizasyon, yürütme ve değerlendirme fonksiyonları ile sporcuları yarışma ve müsabakalara hazırlama.</p> <p>– Yarışma: Uygun karşılaşma, turnuva, müsabaka ve maçları planlama, organize etme, yürütme ve değerlendirme.</p> <p>– Yönetim: Sportif aktivite ile ilgili insanların katılımını sağlar, yönetir ve değerlendirir.</p> <p>– Eğitim: İnsanlara sporu öğretir, eğitir veya danışmanlık yapar.</p>	<p>Planlama: Bir antrenmanda, antrenman serisinde, sezonda veya sezon serilerinde bir hedefe ulaşmak için yapılacakları basamak basamak bir bütün haline getirir.</p> <p>– Organize etme: Verimli ve etkin bir şekilde bir hedefe ulaşmayı sağlayan tüm gerekli düzenlemeleri koordine edebilme yeteneği.</p> <p>– Yürütme: Planlanmış ve organize görevleri uygulama ve gerçekleştirme</p> <p>– Değerlendirme: Sürecin yararı, değeri ve önemi veya sürecin niteliği ile ilgili çalışma, analiz etme ve karar verme yeteneği.</p> <p>– Araştırma ve kendini yansıtma. Alanındaki gelişmeleri takip etme, bilgilerini güncelleme, uygulamalarının etkisini araştırma ve yaptıklarını çevresine ve ilgililere anlatabilme.</p>	<p>Bilgi: Teori ve kavramların kullanılması kadar deneysel olarak kazanılan sözel ve resmi olmayan bilgi.</p> <p>– Beceriler: Belirli bir iş, öğrenme ve sosyal aktivite alanında görev yapıldığında bir kimsenin nasıl yapılacağını bilmesi.</p> <p>– Kişisel, profesyonel, etik: Özel bir durumu kendi kendine nasıl yöneteceğini bilmek ve bazı kişisel ve mesleki değerlere sahip olmak</p> <p>Tanıtıcı ve Destekleyici, Anahtar Ögeler): Anadilde iletişim, diğer dilde iletişim, matematik, bilim ve teknolojiye temel yeterlilikler, dijital yeterlilik, öğrenmeyi öğrenme, kişiler arası ve sivil yetkinlikler, girişimcilik ve kültürel ifade.</p>

Tablo 4. Antrenörlük rollerinin sınıflandırılması.

Rolün Başlığı	Rolün Tanımlanması
STAJYER ANTRENÖR	Normalde çok nitelikli bir antrenöre, onun denetimi altında antrenmanında yardımcı olmak. Bir çalışmayı yönlendirme ve destek ile yaptırmak. Temel antrenörlük yeterliliği sağlamak ve uygulamak.
ANTRENÖR	Antrenman seansları için hazırlanmak, seansları planlamak, yaptırmak ve gözden geçirmek. Temel antrenörlük yeterliliği sergilemek.
KIDEMLİ ANTRENÖR	Yıllık antrenmanları planlamak, yürütmek ve gözden geçirmek, gelişmiş antrenörlük yeterliliği sergilemek.
USTA ANTRENÖR	Birden fazla yılın antrenman seanslarını planlamak, uygulamak, analiz etmek ve yeniden düzenlemek. Gelişmiş antrenör yeterliliği, yenilikçilik ve liderlik sergilemek.
KATILIMA YÖNELİK ve yarışmacı olmayanların ANTRENÖRLÜĞÜ	
PERFORMANSA YÖNELİK sporcuların ANTRENÖRLÜĞÜ	

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Tablo 5. Antrenör tipleri ve sorumlu oldukları hedef kitleleri (Duffy, 2005, 2006) .

ANTRENÖR TİPİ	HEDEF GRUPLAR
KATILIMA YÖNELİK yarışmacı olmayanların ANTRENÖRLÜĞÜ	<ul style="list-style-type: none">• Yeni başlayanlar (çocuk, genç, yetişkin)• Yarışmacı olmayan katılımcılar (çocuk, genç, yetişkin)
PERFORMANSA YÖNELİK sporcuların ANTRENÖRLÜĞÜ	<ul style="list-style-type: none">• Yeteneği tanımlanmış/Yarışmacı sporcular• Yüksek performans/Tam gün mesai yapan sporcular

Tablo 6. Yükseköğretim sektöründe mümkün olan müfredat modelleri: Antrenörlük Bölümünde Lisans eğitiminde bir, iki ve üç spor dalında uzmanlaşma.

Sporun Sayısı (N)	ANTRENÖRLÜK SEVİYESİ			
	YARDIMCI ANTRENÖR	ANTRENÖR	KIDEMLİ ANTRENÖR	U STA ANTRENÖR
1	X	x	x (mümkün)	-----
2	X	x		-----
3	X	x (mümkün)		

Parantez içinde işaretlenen tercihlerin tartışılmalıdır.

Birinci kademe antrenör (stajyer); antrenmanı yürüten antrenöre yardımcı olmanın yanı sıra ihtiyaçlar dikkate alındığında planlayıcı, uygulayıcı ve değerlendirici rollerini de üstlenebilir. Tablo 7’de koyu renkle yazılan parantez işareti içerisinde gösterilen rollerin spor bilimciler tarafından tartışılmasına ihtiyaç vardır. Temel görevi, denetlenen bir antrenmanda bir veya daha çok performans ve katılıma yönelik sporcuya yardımcı olmaktır. Bu aşamada stajyer antrenör, temel antrenörlük yeterliliğini uygulamaya başlar. Antrenmanlarda, diğer antrenörün gözetiminde katılımcıları ile antrenman ortamını ve araçları

organize eder. Denetim altında antrenmanı yönetir ve değerlendirir. Müsabaka ve yarışmalarda, denetim altında güvenli müsabakaları organize eder, yürütür ve değerlendirir. Takım yönetimi bakımından bir rolü yoktur. Takımdaki sporcuların veya katılımcıların eğitimlerine yardımcı olur (Tablo 7).

İkinci kademe antrenör (antrenör); antrenmanı yürüten, bir üst kademe antrenörüne yardımcı olan, planlayıcı, uygulayıcı, değerlendirici, denetleyici olmaya ilaveten ihtiyaçlar dikkate alındığında danışman ve koordinatör rollerini de üstlenebilir. Son iki rolün spor bilimciler tarafından tartışılmasına ihtiyaç vardır. Temel

görevi, bir antrenmanı hazırlamak, yaptırmak ve denetlemektir. Bu aşamada antrenör, temel antrenörlük yeterliliğini gösterir. Antrenmanlarda, katılımcıların ihtiyaçlarını dikkate alarak antrenmanları planlar, güvenli ve etkili antrenmanları organize eder ve uygular. Çalışmaları denetler. Müsabaka ve yarışmalarda, katılımcıların ihtiyaçlarını dikkate alarak güvenli müsabakaları planlar ve uygular. Yarışmaları yürütür ve antrenörlüğünü değerlendirir. Takım yönetimi bakımından antrenman ve müsabaka serilerinde sporcuların gelişimlerini koordine eder. Takımdaki sporcuların veya katılımcıların ve stajyer antrenörün eğitimini planlar, organize eder ve gözden geçirir (Tablo 7).

Üçüncü kademe antrenör (kıdemli antrenör); usta antrenöre yardımcı olan, planlayıcı, uygulayıcı, değerlendirici, denetleyici, danışman, koordinatör, yöneten, yenilikçi ve araştırmacı rollerini üstlenir. Kıdemli antrenörün stratejik planlayıcı olması tartışılması gereken bir konudur. Temel görevi, yıllık planlarda antrenmanları planlama, uygulama ve denetlemedir. Bu aşamada antrenör, gelişmiş antrenörlük yeterliliği gösterir. Antrenmanlarda, tüm katılımcıların ihtiyaçlarını dikkate alarak günlük ve

yıllık antrenmanları planlar. Güvenli ve etkili antrenmanları ve sezonu planlar organize eder ve yürütür. Antrenmanları ve sezonu gözden geçirir. Müsabaka ve yarışmalarda, katılımcıların ihtiyaçlarını dikkate alarak güvenli müsabakaları ve yıllık müsabaka programını planlar. Yıllık müsabaka planının bir parçası olarak yarışmalardaki antrenörlüğünü yürütür ve değerlendirir. Takım yönetimi bakımından katılımcıların mesleki gelişimlerini planlar, organize eder ve yönetimini diğer antrenörler ve spor bilimleri uzmanları ile işbirliği içerisinde gözden geçirir. Kıdemli antrenör, sporcuların ve ailelerinin, diğer antrenörlerin ve yakın çevrenin eğitimini planlama, uygulamak ve gözden geçirme görevlerini yerine getirir (Tablo 7).

Dördüncü kademe antrenör (usta antrenör); planlayıcı, uygulayıcı, değerlendirici, denetleyici, danışman, koordinatör, yöneten, yenilikçi ve araştırmacı, stratejik planlayıcı rollerini üstlenir. Usta antrenörün temel görevi; uzun vadeli planlarda antrenman programlarının periyodik planlanması, uygulanması, analiz edilmesi ve yeniden düzenlenmesidir. Bu aşamada antrenör, gelişmiş antrenör yeterliliği, yenilikçilik ve liderlik özelliklerini sergiler. Antrenmanlarda, sporcuların

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

ihtiyaçlarını dikkate alarak güvenli ve etkili antrenmanları, yılı ve yılları kapsayan antrenman planlarını yapar, organize eder ve yürütür. Antrenmanları ve birçok sezonu kapsayan planları gözden geçirir. Müsabaka ve yarışmalarda, katılımcıların ihtiyaçlarını dikkate alarak güvenli müsabakaları, yıllık ve daha uzun süreli müsabaka programını planlar. Yıllık müsabaka ve uzun vadeli müsabaka planının bir parçası olarak yarışmalardaki

antrenörlüğünü yürütür ve değerlendirir. Takım yönetimi bakımında katılımcıların mesleki gelişimlerini planlar, organize eder ve yönetir. Diğer antrenörler ve spor bilimle uzmanları ile işbirliği içerisinde gözde geçirir. Usta antrenörün eğitir alanındaki görevi ise, sporcuların v ailelerinin, diğer antrenörlerin ve yakın çevrenin eğitimini planlamak uygulamak ve gözden geçirmektir (Tablo 7).

Tablo 7. Avrupa Birliği müfredatına göre, farklı kademelerdeki antrenörlerin görevleri, yeterlilikleri ve görevindeki temel aktiviteleri.

Roller	1.Seviye: Stajyer Antrenör	2.Seviye: Antrenör	3.Seviye: Kıdemli Antrenör	4.Seviye: Usta Antrenör
Yardımcı	X	X	X	
Planlayıcı	(x)	X	X	X
Uygulayıcı	(x)	X	X	X
Değerlendirici	(x)	X	X	X
Denetleyici		X	X	X
Danışman		(x)	X	X
Koordinatör		(x)	X	X
Yöneten			X	X
Yenilikçi/ araştırmacı			(x)	X
Stratejik Planlayıcı			(x)	X
GÖREVLER	Denetlenen bir antrenmanda bir veya daha çok performans ve katılıma yönelik sporcuya yardımcı olmak	Bir antrenmanı hazırlamak, yaptırmak ve denetlemek	Yıllık planlarda antrenmanları planlama, uygulama ve denetleme	Uzun vadeli planlarda antrenman programlarının planlanması, uygulanması, analiz edilmesi ve yeniden düzenlenmesi
YETERLİKLER	Temel antrenörlük yeterliliğini uygulamaya başlar.	Temel antrenörlük yeterliliği	Gelişmiş antrenörlük yeterliliği	Gelişmiş antrenör yeterliliği, yenilikçilik ve liderlik.
AKTİVİTELER				
Antrenman	Diğer antrenörün gözetiminde katılımcıları ile antrenman ortamını ve araçları organize eder. Denetim altında antrenmanı yönetir ve değerlendirir.	Katılımcıların ihtiyaçlarını dikkate alarak antrenmanları planlar, güvenli ve etkili antrenmanları organize eder ve uygular. Çalışmaları denetler.	Katılımcıların ihtiyaçlarını dikkate alarak günlük ve yıllık antrenmanları planlar. Güvenli ve etkili antrenmanları ve sezonu planlarını organize eder ve yürütür. Antrenmanları ve sezonu gözden geçirir.	Sporcuların ihtiyaçlarını dikkate alarak güvenli ve etkili antrenmanları, yılı ve yılları kapsayan antrenman planları yapmak, organize etmek ve yürütmek. Antrenmanları ve birçok sezonu kapsayan planları gözden geçirmek.
Müsabaka/Yarışma	Denetim altında güvenli müsabakaları organize eder, yürütür ve değerlendirir.	Katılımcıların ihtiyaçlarını dikkate alarak güvenli müsabakaları planlar ve uygular. Yarışmaları yürütür ve antrenörlüğünü değerlendirir.	Katılımcıların ihtiyaçlarını dikkate alarak güvenli müsabakaları ve yıllık müsabaka programını planlar. Yıllık müsabaka planının bir parçası olarak yarışmalardaki	Katılımcıların ihtiyaçlarını dikkate alarak güvenli müsabakaları, yıllık ve daha uzun süreli müsabaka programını planlar. Yıllık müsabaka ve uzun vadeli

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

			antrenörlüğünü yürütür ve değerlendirir.	müsabaka planının bir parçası olarak yarışmalardaki antrenörlüğünü yürütür ve değerlendirir.
Yönetim	Rolü yok.	Antrenman ve müsabaka serilerinde sporcuların gelişmelerini koordine eder.	Katılımcıların mesleki gelişmelerini planlar, organize eder ve yönetimini diğer antrenörler ve spor bilimleri uzmanları ile işbirliği içerisinde gözden geçirir.	Katılımcıların mesleki gelişmelerini planlar, organize eder ve yönetimini diğer antrenörler ve spor bilimleri uzmanları ile işbirliği içerisinde gözden geçirir.
Eğitim	Katılımcıların eğitimine yardımcı olur.	Katılımcıların ve stajyer antrenörün eğitimini planlar, organize eder ve gözden geçirir.	Sporcuların ve ailelerinin, diğer antrenörlerin ve yakın çevrenin eğitimini planlamak, uygulamak ve gözden geçirmek.	Sporcuların ve ailelerinin, diğer antrenörlerin ve yakın çevrenin eğitimini planlamak, uygulamak ve gözden geçirmek.

(x)=İsteğe bağlı fakat zorunlu değil.

Sonuç ve Öneriler

Özetle, spor gibi evrensel alanlarda dünya ve Avrupa'daki yenilik ve gelişmelerden uzak hareket etmek küresel rekabet yeteneğimizi azaltacaktır. Avrupa Birliği'nin geliştirdiği antrenörlük bölümü müfredatı acilen kabul edilerek Türkiye'nin Avrupa ülkeleri ile uyumlaştırılması sağlanmalı; Türkiye Dünya ve Avrupa'ya antrenör ihraç eden ülke konumuna gelmelidir.

Türkiye, kendi antrenör eğitim ve derecelendirme sistemini Spor Genel Müdürlüğü ile işbirliği içerisinde hem yüksek öğrenimde hem de ulusal spor federasyonlarında Avrupa Birliği Standartlarına uygun hale getirmelidir.

Türkiye'deki mevcut BESYO sayıları önemli ölçüde azaltılarak, ayrı ayrı beden eğitimi öğretmeni ve antrenör yetiştirmek yerine bugünkü antrenörlük bölümü ile beden eğitimi öğretmenliği bölümünün hem performans hem de yaşam boyu fiziksel aktiviteye yönelik

temel hareket ve çok yönlü spor eğitimi veren eleman yetiştirmelidir. Mevcut rekreasyon bölümleri ise, sağlık ve serbest zamanları değerlendirmeye yönelik rekreasyonel lider ve antrenör yetiştirmelidir. Yüksek Öğretimde kalite açısından öğretim üyelerinin derecesinin ve niteliğinin arttığı lisansüstü eğitimi ve doçentlik sınavlarının kriterleri, ortak aklın ürünü olarak kabul edilmelidir. Unutulmamalıdır ki, nitelikli öğretim üyeleri kaliteli antrenörleri, antrenörlerde geleceğin Olimpik sporcularını yetiştirecektir. Türkiye, kendi antrenör eğitim ve derecelendirme sistemini Spor Genel Müdürlüğü ile işbirliği içerisinde hem yüksek öğrenimde hem de ulusal spor federasyonlarında Avrupa Birliği Standartlarına uygun hale getirmelidir.

Böylece, Türk sporunun Olimpiyat Oyunları ve diğer uluslararası sportif müsabakalarda etik değerlere bağlı kalarak **“daha hızlı, daha yüksek ve**

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

daha güçlü” felsefesi ile özlenen başarıları kazanması ve çok sayıda insanın fiziksel ve sportif etkinliklere düzenli katılımı ve antrenörlük alanında

Avrupa Birliği ile uyumlu hale getirilmesi için Türkiye’de yükseköğretimin antrenörlük bölümlerinin yeniden yapılanması zorunlu gözükmektedir.

KAYNAKLAR

- Bloom, B S (1985)** Developing Talent in Young People, Ballantine, New York.
- Bottenburg, Maarten van (2011)** Sport participation in the EU: trends and differences, p., 19.
- Cassidy, T. and Kidman L. (2010)** Initiating a national coaching curriculum: a paradigmatic shift? Physical Education and Sport Pedagogy. Vol. 15, No. 3, July, 307–322.
- Crespo, M. (2008)** The European framework for the recognition of coaching competence and qualifications. International Coaching Conference, London.
- Çalık, F., Sertbaş, K. and S. Geri (2012)** Sports Education in Turkish Higher Education within European Qualifications Framework. Turkish Journal of Sport and Exercise 14 (3): 6–12.
- Demirel, Ö. (2007)** Eğitimde program geliştirme, Ankara: 10. Bası. Pegem Yayıncılık, s 47-103.
- Duffy, P. (2006)** Sport Coaching. In: Petry, K., Froberg, K. & Madella, A. (Ed.) (2006) Thematic Network Project AEHES/S - Report of the Third Year. Cologne: IESF.
- Duffy, Patrick (2005)** Coach Training in Europe: Implication for Asian Countries, Presentation to the Asian Regional Coaching Conference of the International Council for Coach Education, Hong Kong.
- Fraser-Thomas, J. & Côté J. (2009)** Understanding adolescents’ positive and negative development experiences in sport. *The Sport Psychologist*, 23, 3-23.
- Fraser-Thomas, J., Côté J., & Deakin, J. (2005)** Youth sport programs: An avenue to foster positive youth development. *Physical Education and Spor Pedagogy*, 10, 19–40.
- <http://www.reocities.com/Athens/Academy/1169/coaching.html> National Standards for Athletic Coaches (11.04.2013).
- <https://www.sgm.gov.tr/> 19.02.2013).
- http://www.icce.ws/_assets/files/documents/Maggingen.pdf (25.05.2013).
- Newin, J., Bloom, G. A., & Loughhead, T. M. (2008)** Youth ice hockey coaches’

perceptions of a team-building intervention program. *The Sport Psychologist*, 22, 54-72.

- Petry, K. & Froberg, K. (2006). Overview of the project.** In: Petry, K., Froberg, K. & Madella, A. (2006). Thematic Network Project AEHESIS - Report of the Third Year. Cologne.
- Smoll, F. L., Smith, R. E., Barnett, N. P., & Everett, J. J. (1993)** Enhancement of children’s self-esteem through social support training for youth sport coaches. *Journal of Applied Psychology*, 78, 602-610.
- Smith, R. E., & Smoll, F. L. (2002)** Youth sports as a behavior setting for psychosocial interventions. In J. Van Raalte & B. W. Brewer (Eds.), *Exploring sport and exercise psychology* (2nd ed., pp. 341-371). Washington, DC: American Psychological Association.
- T.C. Anayasası (1982)** IX. Bölüm, Gençlik ve spor. Madde 59.
- TBSA, Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması (2010)** Yayımlanmamış Rapor, Sağlık Bakanlığı, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü.
- TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu (2007)** “Federasyonlara bağlı antrenör sayısı” Spor İstatistikleri. S., 42.
- T.C. Sağlık Bakanlığı, (2013)** Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı, (2013-2017) ANKARA, s, 24.
- Weiss, M. R., & Williams, L. (2004)** The why of youth sport involvement: A developmental perspective on motivational processes. In M.R. Weiss (Ed.), *Developmental sport and exercise psychology: A lifespan perspective* (pp. 223-268). Morgantown, WV: Fitness Information Technology.

BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNE KATILIMIN ÇOCUKLARIN ANTROPOMETRİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

Hürmüz KOÇ*

Ali Tekin**

Fahri AKÇAKOYUN**

*Erciyes Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

**Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

ÖZET

Bu çalışma, ilköğretim müfredatında yer alan beden eğitimi ve spor (BES) dersinin çocukların antropometrik özelliklerine etkisini belirlemek amacıyla yapıldı. Çalışmaya, haftada düzenli olarak 2 saat BES derslerine katılan (BED+) ve katılmayan (BED-) ilköğretim 1. 2. ve 3. sınıfında yer alan 138 öğrenci gönüllü olarak katıldı. Çalışmaya katılan gönüllülerin esneklik, kol hareket hızı, denge, uzun atlama ölçümleri yapıldı. Gruplar bağımsız t test ile karşılaştırıldı. Çalışma sonucuna göre; 1. sınıfta boy uzunluğu, omuz, göğüs ve kalça çevresi ile üst kol ve alt bacak uzunluğu BED+ grubunda, 2. Sınıfta yaş, uyluk çevresi, büst uzunluğu, üst kol ve alt bacak uzunluğu BED+ grubunda, karın – bel, diz ve ayak bileği çevresi ve üst bacak uzunluğu BED- grubunda, 3. sınıfta ise uyluk ve ayak bileği çevresi ile ön kol ve alt bacak uzunluğu BED+ grubunda, üst kol ve üst bacak uzunluğu BED- grubunda daha yüksek bulundu. Bu farklar istatistiksel olarak anlamlıdır.

Sonuç olarak, beden eğitimi programının temel amaçları arasında yer alan, çocukların bedensel gelişiminin, haftada düzenli olarak uygulanan beden eğitimi dersinin sıklığına bağlı olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: beden eğitimi, ilköğretim, antropometri

EFFECT OF PARTICIPATION IN PHYSICAL EDUCATION COURSES ON ANTHROPOMETRIC CHARACTERISTICS OF CHILDREN

ABSTRACT

This study carried out to determine the effect of physical education and sports courses on some certain motoric characteristics of primary education students. While some of 138 volunteer students who participated in PES courses 2 hours a week regularly named (BED+ group), some who did not named (BED- group). Flexibility, arm movement speed, balance, long jump, arm strength and velocity of all subjects were measured. For comparison, the independent t test was used. The differences in height and long jump were significant in 1st grade, and balance in 3rd grade students.

As a result, we think that providing and maintaining the movement skills which take place among the basic aims of physical education courses is based on the frequency of these courses a week.

Keywords: physical education, primary education, anthropometric

GİRİŞ

Ülkemiz genç bir nüfusa sahip olmasına rağmen, uluslar arası spor organizasyonlarında istenilen başarıyı elde edememektedir. Uluslar arası spor organizasyonlarında başarılı olan sporcuların önemli bir kısmı da, eğitimlerini başka ülkelerde alarak farklı sebeplerle ülkemize gelip, spor yaşantısını devam ettiren kişilerdir. Üst düzeyde sporcu yetersizliğinin sebebi, çocukların spora yönlendirilmesi yaşını kapsayan ilköğretim çağında, beden eğitimi derslerinde, fiziki gelişim ve hareket becerilerinin kazandırılması konusunda uzman kişiler tarafından yeterli bilgi aktarılmaması ve uygulama yaptırılmamasından kaynaklanmaktadır (Koç, 2011).

Beden eğitimi, kişinin fiziksel hareketlere katılmak suretiyle davranışlarında kasıtlı olarak beden eğitimin amaçlarına uygun bedensel, duygusal, sosyal ve zihinsel değişim meydana getirme sürecidir (Tamer ve Pulur, 2001). Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı olarak çocukların fiziksel gelişimi, hareket becerilerinin gelişimi, sinir kas

koordinasyon gelişimi, kişisel ve sosyal uyum sağlaması açısından son derece önemlidir (Bucher ve Koenig, 1983; Harmandar, 2004; (Temel ve Avşar, 2009). İlköğretim müfredat programında yer alan beden eğitimi derslerinin uygulamasında amacına ulaşamadığına dair çalışmaların bulunmasına (Topyaka, 1995; Koçak ve Kartal, 2003) rağmen, amacına ulaştığını belirten çalışmalarda (Yenal ve ark, 1996; Mamak ve ark, 2010) mevcuttur.

Takım ve bireysel sportlardaki sporcuların fiziksel, fizyolojik ve motorik kapasitelerini ortaya koymaları için, branşına uygun bir bedensel yapıya sahip olması gerekir (Açıkada, 1990). Bütün spor branşlarında yüksek performans düzeyinde erişmek birçok faktöre bağlıdır. Bunlardan en önemlisi fiziksel uygunluktur. Fiziksel uygunluk fizyolojik kapasitenin ortaya konmasında en önemli kriterdir. Bedensel yapının özelliği uygulanan spor dalına uygun olmadıkça performansın tam olarak ortaya konması da mümkün değildir (Aydos, 1991).

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Çocuk ve gençlerde, büyüme ve olgunlaşma ile vücut yapılarında ve sportif performansta meydana gelen değişimler, çeşitli çalışmalara konu olmuştur. Yapılan çalışmalarda, büyümenin, performansın farklı gelişmesine sebep olabileceği belirtilmiştir (Bale ve ark 1992; Malina ve Bouchard, 1991).

Gelişme ve motor performans arasındaki ilişki genelde antropometrik faktörlere bağlıdır ve performansta önemli bir unsur olarak kabul edilmektedir (Özer 1993).

Antropometri, eski Yunanca'da anthropos ve metre (insan ve ölçme) kelimelerinin birleşmesinden meydana gelen bir ifadedir. Genel anlamıyla insan vücudunun fiziksel özelliklerini güvenilirliği ve geçerliliği kabul edilmiş bilimsel ölçme yöntemleriyle boyutlandırır ve sınıflandıran sistematik bir tekniktir(Özer , 1993; Öztürk ve Yücel, 1996). Diğer bir ifadeyle insan vücudunun fiziksel ölçülerini belirleyen bir tekniktir(Karakaş, 1987). Antropometrik ölçümler son yıllarda vücut kompozisyonu konusunda en önemli ölçüm kriteri olarak kabul edilmektedir(Karakaş, 1987; Özer, 1993; Öztürk ve ark, 1996)

Bu çalışma, ilköğretim birinci kademesinde yer alan 1. 2.ve 3. sınıfta (7, 8 ve 9 yaş) uygulanan beden eğitimi derslerinin antropometrik özellikler üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

YÖNTEM

Çalışmaya ilköğretim birinci kademesinde 1. 2. ve 3. sınıf okuyan öğrenciler gönüllü olarak katıldı. Çalışmaya 1. sınıftan 40, 2. sınıftan 51 ve 3. sınıftan 47 olmak üzere toplam 138 erkek öğrenci iştirak etti. Çalışmaya katılan 1. 2.ve 3. sınıflarda haftada 2 saat düzenli olarak beden eğitimi derslerini işleyen şubedeki öğrenciler BED+ grubunu, düzenli olarak beden eğitimi dersini işlemeyen şubedeki öğrenciler ise BED- grubunu oluşturdu. Çalışmaya katılan gönüllülerin boy uzunluğu, vücut ağırlığı, çevre ölçümleri ve uzunluk ölçümleri ölçüldü (Mc. Ardle ve ark 1991; Özer, 1993)

Gönüllülerin yaşlarının belirlenmesinde kimlik bilgisi esas alındı. Boyları metre ile ölçülerek cm cinsinden, vücut ağırlığı elektronik baskül ile ölçülerek kg cinsinden, çevre ve uzunluk ölçümleri esnek olmayan kelepçeli mezura ile ölçülerek kaydedildi. Ölçümler alınmadan önce

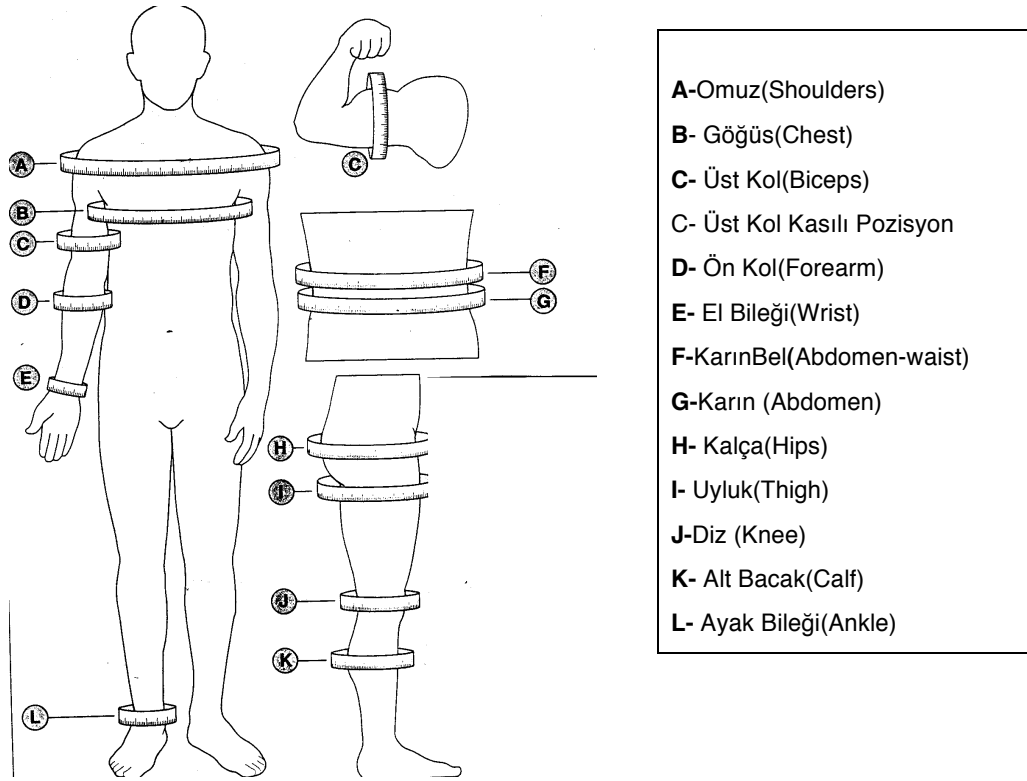
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

öğrenci velilerinden ve okul idaresinden gerekli izinler alındı. Ölçümler üç defa tekrarlanarak ortalama değer ölçüm sonucu olarak kaydedildi.

Verilerin analizinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı kullanıldı. Verilerin normal dağılım gösterip

göstermediği One-Sample Kolmogorov-Smirnov testi ile test edildi ve verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edildi. Ölçüm sonuçları, ortalama (X) ve standart sapma (SS) olarak sunuldu. Grupların karşılaştırılmasında bağımsız t testi kullanıldı. $P < 0.05$ değeri anlamlı kabul edildi.

Şekil 1 . On iki Bölgeye Ait Çevre Ölçümlerinin Anatomik Pozisyonu (Mc Ardle ve ark, 1991).

BULGULAR

Tablo I. 1. 2. ve 3. Sınıflara ait fiziksel ölçümleri

Değişkenler	1. Sınıfa ait fiziksel ölçümleri					2.Sınıfa ait fiziksel ölçümleri				3.Sınıfa ait fiziksel ölçümleri			
	Grup	Mean	SS	t	P	Mean	SS	t	P	Mean	SS	t	P
Yaş (yıl)	BED+ (n=19)	7.05	0.22	-0.500	0.620	8.50	0.58	2.282	0.027	9.39	0.65	0.346	0.731
	BED- (n=21)	7.09	0.30			8.16	0.47			9.33	0.48		

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Boy (cm)	BED+ (n=19)	122.57	4.77	2.198	0.034	129.23	4.99	1.032	0.307	132.90	5.73	-0.082	0.935
	BED- (n=21)	119.61	3.72			127.64	5.99			133.07	5.03		
Kilo (kg)	BED+ (n=19)	23.94	3.43	1.001	0.323	26.92	5.62	-0.173	0.864	30.33	5.96	0.632	0.531
	BED- (n=21)	22.80	3.72			27.20	5.81			29.45	4.02		

Tablo II. 1. 2. ve 3. Sınıflara ait çevre ölçümleri

Değişkenler	1. Sınıfa ait çevre ölçümleri					2. Sınıfa ait çevre ölçümleri				3. Sınıfa ait çevre ölçümleri			
	Grup	Mean	SS	t	P	Mean	SS	t	P	Mean	SS	t	P
A-Omuz(Shoulders)	BED+ (n=19)	72.15	2.96	4.009	0.000	76.50	5.60	0.147	0.883	76.39	4.87	0.013	0.990
	BED- (n=21)	68.47	2.83			76.28	5.02			76.37	4.01		
B-Göğüs(Chest)	BED+ (n=19)	59.94	2.77	3.872	0.000	61.76	4.65	-1.392	0.170	63.60	4.61	1.536	0.131
	BED- (n=21)	56.57	2.73			63.96	6.47			61.79	3.42		
C- Üst Kol(Biceps)	BED+ (n=19)	16.68	1.20	-0.793	0.433	18.42	2.00	-0.302	0.764	18.47	2.01	0.997	0.324
	BED- (n=21)	17.00	1.30			18.60	2.17			17.91	1.83		
C-Üst Kol Kasılı Pozisyon	BED+ (n=19)	18.21	1.31	0.359	0.722	19.15	2.20	-1.023	0.312	19.73	2.02	1.441	0.157
	BED- (n=21)	18.04	1.53			19.80	2.30			18.91	1.88		
D-Ön Kol(Forearm)	BED+ (n=19)	17.36	1.11	0.492	0.626	17.88	1.92	-1.926	0.060	18.52	1.97	0.633	0.530
	BED- (n=21)	17.19	1.16			18.92	1.91			18.20	1.38		
E- El Bileği(Wrist)	BED+ (n=19)	12.42	0.76	0.411	0.684	13.30	1.08	-0.957	0.343	15.08	8.32	1.218	0.230
	BED- (n=21)	12.33	0.57			13.64	1.38			13.00	1.06		
F-Karın-Bel (Abdomen-waist)	BED+ (n=19)	55.94	3.25	0.986	0.330	57.03	4.59	-2.579	0.013	56.65	5.74	-1.052	0.298
	BED- (n=21)	54.95	3.12			60.60	5.25			58.16	3.99		
G-Karın (Abdomen)	BED+ (n=19)	57.94	5.01	-0.830	0.412	58.88	6.03	0.031	0.975	61.52	6.34	-0.848	0.401
	BED- (n=21)	59.04	3.26			58.80	12.40			62.83	4.05		
H- Kalça(Hips)	BED+ (n=19)	65.21	5.15	2.763	0.009	66.80	5.96	-1.549	0.128	67.60	7.85	-0.259	0.797
	BED- (n=21)	61.42	3.39			69.48	6.35			68.08	4.29		
I- Uyluk(Thigh)	BED+ (n=19)	33.15	3.51	1.638	0.110	59.76	6.45	9.173	0.000	55.13	9.35	10.851	0.000
	BED- (n=21)	31.57	2.58			37.44	10.51			32.87	3.60		
J- Diz (Knee)	BED+ (n=19)	25.94	2.65	-1.854	0.072	26.92	3.01	-2.104	0.041	27.65	2.83	0.183	0.856
	BED- (n=21)	27.52	2.71			28.56	2.50			27.50	2.87		
K- Alt Bacak(Calf)	BED+ (n=19)	23.57	1.71	0.178	0.859	25.15	2.49	-1.268	0.211	24.47	2.96	-0.416	0.679
	BED- (n=21)	23.47	1.91			26.08	2.72			24.79	2.14		
L- Ayak Bileği(Ankle)	BED+ (n=19)	17.36	1.06	-1.189	0.242	18.65	1.76	-2.482	0.017	19.00	1.65	2.294	0.027
	BED- (n=21)	17.95	1.88			20.04	2.20			17.95	1.45		

Tablo III. 1. 2. ve 3. Sınıflara ait fiziksel, çevre ve uzunluk ölçümleri

Değişkenler	1. Sınıfa ait uzunluk ölçümleri					2.Sınıfa ait uzunluk ölçümleri				3.Sınıfa ait uzunluk ölçümleri			
	Grup	Mean	SS	t	P	Mean	SS	t	P	Mean	SS	t	P
Büst Uzunluğu (cm)	BED+ (n=19)	59.63	13.54	-0.947	0.350	68.00	3.97	2.740	0.009	67.00	3.97	-1.982	0.054
	BED- (n=21)	62.47	2.46			63.24	7.87			69.16	3.50		
Üst Kol (cm)	BED+ (n=19)	21.63	1.70	2.807	0.008	24.23	1.72	3.030	0.004	22.43	1.72	-3.501	0.001
	BED- (n=21)	20.33	1.19			22.76	1.73			24.20	1.74		
Ön kol (cm)	BED+ (n=19)	18.36	1.11	0.502	0.619	20.46	1.24	1.549	0.128	20.95	1.22	2.600	0.013
	BED- (n=21)	18.19	1.12			19.20	3.95			19.95	1.39		
Üst Bacak (cm)	BED+ (n=19)	34.15	2.85	0.353	0.726	35.15	2.11	-2.206	0.032	36.00	2.41	-9.221	0.000
	BED- (n=21)	33.85	2.53			36.68	2.79			42.33	2.29		
Alt Bacak (cm)	BED+ (n=19)	31.00	1.97	2.587	0.014	35.65	2.44	3.442	0.001	36.69	2.18	2.609	0.012
	BED- (n=21)	29.23	2.30			33.68	1.51			35.12	1.94		

Tablolar incelendiğinde çalışmaya katılan 1. 2. ve 3. sınıflarda haftada 2 saat düzenli olarak beden eğitimi derslerini işleyen öğrenciler (BED+) ile

düzenli olarak beden eğitimi dersi işlemeyen öğrenciler (BED-) arasındaki farklar tespit edildi. Çalışma sonucunda BED+ ve BED- grubundaki

öğrenciler arasındaki fark, 1. sınıfta boy uzunluğu, omuz, göğüs ve kalça çevresi ile üst kol ve alt bacak uzunluğu BED+ grubunda, 2. Sınıfta yaş, uyluk çevresi, büst uzunluğu, üst kol ve alt bacak uzunluğu BED+ grubunda, karın – bel, diz ve ayak bileği çevresi ve üst bacak uzunluğu

BED- grubunda, 3. sınıfta ise uyluk ve ayak bileği çevresi ile ön kol ve alt bacak uzunluğu BED+ grubunda, üst kol ve üst bacak uzunluğu BED- grubunda yüksek olduğu görüldü. Bu farklar istatistiksel olarak anlamlı bulundu.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bizim bulgularımızda elde edilen değerlere bakıldığında değişimlerin sadece beden eğitiminde uygulanan fiziksel aktiviteye bağlı olmadığı, yaşa da bağlı olduğu görülmektedir. Çünkü anlamlı değişimlerin özellikle uzunluk ölçümlerinde, ilköğretim 1. ve 2. sınıftaki çocuklarda daha az, 3. sınıftaki çocuklarda ise daha fazla olduğu görüldü. Koçak ve Kartal (2003), yaptıkları çalışmada ilköğretim okullarında uygulanan müfredat programındaki beden eğitimi derslerinin öğrencinin fiziksel gelişimine olan etkisini araştırmışlar ve araştırma sonucunda uygulanmakta olan beden eğitimi ders etkinliklerinin istenen ölçüde öğrencilerin fiziksel uygunluklarında anlamlı gelişmelere yol açmadığını belirtmişlerdir. Bu çalışma bizim bulgularımızı desteklemektedir.

İmamoğlu ve arkadaşları (2002), fiziksel aktivite ve beden eğitimi dersine katılım süresi faktörlerine bağlı olarak öğrencilerin fiziksel uygunluk düzeylerinin karşılaştırılması amacı ile yaptıkları çalışma, Bolu il merkezinden 172, Köln il merkezinden 156 öğrenciyi Eurofit test bataryasında değerlendirmişler derlendirme sonucunda, Köln deki öğrencilerin fiziksel becerilerde daha başarılı olduklarını belirtmişler ve bunun sebebini de, beden eğitimi dersleri ve serbest zaman etkinliklerinin nicelik ve nitelik açısından daha iyi olduğunu belirtmişlerdir. Bayrakdar ve arkadaşları (2010), 7-11 yaş arası kız çocukların fiziksel aktivite düzeyleri ve vücut kompozisyonlarını inceledikleri çalışmalarında, kız çocukların fiziksel aktivite düzeylerinin diğer ülke çocuklarına oranla daha düşük

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

olduğunu belirtmişlerdir. Bunun sebebinin diğer ülkelerin fiziksel aktivite alışkanlığının çocukluk çağlarda kazandırıldığını, bizim ülkemizde ise fiziksel aktiviteye yönelik beden eğitimi dersinin haftalık ders saatinin düşük olması ve bu sebepten dolayı fiziksel aktivite düzeyinin diğer ülkelerde yaşayan çocuklara oranla daha düşük çıktığı belirtmişlerdir. Tanyeri (2001), düzenli oyun ve beden eğitimi yapan çocukların kemik ve kas dokusu yapılarındaki gelişmeye bağlı olarak büyümeye karşı uyarıcı sonuçlar doğurduğu, çocuk gelişimi açısından önemli sayılan oyun ve beden eğitiminin, eğitimin ilk basamağı olan ilköğretimde ki önemini belirtmiştir.

Düzenli olarak yapılan fiziksel aktiviteler çocuk gelişimi açısından önemlidir. Bu alanda yapılan çalışmalara bakıldığında düzenli olarak fiziksel aktivitelere katılan çocuklar ile katılmayan çocukların arasında farkların olduğu belirtilmiştir. Yetiştirme yurdunda barınan 7-11 yaş arası kız ve erkek çocuklara yaptırılan rekreasyon etkinliklerinin vücut % yağ değerlerine

etkisini araştırmışlar ve çalışma sonucunda yetiştirme yurdunda barınan çocuklara yaptırılan rekreasyon aktivitelerinin vücut yağ yüzdelerinde azalmaya neden olduğunu belirtmişlerdir (Kurşunel ve ark, 2010). Bu sonuçlarda gösteriyor ki düzenli olarak uygulanan fiziksel aktiviteler çocukların özellikle fiziksel özellikler başta olmak üzere, fizyolojik, psikolojik, sosyolojik ve motorik özellikler yönünden gelişimine katkı sağlamaktadır.

Sonuç olarak, fiziksel gelişimin ve hareket becerilerinin kazanılmasında temel etkenin, çocuğun haftada düzenli olarak katıldığı beden eğitimi dersinin sıklığına ve nitelikli beden eğitimi öğretmenine bağlı olduğunu düşünmekteyiz. İlköğretim müfredat programında yer alan beden eğitimi dersinin amacına ulaşmamasında asıl etkenin, branş hocalarının eksikliği, spor tesisi ve spor malzemesi eksikliğine bağlı olarak uygulamanın yapılamamasına bağlı olduğunu düşünmekteyiz.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

- BAŞLIKLAR**
- Açıkada, C., Ergen, E. (1990). Bilim ve Spor, Büro Tek Ofset Matbaacılık, Ankara.
- Aydos, L. (1991). Fiziksel Uygunluk, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, C.7, Ankara.
- Bale P, Mayhew JL, Piper FC, Ball TE, Willman MK (1992). Biological and performance variables in relation to age in male and female adolescent athletes, J Sports Med Phys Fitness, 32(2):142-8.
- Bayrakdar A, Saygın Ö, (2010). 7-11 Yaş Arası Kız Çocukların Fiziksel Aktivite Düzeyleri ve Vücut Kompozisyonlarının İncelenmesi. 11.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 10-12 Kasım, Antalya.
- Bucher CA, Koenig CR, (1983). Method and Material for Secondary School Physical Education. Saint Louis: The C.V. Mossey Company.
- Harmandar, İH, (2004). Beden Eğitimi ve Sporda Özel öğretim Yöntemleri. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- İmamoğlu O, Çoknaz H, (2002). İlköğretim Programlarında Yer Alan Beden Eğitimi Dersleri ile Öğrencilerin Fiziksel Gelişimlerinin Araştırılması. Atatürk Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (atabesbd). 4 (2) : 5-11.
- Karakaş, S.E. (1987). Sporcu Sağlığı. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları, Kayseri Sy. 11, 13, 16.
- Koç, H (2011). Beden Eğitimi Derslerinin Çocuklarda Seçilmiş Motorik Özellikler Üzerine Etkisi. 7. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği kongresi, 25-27 Mayıs , Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van
- Koçak S, Kartal A, (2003). İlköğretim Öğrencilerinin Bir Öğretim Döneminde Fiziksel ...
- Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 8 (1) : 53-60.
- Kurşunel M, Cesur E, Aydın M, Meriç Bingül B, (2010). Yetiştirme Yurdunda Barınan Çocuklara Yapıtılan Rekreasyon Etkinliklerinin % Yağ Oranlarına Etkisinin Araştırılması 3. Ulusal Spor Bilimleri Öğrenci Kongresi 19-20 Mayıs Çanakkale.
- Malina RM, Bouchard C (1991) Growth, Maturation, and Physical Activity, Human Kinetics Publishers Inc, Illinois.
- Mamak H, Koç H, Pepe K, (2010). 8 Yıllık Kesintisiz İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi ve Spor Derslerinin Amaçlarına Ulaşma Düzeyi (Konya İli Uygulaması). Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 12 (2): 120–133.
- Mc Ardle, W.D. Katch, F.I. Katch, V.L. (1991). Exercises Physiology, Energy, Nutrition and Human Performans, 3rd Edition 52 -54, 831. London.
- Özer K (1993) Antropometri Sporda Morfolojik Planlama, Kazancı Matbaacılık, İstanbul. Sy. 10.
- Öztürk, F. Yücel, B. Temoçin, S. Kuter, M. (1996).: Spor Bilimleri Sözlüğü, Türk Spor Vakfı Yayını, Bursa 2000 Ofset Tesisleri Basımı, sy.5.
- Tamer K, Pulur A, (2001). Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri. Ada Matbaacılık Lit. Şik. Ankara.
- Tanyeri, Y, (2001). İlköğretim I, II, III. ve IV, V. Sınıflarında Beden ve Oyun Eğitimine Verilen Önem. Atatürk Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (atabesbd)1 (4) :154-156.
- Temel C, Avşar P, (2009). İlköğretim Beden Eğitimi Dersi 1-8. Sınıflar Öğretmen Kılavuz Kitabı. M.E.B. Devlet Kitapları İkinci Baskı Saray Matbaacılık Ankara

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

ıpyaka I, (1995). Ortaöğretimde Beden Eğitimi ve Spor Müfredatı Sorunları ve Yeni İklâşım lar. Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

anal HT, Çamlıyer H, Saraçoğlu AS, (1999). Öğretim İkinci Devre Çocuklarında Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerinin Motor Beceri ve İstenekler Üzerine Etkisi. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 8 (3) : 15-24.

PROFESYONEL FUTBOL TAKIMI OYUNCULARININ FİZİKSEL UYGUNLUK VE SOMATOTİP ÖZELLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ*

Faruk AKÇINAR¹, Yonca BİÇER², Abdullah GÜLLÜ¹, Mehmet GÜLLÜ¹

¹ İnönü Üniversitesi BESYO, MALATYA, farukakcinar44@hotmail.com

² Fırat Üniversitesi BESYO, ELAZIĞ,

ÖZET

Bu araştırmada, profesyonel futbol takımı oyuncularının fiziksel uygunluk ve somatotip özelliklerinin değerlendirilmesi amaçlandı. Çalışmaya katılan futbolcuların, fiziksel uygunluk testleri ve somatotiplerinin belirlenmesine yönelik antropometrik ölçümler yapılmış ve bu ölçümler somato kartlarda değerlendirilmiştir. İkili karşılaştırmalarda Mann Whitney U testi kullanılarak anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak değerlendirilmiştir. Çalışmaya katılan 24 profesyonel futboldan oluşan defans ve ofans grupları arasında; yaş, spor yaşı, boy, ağırlık, total vücut yağ yüzdesi, çevre ve çap ölçümleri, anaerobik ve aerobik kapasite, 60 metre sürat ve esneklik testleri verileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. Futbolcuların somatotipleri ise endomorfi 2.63, mezomorfi 2.99, ektomorfi 2.68 olarak bulunmuştur. Araştırmamız sonucunda bir futbol takımında futbolcuların fiziksel uygunluk düzeylerinin bulunması, sporsal verim düzeyinin belirlenmesi, bilimsel yöntemlere dayalı testler ve ölçümlerin yapılarak elde edilen veriler ışığında, evrensel normlar oluşturulması gerekliliğinin önem arz ettiği ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, fiziksel uygunluk, somatotip, defans, ofans.

EVALUATED PHYSICAL FITNESS SOMATOTYPE FEATURES OF THE PROFESSIONAL SOCCER TEAM PLAYERS

ABSTRACT

In this study, we aimed to evaluate physical fitness and somatotype features of the professional soccer team players. Anthropometric measurements towards physical fitness tests and the determination of somatotypes of the soccer players participating in the study were made and evaluated in somato cards. Significance level was evaluated $p < 0.05$ by using Mann Whitney U test in dual comparisons. Between the defense and offence professional soccer players comprising of 24 players participating in the study, a significant difference wasn't determined $p < 0.05$ among the statistical data of age, height, weight, total body fat percentage, diameter and circumference, capacity of anaerobic and aerobic, 60 meters speed and elasticity test. Somatotype of soccer players was found as endomorphic 2.63, mesomorphic 2.99 and ectomorphic 2.68. As a result of our study, It can be expressed to present importance to find the level of physical fitness and sport efficiency of the players in a soccer team, in terms of the composed of universal norms, in the light of obtained datas which was gained by tests and measurements based on scientific methods.

Key Words: Football, Physical fitness, Somatotype

* Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında 2009 yılında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

GİRİŞ

Günümüzde futbol diğer spor dalları arasında yaygınlığı açısından ayrı bir öneme sahiptir. Milyonlarca kişi sporcu olarak, çok daha fazla sayıdaki kişi de seyirci olarak futbol sporuna katılırlar. Oynayanların ve seyredenlerin yanında çalıştıranlar ve yardımcı elemanlarıyla birlikte çağımız futbolu bir endüstri haline gelmiştir (İnal, 2004).

Son yüzyılda dünyada olduğu gibi Türkiye’de de futbol çok hızlı bir gelişme göstermiştir. Futboldaki bu gelişme hayatın her alanında kendini göstermiştir. Milyonlarca insanın hayatında bu kadar önemli olan futbol, sahada izlenen 90 dk. ile sınırlı olmadığı gibi, sistematik ve profesyonel bir çalışmanın ürünü olarak izleyenlere servis edilmektedir. Bu yüzden 90 dk. öncesinde yapılan çalışmalar, bilimsel veriler ışığında elde edilen bilgiler doğrultusunda sağlanan dönütlerle plan ve programlar (günlük planlar, haftalık planlar, aylık planlar, yıllık planlar, diyet programları vb.) oluşturulmalıdır.

Son yıllarda futbolla ilgili olarak fizyolojik, psikolojik ve antropometrik araştırmalara ilaveten, futbolcuların sahadaki performansının teknik ve taktik açıdan gözlenmesi spor bilimcilerin dikkatini çekmiştir (Franks ve Goodman, 1986; Garganta, Maia ve Basto, 1995).

Futbol hem aerobik hem de anaerobik sistemi kullanan ve ara aktivite

gerektiren bir spordur. Yarışma süresince oyuncunun çalışma yoğunluğu yürümeden sprinte yoğunlaşarak devam eder. Yani maç süresince futbolcular koşma, vurma atlama gibi performanslarını en iyi biçimde sürdürebilmek için kuvvet, hız ve güç kombinasyonundan oluşan güçlü aerobik ve anaerobik bileşenlere sahip olmalıdır. Esneklik ve çeviklik de ulusal ve uluslararası yarışmalarda başarılı olabilmek için sporcunun yapması gereken ani duruş, kalkış ve dönüşlerde önemli anahtar faktörlerdir (Bangsbo ve Michalsis, 2002; Dupont, akakpo ve Berthoin, 2004; Vanderford ve Stewart, 2004).

Futbol gibi takım oyunları, yapısındaki antropometrik, fizyolojik, psikolojik, algısal ve takım taktikleri ile oyuncuların teknik özelliklerinin performansa etkisinden dolayı karmaşıktır. Dolayısıyla genel anlamda futbolcular için antrenmanın amacı fizyolojik, psikolojik, taktik ve teknik becerileri geliştirmektir (Arnason ve ark, 2004; Dupont, akakpo ve Berthoin, 2004; Özmen, 1998; Rösch ve ark, 200).

Günümüzde futbol dünyanın en tanınmış markası coca-cola” yı bile geride bırakacak kadar tanınmış, üç milyarın üzerinde insana dijital platformlar aracılığıyla eşzamanlı ulaşan, çoğu zaman mani seviyesinde kitleleri peşinden sürükleyen, dünyanın en yaygın ve en çok

tutulan spor dallarından birisi haline gelmiştir (Akşar ve Merih, 2007).

Dünyada ve Türkiye bu kadar çok popüler bir spor olan futbol oyununun sahada görünen dışında farklı bir yanı da vardır. Futbol takımları, karşılaşmalarda seyirci ile buluşmadan önce antrenmanlarda çok fazla çalışmaktadırlar. Bu çalışmalarda futbolcuların zihinsel, psikolojik ve fiziksel kapasiteleri üst noktalara çıkartılmaktadır. Özellikle de futbolcuların 90 dk. sahada zorlu mücadeleler için fiziksel kapasitelerinin en üst noktalara çıkartılması gerekmektedir. Futbolcuların fiziksel kapasitelerinin en üst noktalara çıkartılması için oyuncuların fiziksel uygunluk ve somatotip özelliklerinin bilinmesi ve bu doğrultuda antrenman programları ve yüklenmelerin yapılması gerekmektedir.

Bu araştırmanın amacı 2007–2008 futbol sezonu 1. lig takımlarından Malatyaspor Futbol Takımında oynayan profesyonel futbolcuların fiziksel uygunluk ve somatotiplerinin tespit edilerek değerlendirilmesidir.

METARYAL VE METOT

Bu çalışmanın amacı, profesyonel futbol oyuncularının fiziksel uygunluk ve somatotip özelliklerinin tespit edilerek değerlendirilmesidir.

Bu araştırma, profesyonel futbol takımı oyuncularından Türkiye 1.Lig

futbol takımlarından Malatyaspor Kulübü profesyonel oyuncularıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma örneklemini kulüp futbolcularından yaş ortalamaları $25,29 \pm 4,28$ ve spor yaşları $13,96 \pm 3,95$ olan toplam 24 futbolcunun katılımıyla oluşturulmuştur. 24 futbolcu kendi içinde mevkileri itibariyle defans ve ofans grubu olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Yaş olarak nüfus cüzdan yaşı standart alınmıştır.

Çalışma kapsamında deneklerin bireysel özelliklerini belirlemek amacı ile ilk önce, takım sporcularına ilişkin kayıtlar incelenmiş ve idari personelle görüşmeler yapıp kulüp işleyişi ve sporcuların yaşam koşullarına ilişkin bilgi edinilmiştir. Testler öncesinde kulüp futbolcuları ve idareciler çalışmanın önemi ve uygulanışı konusunda bilgilendirilmiştir. Sporcular, ölçümlerden bir gün önce herhangi bir fiziksel yüklenme yaptırılmayarak istirahat ettirilmiştir. Bir gün önceden uyarıcı türden çay, kahve ve kolalı içeceklerin tüketilmesine izin verilmemiştir. Test ve ölçümler takımın antrenörü ve masöründen yardım alınarak araştırmacı tarafından kahvaltıdan 2 saat sonra, sabah saatlerinde antrenmandan önce, 2007- 2008 sezonu, Ekim ayı, 1. haftası içerisinde Orduzu Pınarbaşı mevkisindeki Malatyaspor tesisleri içinde bulunan antrenman sahasında yapılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1: Futbolcuların Mevkilerine Göre Yaş, Spor Yaşı, Boy ve Ağırlık Dağılımları

Değişkenler	Mevki			Mann-Whitney U	p
	Defans (n=12)	Ofans (n=12)	Toplam (n=24)		
	Ort ± Ss	Ort ± Ss	Ort ± Ss		
Yaş (yıl)	25.25 ± 4.09	25.33 ± 4.63	25.29 ± 4.28	67.500	0.794
Spor Yaşı(yıl)	14.33 ± 4.18	13.58 ± 3.84	13.96 ± 3.95	69.000	0.862
Boy (cm)	181.92 ± 5.12	178.75 ± 5.91	180.33±5.64	51.500	0.235
Ağırlık (kg)	76.58 ± 5.53	74.83 ± 5.37	75.71±5.40	57.500	0.401

p>0.05

Tablo 1’de futbolcuların yaş ortalamalarının 25.29 ± 4.28 yıl, spor yaş ortalamalarının 13.96 ± 3.9 yıl, boy ortalamalarının 180.33 ± 5.64 ve ağırlık ortalamalarının 75.71 ± 5.40 kg olduğu görülmektedir. Futbolcuların mevkilerine (defans ve ofans) göre yaş, spor yaşı, boy

ve ağırlık ortalamaları arasında fark olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile sınanmıştır. Bu sınamada defans ve ofans futbolcuların yaş, spor yaşı, boy ve ağırlık ortalamaları arasında anlamlı bir bulunamamıştır (p>0,05).

Tablo 2: Futbolcuların Mevkilerine Göre Deri Altı Yağ Kalınlığı (Triceps, supscapula, supra iliak, calf) ve Total Vücut Yağ Yüzdesi Dağılımları

Değişkenler	Mevki			Mann-Whitney U	p
	Defans (n=12)	Ofans (n=12)	Toplam (n=24)		
	Ort ± Ss	Ort ± Ss	Ort ± Ss		
Triceps (mm)	7.78 ± 2.21	7.22 ± 1.75	7.50 ± 1.97	63.500	0.621
Supscapula (mm)	10.33 ± 1.43	10.10 ± 1.20	10.22 ± 1.30	66.000	0.724
Supra iliak (mm)	10.65 ± 3.52	9.52 ± 3.05	10.08 ± 3.27	59.000	0.451
Calf (mm)	10.63 ± 1.40	11.80 ± 1.55	11.22 ± 1.56	40.500	0.066
Total V. Y. Y.	8.61 ± 0.89	8.45 ± 1.04	8.53 ± 0.95	64.000	0.644

p>0.05

Tablo 2’de futbolcuların triceps deri altı kalınlığının 7.50 ± 1.97 mm, supscapula deri altı kalınlığının 10.22 ± 1.30 mm, Supra iliak deri altı kalınlığının 10.08 ± 3.27 mm, calf deri altı kalınlığının 11.22 ± 1.56 ve toplam vücut deri altı kalınlığının 8.53 ± 0.95 mm olduğu görülmektedir. Futbolcuların mevkilerine

(defans ve ofans) göre triceps, supscapula, supra iliak, calf bölgeleri deri altı yağ kalınlığı arasında fark olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile sınanmıştır. Bu sınamada defans ve ofans futbolcuların triceps, supscapula, supra iliak, calf bölgeleri deri altı yağ kalınlığı anlamlı bir bulunamamıştır (p>0,05).

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Tablo 3: Futbolcuların Mevkilerine Göre Çevre (Ekstensiyonda biceps ve calf) ve Çap (dirsek ve femur biokondüler) Ölçüm Dağılımları

Değişkenler	Mevki			Mann-Whitney U	p
	Defans (n=12)	Ofans (n=12)	Toplam (n=24)		
	Ort ± Ss	Ort ± Ss	Ort ± Ss		
Ekst. Biceps (cm)	27.50 ±2.06	27.42 ±1.08	27.46 ±1.61	67.500	0.791
Calf Çevresi (cm)	37.83 ±1.19	38.33 ±1.55	38.08 ±1.38	55.000	0.312
Dirsek Çapı (cm)	63.33 ±2.83	63.42 ±2.84	63.38 ±2.77	66.500	0.749
Fem. Biok. Çap (cm)	94.67 ±3.39	91.42 ±9.66	93.04 ±7.27	59.500	0.467

p>0.05

Tablo 3'de futbolcuların Ekstensiyonda biceps çevre ölçümü ortalaması 27.46±1.61 cm, calf çevre ölçümü ortalaması 38.08±1.38 cm, dirsek çapı ortalaması 63.38±2.77cm ve femur biokondüler çap ortalaması 93.04 ±7.27cm olduğu görülmektedir. Futbolcuların

mevkilerine göre çevre ve çap ölçümleri arasında istatistiksel açıdan farklılık Mann Whitney U testi ile sınanmış ve bu sına sonucunda defans ve ofans futbolcuların çevre ve çap ölçümleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır (p>0,05).

Tablo 4: Futbolcuların Mevkilerine Göre Dikey Sıçrama Testi Dağılımları

Değişkenler	Mevki			Mann-Whitney U	p
	Defans (n=12)	Ofans (n=12)	Toplam (n=24)		
	Ort ± Ss	Ort ± Ss	Ort ± Ss		
Dikey Sıç. Testi (cm)	51.42 ± 9.66	51.75 ± 3.10	51.58 ± 2.71	62.000	0.559

p>0.05

Tablo 4'te futbolcuların dikey sıçrama ortalamaları 51.58±2.71 cm'dir. Defans futbolcuların dikey sıçrama ortalamaları 51.42±9.66cm ve ofans futbolcuların dikey sıçrama ortalamaları

51.75 ± 3.10 cm'dir. Defans ve ofans futbolcuların dikey sıçrama ortalamaları arasındaki bu fark Mann Whitney U testi sınamasına göre anlamlı değildir (p>0,05).

Tablo 5: Futbolcuların Mevkilerine Göre 60m. Sürat Testi Dağılımları

Değişkenler	Mevki			Mann-Whitney U	p
	Defans (n=12)	Ofans (n=12)	Toplam (n=24)		
	Ort ± Ss	Ort ± Ss	Ort ± Ss		
60 m Sürat T.(sn)	8.71 ± 0.58	8.36 ± 0.31	8.53 ± 0.49	43.500	0.323

p>0.05

Tablo 5'de futbolcuların 60m. sürat ortalamaları 8.53 ± 0.49 sn.'dir. Defans futbolcuların 60m. sürat ortalamaları 8.71±0.58 sn. ve ofans futbolcuların 60m. sürat ortalamaları 8.36±0.31 sn.'dir.

Defans ve ofans futbolcuların 60m. sürat ortalamaları arasındaki bu fark Mann Whitney U testi sınamasına göre anlamlı değildir (p>0,05).

Tablo 6: Futbolcuların Mevkilerine Göre Anaerobik Kapasite Testi Dağılımları

Değişkenler	Mevki			Mann-Whitney U	p
	Defans (n=12)	Ofans (n=12)	Toplam (n=24)		
	Ort ± Ss	Ort ± Ss	Ort ± Ss		
<i>Anaerob Kap. (kg m/sn.)</i>	121.00 ± 9.66	118.67 ± 10.45	119.83 ± 9.92	64.000	0.671

p>0,05

Tablo 6’de futbolcuların anaerobik kapasite ortalamaları 119.83±9.92 kg m/sn.’dir. Defans futbolcuların anaerobik kapasite ortalamaları 121.00±9.66 kg m/sn ve ofans futbolcuların anaerobik kapasite

ortalamaları 118.67±10.45 kg m/sn’dir. Defans ve ofans futbolcuların anaerobik kapasite ortalamaları arasındaki bu fark Mann Whitney U testi sınamasına göre anlamlı değildir (p>0,05).

Tablo 7: Futbolcuların Mevkilerine Göre Aerobik Kapasite Testi Dağılımları

Değişkenler	Mevki			Mann-Whitney U	p
	Defans (n=12)	Ofans (n=12)	Toplam (n=24)		
	Ort ± Ss	Ort ± Ss	Ort ± Ss		
<i>Aerobik kap. (ml/kg.dk)</i>	48.76 ± 3.39	50.68 ± 1.77	49.72 ± 2.82	40.500	0.068

p>0,05

Tablo 7’de futbolcuların aerobik kapasite ortalamaları 49.72±2.82 kg m/sn.’dir. Defans futbolcuların aerobik kapasite ortalamaları 48.76±3.39 kg m/sn ve ofans futbolcuların aerobik kapasite

ortalamaları 50.68 ±1.77 kg m/sn’dir. Defans ve ofans futbolcuların aerobik kapasite ortalamaları arasındaki bu fark Mann Whitney U testi sınamasına göre anlamlı değildir (p>0,05).

Tablo 8: Futbolcuların Mevkilerine Göre Esneklik (Otur-Eriş) Testi Dağılımları

Değişkenler	Mevki			Mann-Whitney U	p
	Defans (n=12)	Ofans (n=12)	Toplam (n=24)		
	Ort ± Ss	Ort ± Ss	Ort ± Ss		
<i>Esneklik Testi (cm)</i>	40.58 ± 5.10	38.25 ± 1.65	39.42 ± 3.90	55.000	0.323

p>0,05

Tablo 8’de futbolcuların esneklik ortalamaları 39.42±3.90 cm’dir. Defans futbolcuların esneklik ortalamaları 40.58±5.10 cm ve ofans futbolcuların esneklik ortalamaları 38.25 ± 1.65 cm’dir.

Defans ve ofans futbolcuların esneklik ortalamaları arasındaki bu fark Mann Whitney U testi sınamasına göre anlamlı değildir (p>0,05).

Tablo 9: Futbolcuların Bireysel Somatotip Değerleri

Sporcu	Endomorfi	Mezomorfi	Ektomorfi
1	2,84	3,14	2,81
2	3,06	2,90	4,22
3	2,54	2,35	2,95
4	1,81	1,43	3,75
5	2,14	3,46	2,72
6	3,53	3,83	1,46
7	3,52	2,28	3,22
8	1,96	2,37	3,34
9	2,96	2,05	2,33
10	3,04	2,85	2,75
11	2,54	3,72	2,13
12	2,18	2,48	2,59
13	2,74	3,19	1,88
14	1,88	3,56	2,19
15	2,99	2,84	2,21
16	2,53	2,88	3,85
17	2,69	2,57	3,11
18	2,35	2,97	2,71
19	1,79	3,02	3,69
20	3,31	2,87	2,40
21	2,57	3,64	2,19
22	2,60	3,88	1,84
23	3,55	3,80	1,58
24	2,10	3,72	2,59

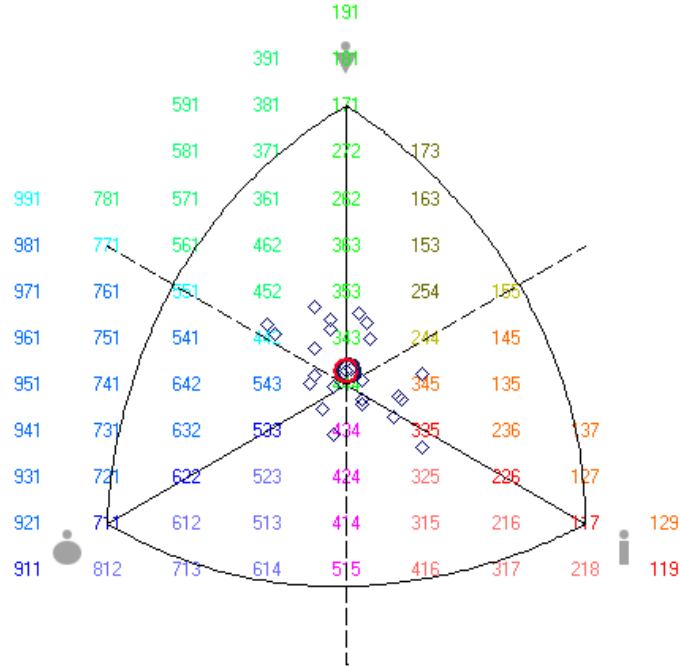
Tablo 9’da defans ve ofans endomorfi, mezomorfi ve ektomorfi gurubundan oluşan 24 futbolcunun bireysel somatotip değerleri saptanmıştır.

Tablo 10. Futbolcularının Somatotip Ortalama Değerleri

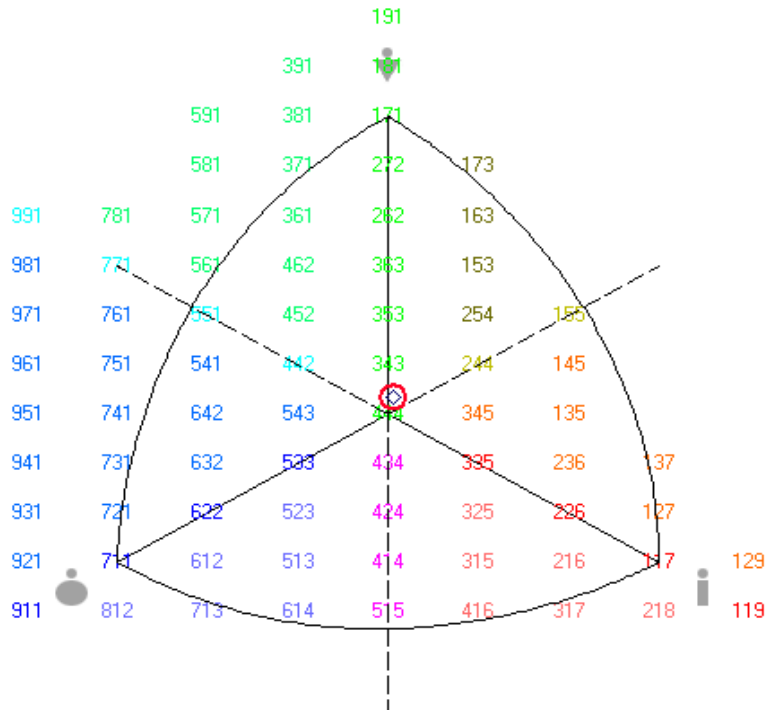
Endomorfi	Mezomorfi	Ektomorfi
2.63	2.99	2.68

Tablo 10’da defans ve ofans 2.63, mezomorfi 2.99 ve ektomorfi 2.68 gurubundan oluşan 24 futbolcunun takım olarak hesaplanmıştır. ortalaması somatotip değerleri, endomorfi

Şekil 1. Futbolcuların Somato Kart Üzerindeki Dağılımı

Şekil 2. Futbolcuların Ortalama Değerlerinin Somato Kart Üzerindeki Dağılımı

TARTIŞMA VE SONUÇ

Tablo 1’de futbolcuların yaş ortalamalarının 25.29 ± 4.28 yıl, spor yaş ortalamalarının 13.96 ± 3.9 yıl, boy ortalamalarının 180.33 ± 5.64 ve ağırlık ortalamalarının 75.71 ± 5.40 kg olduğu görülmektedir. Ayrıca futbolcuların mevkilerine (defans ve ofans) göre yaş, spor yaşı, boy ve ağırlık ortalamaları arasında istatistiki açıdan fark bulunamamıştır ($p > 0,05$).

Bu sonuçlar Marangoz (2008), Duyul (2005) ve Taş (2006) tarafından yapılan çalışmalarda bulunan futbolcuların yaş, spor yaşları, boy ve ağırlık ortalamaları ile benzerlik göstermektedir. Bu durum ülkemizdeki profesyonel futbol takımlarındaki oyuncuların fiziksel özelliklerinin bir birlerine yakın olduklarını göstermektedir.

Tablo 2’de defans ve ofans grubu total vücut yağ yüzdesi ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olmayışı grubun homojen olmasının bir sonucudur ve ölçümlerin alındığı dönem Ekim Ayı olduğu düşünülürse futbolcuların yaklaşık olarak 30 günlük kamp dönemi ve 8 haftalık müsabaka dönemi toplamda 3 aylık bir dönem antrenmanlarının devam etmesinden kaynaklanmaktadır.

Marangoz (2008) tarafından yapılan çalışmada, çalışmaya katılan futbolcuların total vücut yağ yüzdesi $8,35 \pm 3,24$ mm olarak tespit edilmiştir. Sergej (2003)

tarafından yapılan çalışmada, çalışmaya katılan futbolcuların total vücut yağ yüzdesi $9,6 \pm 2,5$ mm olarak tespit edilmiştir. Akın ve ark. (2004) 23 futbolcu ile yapılan çalışmada total vücut yağ yüzdesi $10,07 \pm 1,1$ mm olarak tespit edilmiştir. Tamer ve ark. (1992) yaptıkları çalışmada Galatasaray futbol takımının vücut yağ yüzdesi ortalaması $7,36 \pm 0,48$ mm, Konyaspor futbol takımının vücut yağ yüzdesi ortalaması ise $7,03 \pm 0,64$ mm olarak tespit edilmiştir. Casajus (2001) İspanya liginde oynayan 15 elit profesyonel futbolcunun vücut yağ yüzdesi ortalaması $8,2 \pm 0,91$ mm olarak tespit edilmiştir.

Marangoz (2008) tarafından yapılan çalışmada bu çalışma ile benzerlikler görülmektedir. Sergej (2003) ve Akın ve ark.(2004) tarafından yapılan çalışmalar ile bu çalışma arasındaki farklılığın sebebi ise takımlar arasındaki lig farkı ve ölçümlerin alındığı dönem farkından kaynaklandığı söylenebilir.

Spor dallarına yönelik ideal total vücut yağ yüzdeleri ile ilgili olarak kesin veriler yoktur. Çünkü sporcular, genetik ve diğer faktörlere bağlı olarak aynı spor dallarında olmalarına karşın, farklı performans gösterebildikleri vücut yağına sahip olabilirler (Ersoy, 1999). Bu nedenle araştırmada elde edilen Total Vücut Yağ Yüzdesi ortalamalarıyla literatür arasında benzerlikler ve farklılıklar

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

araştırılan grupların antrenman düzeyleri, beslenme alışkanlıkları veya hesaplamada kullanılan metot ve formüllerin farklılığından kaynaklandığı düşünülebilir.

Tablo 3'de futbolcuların Ekstensionda biceps çevre ölçümü ortalaması 27.46 ± 1.61 cm, calf çevre ölçümü ortalaması 38.08 ± 1.38 cm, direk çapı ortalaması 63.38 ± 2.77 cm ve femur biokondüler çap ortalaması 93.04 ± 7.27 cm olduğu görülmektedir. Ayrıca defans ve ofans futbolcuların çevre ve çap ölçümleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p > 0,05$). Karataş (2007) tarafından 22 beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencileriyle yapılan çalışmada ekstensionda biceps çevre ölçümleri ortalaması $27,50 \pm 1,93$ cm, olarak tespit edilmiştir. Revan tarafından (2003) 43 futbolcu ile yapılan çalışmada calf çevre ölçümleri ortalaması defans $37,29 \pm 2,07$ cm, forvet $35,62 \pm 1,62$ cm, toplamda $36,37 \pm 2,2$ cm olarak tespit edilmiştir. Yine Karataş (2007) tarafından yapılan çalışmada dirsek çapı çevre ölçümleri ortalaması $60,01 \pm 0,39$ cm, femur biokondüler çap ölçümleri ortalaması ise $90,01 \pm 0,43$ cm olarak tespit edilmiştir. Rienzi ve ark. (2000) 17 elit profesyonel futbolcunun calf çevresi ortalamasını $37,2 \pm 2,9$ cm olarak tespit etmişlerdir.

Tablo 4'de futbolcuların dikey sıçrama ortalamaları 51.58 ± 2.71 cm'dir.

ortalamaları 51.42 ± 9.66 cm ve ofans futbolcuların dikey sıçrama ortalamaları 51.75 ± 3.10 cm'dir. Defans ve ofans futbolcuların ortalamaları arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlı değildir ($p > 0,05$).

Marangoz (2008) yaptığı çalışmada Kahramanmaraş futbolcularının dikey sıçrama testi ortalamasını $59 \pm 6,94$ cm ve Siirtspor futbolcuların ortalamasını $62,13 \pm 5,69$ cm olarak tespit etmiştir. Uğraş ve Ark (2002) 18 futbolcunun dikey sıçrama ortalamasını $0,51 \pm 0,04$ cm; Ostajic ve ark. (2007) 30 profesyonel futbolcuların dikey sıçrama ortalamasını $0,49 \pm 0,7$ cm; Ek ve ark. (2007) 26 futbolcunun dikey sıçrama ortalamasını $53,65 \pm 5,34$ cm; Tamer ve ark. (1996) 3. lig profesyonel futbolcuların dikey sıçrama ortalamasını 50.06 ± 6.04 cm ve Duyul (2005) futbolcuların dikey sıçrama ortalamasını $54,37 \pm 6,72$ cm olarak bulmuşlardır. Bu sonuçlar araştırma sonuçlarımızla paralellik göstermektedir.

Yine yukarıda yapılan çalışmalar incelendiğinde 2. lig ve altındaki liglerde dikey sıçrama değerlerinin biraz daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Buna sebep olarak bu liglerde teknik ve taktiksel oyundan ziyade fiziksel mücadele ve gücün daha ön planda olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Günümüz futbol oyunu göz önünde bulundurulduğunda, geçmişte olduğu gibi

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

kesin çizgilerle belirlenmiş bir mevki anlayışına aykırı olarak daha esnek ve daha kolektif oyun profili neticesinde mevkiiler arasındaki net çizgiler kalkarak oyun sahasındaki her futbolcu bir diğeri kadar efor ve çaba sarf etmektedir, dolayısıyla fiziksel olarak her bir futbolcu hangi mevkide oynarsa oynasın ortalama bir değere sahip olmaktadır.

Tablo 5’de defans ve ofans futbolcularının 60m sürat ortalamaları görülmektedir. Ek ve ark. (2007) 26 futbolcunun 60 m sürat ortalamasını 8.0069 ± 0.3361 sn; Açak (2006) 24 profesyonel futbolcunun 60 m sürat ortalamasını $7,70 \pm 0,40$ sn; Uğraş ve ark. (2002) 18 futbolcunun 60 m sürat ortalamasını $5,98 \pm 0,24$ sn; Duyul (2005) futbolcuların 20 m sürat testi ortalamasını 3.06 ± 0.13 sn; Marangoz (2008) Kahramanmaraş futbolcuların 20 m sürat testi ortalamasını $3,25 \pm 0,14$ sn ve Siirtsporlu futbolcularının 20 m sürat testi ortalaması $3,25 \pm 0,13$ sn; Hacıcaferoğlu (1996) Malatyaspor futbolcuların 50 m sürat testi ortalaması $6,64$ sn. ve Siirtköy Hizmetleri futbolcularının 50 m sürat testi ortalamasını $7,09$ sn. olarak bulmuşlardır. Bu sonuçlar araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Futbolda süratin ne kadar önemli olduğu düşünüldüğünde, özellikle futbol oyununun bu kadar hızlı oynanmaya çalışıldığı bir dönemde, rakip kaleye

yapılan ataklardaki başarı oranından taktiksel olarak hazırlanan hücum veya savunma prensiplerinin müsabaka esnasında uygulanabilen hızı ile doğru orantılıdır. Bu sebeptendir ki teknik adamlar oluşturdukları takımlar içerisinde hem defansif hem de ofansif mevkilerde süratli oyunculara daha fazla ihtiyaç duymaktadırlar ve takımın her mevkiinde mümkün olan en süratli futbolculara yer vermeyi tercih etmektedirler. Bu çalışmada 60 m sürat testi ile elde edilen değerlerden de anlaşılacağı üzere Malatyaspor takımı da yukarıda değinilen her mevkide süratli oyuncu bulundurulduğu görülmüştür.

Tablo 6’da defans ve ofans futbolcularının anerobik kapasite testi sonuçları görülmektedir. Marangoz (2008) profesyonel futbolcuların anaerobik kapasite ortalamasını 123.11 ± 15.05 kg.m/sn; Erkmen (2003) profesyonel futbolcuların anaerobik kapasite ortalamasını 116.64 ± 17.76 kg.m/sn; Çoğalgil ve ark. (2002) futbolcuların anaerobik güç ortalamasını 119.5 ± 14.5 kg.m/sn; Kışalı ve ark. (2002) Köyhizmetleri futbolcularının anaerobik güç ortalamasını $137,9 \pm 24,03$ kg.m/sn. ve Yolspor futbolcularının anaerobik güç ortalamasını $119,5 \pm 14,5$ kg.m/sn. olarak bulmuşlardır. Güllü (1996) 18 futbolcunun ile yaptığı çalışmada 2 kalecinin anaerobik kapasite ortalamasını $125,88 \pm 0,97$ kg.m/sn.; 5 defans oyuncusunun

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

116,718±10,9 kg.m/sn.; 10 orta saha oyuncusunun 113,77±3,99 kg.m/sn. ve 3 forvet oyuncusunun 109,36±5,21 kg.m/sn. olarak tespit etmiştir. Yine Revan (2003) 43 futbolcu ile yaptığı çalışmada 5 kalecinin anaerobik kapasite ortalamasını 125.57±12.29 kg.m/sn. 13 defans oyuncusunun 109.66±14.64 kg.m/sn; 15 orta saha oyuncusunun 104.8±12.82 kg.m/sn; 10 forvet oyuncusunun 109.76±11.05 kg.m/sn, toplamda 43 oyuncusunun 109.84±13.97 kg.m/sn olarak tespit etmiştir.

Çalışmamızda defans ve ofans grubu arasında elde edilen değerler ve literatür taraması sonucu yapılan çalışmadaki değerler arasında paralellik görülmekle birlikte profesyonel takımların değerlerinin amatör takımlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Defans ve ofans grubu arasında defans lehine değerlerin daha yüksek çıkması ise kaleciden başlayarak defans grubu oyuncularının ofans grubu oyuncularına göre sıçrama ve yüksek topları karşılamada daha iyi olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Tablo 7’de defans ve ofans futbolcularının aerobik kapasite testi sonuçları görülmektedir. Duyul (2005) futbolcuların aerobik kapasite ortalamasını 49,91±384 ml/kg.dk.; Revan (2003) 43 futbolcunun aerobik kapasite ortalamasını 51,81±5,35 ml/kg.dk.; Erkmen (2003)

GASKİSK futbolcularının aerobik kapasite ortalamasını 51,73±4,01 ml/kg.dk.; Temoçin ve ark. (2004) 56 futbolcunun aerobik kapasite ortalamasını 51,52±5,48 ml/kg.dk.; Uğraş ve ark.(2002) futbolcuların aerobik kapasite ortalamasını 46,90±0,76 ml/kg.dk.; Strudwick ve ark. (2002) 19 İngiltere Premier lig futbolcularının aerobik kapasite ortalamasını 59,4±6,2 ml/kg.dk. olarak tespit etmişlerdir.

Bunç ve Psotta (2001) 15 elit Çek futbolcunun aerobik kapasite ortalamasını 61±5,2 ml/kg.dk olarak bulurken Öztop (1999) 52 amatör futbolcunun aerobik kapasite ortalamasını 48,97±5,63 ml/kg.dk. olarak bulmuştur. Bu sonuç çalışmamız sonucuyla benzerlik göstermektedir.

Yukarıdaki yapılan araştırmalarla çalışmamız sonuçları kıyaslandığında elit düzeydeki yabancı futbolcuların aerobik kapasitelerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna sebep olarak lig seviyelerindeki farklılıkla beraber, antrenman metotları ve düzeyleri ayrıca futbolcuların fiziksel ve fizyolojik özelliklerinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Futbol oyunu genel anlamda düşüldüğünde büyük oranda anaerobik eşik düzeyinde yüklenmeleri içermesine rağmen, anaerobik eşik düzeyinde yüklenmelerin temelini teşkil eden aerobik

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

kapasitenin ne kadar önemli olduğu daha iyi anlaşılabilir.

Tablo 8'de defans ve ofans futbolcularının esneklik testi sonuçları görülmektedir. Marangoz (2008) Kahramanmaraş Spor futbolcularının esneklik ortalamasını $32,46 \pm 5,38$ cm ve Siirtsporlu futbolcularının esneklik ortalamasını $29,54 \pm 7,12$ cm; Güler (2007) Süper Amatör Futbol Ligi futbolcularının esneklik ortalamasını $30,09 \pm 5,5$ cm; Duyul (2005) 24 futbolcunun esneklik ortalamasını $24,34 \pm 8,32$ cm; Uğraş ve ark. (2002) 18 futbolcu esneklik ortalamasını $31,25 \pm 3,20$ cm ve Sofi (2002) 20 profesyonel futbolcunun esneklik ortalamasını $36,97 \pm 3,85$ cm olarak bulmuşlardır. Yine Revan (2003) 43 futbolcu ile yaptığı çalışmada defans grubu futbolcularının esneklik ortalamasını $29,6 \pm 7,43$ cm ve forvet grubu futbolcularının esneklik ortalamasını $30,55 \pm 5,92$ cm olarak bulmuştur. Marancı ve Müniroğlu (2001) ise yaptıkları çalışmada kalecilerin esneklik ortalamasını $28,5 \pm 7,34$ cm, defans oyuncularının $16,67 \pm 4,97$ cm, orta saha oyuncularının $20,07 \pm 8,66$ cm, forvet oyuncularının $16,3 \pm 5,11$ cm olarak tespit etmişlerdir.

Bu sonuçlar ile çalışmamızda elde edilen esneklik ortalaması ($39,42 \pm 3,90$ cm) kıyaslandığında, çalışmamızda ulaşılan esneklik değerlerinin mevcut çalışmalardan yüksek bir değere sahip olduğu

söylenbilir. Ayrıca lig seviyesi yükseldikçe esneklik değerlerinde artış görülmektedir çünkü yapılan antrenman metotlarında esnekliğe ayrılan pay artmaktadır diye düşünülmektedir.

Futbolda pek çok teknik hareketin gerçekleştirilmesinde esneklik önemli avantajlar sağlayabilmektedir. Sürat ve çabukluğu yüksek düzeydeki takımlara ancak sürati, çabukluğu, kuvveti, esnekliği ve fiziksel yapısı gelişmiş futbolcular ile karşı konulabilmektedir (Kuvvetli ve Müniroğlu, 1998). Dolayısıyla futbolda esnekliğin geliştirilmesi kuvvet, sürat, koordinasyon gibi motor becerilerin gelişimine katkıda bulunduğu gibi sakatlanmaları da önleyici etkileri bulunur (Bompa, 2001).

Şekil 1'de Malatyaspor oyuncularının somatokart üzerindeki dağılımı ve Şekil 2'de somatokart üzerindeki ortalama değer dağılımı verilmektedir. Yapısal olarak adlandırılan genelde boy, ağırlık, somatotip ve beden kompozisyonu gibi parametrelerin spor branşlarında beceri ve fonksiyonel faktörleri etkilediği bilinmektedir (Barış ve ark, 2002).

Koca ve ark. (2003) tarafından Gençlerbirliği futbol takımı ile yapılan çalışmada somatotip değerleri 2.3; 4.5; 2.4, TKİ futbol takımı 1.6; 4.2; 2.3 olarak tespit edilmiştir (Koca ve ark, 2003).

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Genel olarak bakıldığında Avrupa futbol oyuncularının dağılımının ağırlıklı olarak 2.5; 5; 2.5 somatotip değeri ile mezomorfik oldukları dikkat çekicidir. Çekoslovak, Brezilyalı ve Bolivyalı sporcuların görece olarak hafif endo-mezomorfik olduğu, Kübalıların, Nijeryalıların ve İngilizlerin ise görece olarak ekto-mezomorfik olduğu anlaşılmaktadır. Fransız ve Çekoslovak oyuncular arasındaki benzerlikler dikkat çekicidir (Carter ve Heat, 1990).

Açıkada ve ark. (1998) tarafından bir 2. lig takımı ile yapılan çalışmada somatotip değerleri 2.33; 5.05; 2,23 olarak hesaplanmıştır ⁽²⁾. Tamer ve ark.(1996) tarafından 1. 2. ve 3. lig profesyonel futbol takımlarından sırasıyla Ankaragücü, Şekerspor, ve Altındağ Belediyespor takımları yapılan çalışmada somatotip değerleri Ankaragücü 1.74; 3.44; 3.33, Şekerspor 1.59; 4.06; 2.87, Altındağ Belediyespor 1.49; 3.15; 3.07 olarak hesaplanmıştır. Ziyagil ve ark. (1997) tarafından Trabzonspor'un farklı yaş grupları üzerinde yapılan çalışmada somatotip değerleri 1.59; 4.02; 2.87 olarak hesaplanmıştır.

Çalışmamız ve yapılan literatür çalışmaları kıyaslandığında özellikle mezomorf değerleri açısından daha düşük değerler elde edilmiştir. Carter ve Heht'in (1990) tespitleri ile kıyaslandığında ise mezomorf değerinin endomorf ve ektomorf

değerlerden yüksek olması yönünden genel olarak ortalama futbolcu değerlerine uymakla birlikte, Avrupalı ve Brezilyalı futbolcuların mezomorf değerlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna sebep olarak büyük ölçüde genetik faktörlerden kaynaklanan sebepler olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, araştırmamızda elde ettiğimiz bulgulara göre, çalışmamıza katılan 24 profesyonel futbolcudan oluşan defans ve ofans grubu arasında; yaş, boy, ağırlık, t.v.y.y. çevre ölçümleri ve çap ölçümleri, dikey sıçrama testi, 60 m sürat testi, anaerobik ve aerobik kapasite testleri ve esneklik testi sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Futbolcuların takım ortalaması somatotip değerleri, endomorfi 2.63, mezomorfi 2.99 ve ektomorfi 2.68 olduğu saptanmıştır.

Araştırmamız sonucunda bir futbol takımında futbolcuların fiziksel uygunluk düzeylerinin bulunması, sporsal verim düzeyinin belirlenmesi, futbolcuları doğru yönlendirmek ve futbolcuların bireysel farklılıklarını saptamak amacıyla çağdaş futbol anlayışına uygun, bilimsel yöntemlere dayalı testler ve ölçümlerin yapılarak elde edilen veriler ışığında, evrensel normlar oluşturulması gerekliliğinin önem arz ettiği ifade edilebilir.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

KAYNAKLAR

1. Açak, M. (2006).Futbol Uzmanlık Dersi Notları, Malatya.
2. Açıkada, C., Hazır, T., Açı, A., Turnagöl, H., Özkara, A., (1998). Bir İkinci Lig Futbol Takımının Sezon Öncesi Hazırlık Döneminde Fiziksel ve Fizyolojik Profili, Spor Bilimleri Dergisi, 9 (1), 3-4
3. Akın, S, Coşkun, Ö., Ö., Özberk, N, Z., Ertan, H., Korkusuz, F., (2004). Profesyonel Ve Amatör Futbol Oyuncularının Fiziksel Özellikler Ve İzokinetik Diz Kaslarının Konsantrik Kuvvetinin Karşılaştırılması, Journal Of Arthroplasty Athoroscopik Surgery, Vol 15, No;3.
4. Akşar T., Merih K. (2007). Futbol Ekonomisi, İstanbul.
5. Arnason, A., Sigurdsson, S.B., Gudmundsson, A., Holme, I.,Engebretsen, L., Bahr,R. (2004). Physical Fitness,Injuries and Team Performance in Soccer. Medicine Science Sports Exercise. Vol.36, No.2, pp.278 -285
6. Bangsbo, J. Michalsic, L. (2002). Assesment of the Physiological Capacity of Elite Soccer Players. Sience and Football. IV. Pp.53- 62.
7. Barış L, Müniroğlu S, Çoruh E, Sunay H. (2002). Türk Erkek Voleybol Milli Takımının Somatotip Özelliklerinin İncelenmesi, VII. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya
8. Bompa, T. O. (2001). Antrenman Kuramı ve Yöntemi, Çev: İ. Keskin ve A.B. Tuner, Bağırın Yayınevi, Ankara
9. Bunç, V., Psotta, R. (2001) Physiological Profile of Very Young Soccer Players, Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, 41 (3), 337.
10. Carter, L.J.E., Heat, B.H., (1990). Somatotyping-Development and Applications, Cambridge Universty Pres.
11. Casajus JA (2001). Seasonal Variation in Fitness Variables in Variable Soccer Player, Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, 41 (4), 463.
12. Çoğalgil Ş, Kishalı N.F, Baş M. (2002). Üniversite Futbol ve Basketbol Takımlarının Fizyolojik ve Antropometrik Değerlerinin Karşılaştırılması, Atatürk Üniversitesi BESYO Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt 4, Sayı 3, Erzurum.
13. Dupont, G., Akakpo, K., Berthoin, S. (2004). The Effect of In Season High-Intensity Internal Training In Soccer Players. The Journal of Strength and Conditioning Research. Vol. 18 (3) 584 -589.
14. Duyul, M, (2005). Hentbol, Voleybol Ve Futbol Üniversite Takımlarının Bazı Motorik ve Antropometrik Özelliklerinin Başarıya Olan Etkisinin Karşılaştırılması, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Samsun
15. Ek, O, R; Temoçin, S; Atatekin, T. (2007). Futbol Antrenmanlarında Uygulanan Bazı Testlerin Birbirlerine Etkilerinin İncelenmesi, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 1, Sayfa(Lar) 019- 022.
16. Erkmn, N. (2003). Profesyonel Futbolcuların Hazırlık Sezonu Fiziksel Ve Fizyolojik Parametrelerinin Tespiti Ve Karşılaştırılması, , Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antrenörlük Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
17. Ersoy G, (1999). Yağ İle İlgili Gerçekler, Spor ve Tıp, Logos Yayıncılık, yıl 7 (7- 8), 51.
18. Franks, I.M., Goodman, D. (1986). Systematic Approach to Analysing Sports Performance, Journal of Sport Siences, 4,49 -59
19. Garganta, G., Maia, J., Basto, F. (1995). Analysis of Goal-scoring Patterns Among Top-level European Soccer Team, Journal of Sport Siences, Cardiff, 513-514.
20. Güler, D. (2007). Amatör Futbolcularda Müsabaka Döneminde 7 Haftalık Futbol Antrenmanlarının Bazı Fiziksel Ve Fizyolojik Parametrelerin Etkisi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 13, S. 44 -51.
21. Güllü, A. (1996). Malatya 1. Amatör Kümede Şampiyon Olan Futbol Takımlarının Fiziksel-Fizyolojik Performanslarının Ölçülerek Mevkilerine Göre Mukayesesi Ve Değerlendirilmesi, İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
22. Hacıcaferoğlu B. (1996) 2. Lig 5. Grupta Mücadele Eden Malatyaspor Diyarbakırspor Ve Siirt Köy Hizmetleri Spor Futbol Takımlarında Oynayan Futbolcuların Fizyolojik Özelliklerinin Analizi Ve Mukayesesi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
23. İnal, N, A, (2004). Futbol'da Eğitim Öğretim, Ankara.
24. Karataş, Ö; (2007). İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü 1. Sınıf Erkek Öğrencilerinin Motor Performans Ve Morfolojik Özelliklerinin İncelenmesi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

- (2002). Erzurum 1. Amatör Kümede Şampiyon Olan Takımların Fiziksel ve Fizyolojik Parametrelerinin İncelenmesi, Atatürk Üniversitesi BESYO Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, Erzurum.
26. Koca, B; Özder, A; Gültekin, T.; Akın, G. (2003). Farklı Kategorilerdeki Futbolcuların Somatotip Özellikleri, Antropoloji Dergisi, Cilt 1, Sayı 1
27. Kuvvetli, B., Müniroğlu, S.(1998). Üç Farklı Ligde Mücadele Eden Profesyonel Futbol Takımlarının 14 -16 Yaş Grubu Futbolcularının Sürat, Kuvvet ve Esneklik Özelliklerinin İncelenmesi, Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi,3, 27- 32
28. Marancı, B., Müniroğlu, S. (2001). Futbol Kalecileri ile Diğer Mevkilerde Bulunan Oyuncuların Motorik Özellikler, Reasyon Zamanları ve Vücut Yağ Yüzdelerinin Karşılaştırılması, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt 4, sayı 3, s 13-26, Ankara.
29. Marangoz, İ, (2008). Kahramanmaraş Ve Siirtspor Profesyonel Futbol Takımlarının Müsabaka Döneminde Seçilmiş Bazı Fiziksel Ve Fizyolojik Özelliklerinin Karşılaştırılması, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş.
30. Ostajic, S. (2007). Elite And Non-Elite Soccer Players; Preseasonal Physical And Physiological Characteristics, Research In Sports Medicine, England.
31. Özmen, Ö. (1998). Hazırlık Dönemi Çalışmaları. T.F.F. Eğitim Yayınları.
32. Öztop, E. (1999). Birinci Amatör Kümede Şampiyonluğa Ulaşmış Futbol Takımlarının Fizyolojik ve Fiziksel Kapasitelerinin Araştırılması (Ankara Uygulaması), Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
33. Revan, S. (2003). Konya İli 1. Amatör Ligde Mücadele Eden Futbolcuların Oynadıkları Mevkilerine Göre Bazı Antropometrik Ve Fizyolojik Parametrelerinin Karşılaştırılması, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
34. Rienzi E, Drust B, Reilly T, Carter JEL, Martin A, (2000). Investigation of Anthropometric and Work-Rate Profiles of South American International Soccer Players, Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, 40 (2), 162.
35. Rösch, D., Hodgson, R., Peterson, L., Baumann, T.G., Junge, A., Chomiak, J. Performance, The American Journal of Sports Medicine, 28(5), 29-39
36. Sergej, M, Ostojic, (2003). Seasonal Alterations In Body Composition And Sprint Performance Of Elite Soccer Players, Journal Of Exercise Physiology.
37. Sofi, N. (2002). Futbolda Sezon Öncesi İle Sezon Öncesi Hazırlık Dönemi Sonrasındaki Bazı Fizyolojik Ve Fiziksel Değişikliklerin İncelenmesi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale
38. Strudwick, A, Reilly, T., Doran, D. (2002). Anthropometric and Fitness Profiles of Elite Players in Two Football Codes, Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, 42 (2), 239.
39. Tamer, K., Cicioğlu, İ., Yüce, A., Çimen, O., (1996). Üç Farklı Ligde Mücadele Eden Profesyonel Futbolcuların Bazı Fiziksel ve Fizyolojik Özelliklerinin Karşılaştırılması, Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi, Sayı 2, s.22-25.
40. Tamer K, Ziyagil M, A, Yamaner F, (1992). Galatasaray ile Konyaspor Profesyonel Futbol Takımlarının Antropometrik Özellikleri ve Fizyolojik Kapasitelerinin Kıyaslanması, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 8, sayı 1, s 161 -167, Ankara
41. Taş, M, (2006). Futbolcularda Sürat Egzersizlerinin Serum Süperoksid Dismutaz, Katalaz Ve Malondialdehit Düzeylerine Etkisi, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
42. Temoçin, S., Ek, O, R; Tekin, A, T. (2004). Futbolcularda Sürat Ve Dayanıklılığın Solunumsal Kapasite Üzerine Etkisi, Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt 11, Sayı 1, Sayfa(Lar) 31 -35.
43. Uğraş, A., Özkan, H., Savaş, S. (2002). Bilkent Üniversitesi Futbol Takımının 10 Haftalık Ön Hazırlık Sonrasındaki Fiziksel Ve Fizyolojik Karakterleri, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 22, Sayı;1, Ankara.
44. Vanderford, M.L., Stewart, C. C. (2004). Physiological and Sport-Specific Skill Response of Olympic Youth Soccer Athletes. The Journal of Strength and Conditioning Research. Vol. 18, No.2,pp.334 -342.)
45. Ziyagil, M.A., Zorba, E., Sivrikaya K., Mercan, M., (1997). Trabzonspor'un Farklı Yaş Gruplarındaki Futbolcularının Somatotip ve Sürat Performansının Analizi, Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi, Sayı 1, s.28 -32.

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE SPORA KATILIMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ

Mustafa BAŞ¹ Kenan ŞEBİN² Elif AYDIN³ Ertuğrul ÖZTÜRK²

¹ Karadeniz Teknik Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Trabzon

² Atatürk Üniversitesi, K. Karabekir Eğitim fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Erzurum

³ Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ankara

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; "Orta Öğretim Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri İle Spora Katılımları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" dir.

Araştırmada, cinsiyet, yaş, ailenin gelir düzeyi, ikamet ettiği yer, kendine ait oda, kardeş sayısı, dinlenen müzik türü, en çok izlenen televizyon programı, okuldaki beden eğitimi derslerine katılım, spor faaliyetlerine katılım bağımsız değişken olarak, kişilik ve spora katılım ise bağımlı değişken olarak ele alınmıştır.

Araştırma verileri lise öğrencileri arasından tesadüfi yöntemle seçilen 204 kişilik bir örneklemden anket tekniği ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 13,0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Değerlendirme sırasında araştırma verilerinin frekans ve yüzdeleri alınmıştır. Ayrıca değişkenlerin, kişilik özellikleri ve spora katılım düzeylerine göre ilişkisiz (Bağımsız) Örneklem T-Testi (Independent Samples T-Test), ilişkisiz örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova), anlamlı farklılıkların hangi grubun lehine olduğunu saptamak için de LSD Post Hoch istatistiğinden faydalanılmıştır. Bu çalışmada hata düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Ortaöğretim öğrencilerinin bazı değişkenlere göre kişilik özelliklerinin spora katılımlarında etkisini araştıran bu çalışma sonucunda yaş değişkeni, aylık gelir düzeyi, ikamet yeri, kendine ait oda, spor dersine katılım, sportif faaliyetlere katılımın kişilik özellikleri spora katılım düzeyleri arasında ilişkiler bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, Spor, Spora Katılım.

PERSONALITY CHARACTERISTICS OF HIGH SCHOOL STUDENTS WITH THE RELATIONSHIP BETWEEN OF SPORTS PARTICIPATION

ABSTRACT

The purpose of this study, "Relationship Between Secondary School Students' Personality Traits and Investigation of their participation in sport" is. In this study, gender, age, family income level, place of residence, its own room, number of siblings, listening, music type, the most-watched television program, participation in school physical education classes, sports activities, participation as the independent variable, the dependent personality, and sports participation was treated as a variable.

Research data from high school students randomly selected a sample of 206 persons have been obtained by the survey technique. The data obtained from the SPSS 13.0 statistical package was used. Frequency and percentage of survey data taken during the evaluation. In addition, variable, personality traits and levels of participation in sport unrelated to (independent) samples (One-Way ANOVA), significant differences in favor of what the group to determine whether there is Post Hoch LSD statistic was consulted. In this study, the error level was set at 0.05.

Secondary school students according to certain variables, this study evaluated the effect of personality traits as a result of participation in sports, the age variable, the monthly income level, place of residence, his own room, a fitness course attendance, participation in sports activities is a significant relationship between personality traits participation levels in sport.

Keyword: Personality, Sport, The Sport Participation

GİRİŞ

Son yıllarda spora katılım ve kişilik ile ilgili yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğu sosyal-bilişsel kuramlar üzerine odaklanmaktadır. Bu kuramların temel konusu, bireylerin sportif aktivitelere katılımları ve bu katılımı sürdürme nedenleridir.

Spora katılım nedenleri kişiden kişiye değişmekte ve kişinin aktivitede kalma süresini etkileyebilmektedir. Bireye niçin spor yapıyorsunuz sorusu yöneltildiğinde; size bu konu ile ilgili birçok neden sayabilir. Eğlence için, arkadaş edinmek için, sağlıklı olma için ya da statü kazanmak için gibi. Bireylerin spora katılımlarının temel nedenlerinin belirlenmesi, onların spor aktivitelerindeki devamlılığının sağlanmasında önemli rol oynayabilmektedir (Yetim,2011).

1980'li yıllardan başlayarak düzenli bir şekilde sporlara katılan genç sporcuların bu sporlara katılmaya yönlendiren temel sebepleri araştırmak ta çocuk ve genç sporuna ilgi duyan araştırmacıların odak noktası olmuştur. Özellikle, spora katılım motivasyonu (participation motivation) ve kişilik kavramı, gençlik sporunda araştırılması, incelenmesi gereken bir kavram olarak belirlenmiştir. Bu

anlamda yapılan bu çalışmalar, beceri gelişimi ve öğrenimi, eğlence, fiziksel zindelik, kişiliğin gelişimi, arkadaş edinme ve başarmanın spora katılımı etkileyen en önemli sebepler olduğunu ortaya koymuştur. Spora katılım motivasyonu ve kişilik konusunda etkili olan diğer etmenler ise şöyle sıralanmaktadır: Yas, cinsiyet, kişilik farklılıkları, yarışma yaşantısının bir dikkat harcanarak açıklandığı ve değişik kültürlere özgü sosyo-kültürel etmenler.

Özellikle 9-14 yaş grubu çocuklarında, onları sportif aktivite ortamlarına yönelten nedenlerin belirlenmesi, onların bu temel ihtiyaçlarının karşılanması bağlamında önemlidir. Bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilen çalışmalarda, katılım motivasyonu ve kişilik kavramı ön plana çıkarılmış ve gençlik sporlarının araştırılması ile bireylerin aktiviteye katılım nedenlerini tanımlama ve sınıflama yoluna gidilmiştir.

Sadece Amerika'da tahminen 18 yaşın altındaki 25 milyon çocuk okulda veya okul dışında fiziksel etkinlik programlarına katılmaktadırlar (Martens, 1986).

Çocukların büyük kısmı yoğun bir biçimde organize edilmiş sporlara

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

katılırlar. Ortalama olarak sezon boyunca 18 hafta olmak üzere haftada 11 saat antrenman yaparak bu sporlara katılım gösterirler. Çocukların yoğun olarak katıldıkları etkinlikler göz önünde tutulursa spor, çocukların yaşamında, kendileri, akranları, aileleri ve yaşadıkları toplum için olumlu birtakım sonuçlar doğurur (Coleman, 1974).

Pek çok çocuk için spora katılımında doruk nokta yaklaşık 12 yaş civarındadır (State of Michigan, 1976).

Gelişimsel psikoloji literatüründen de bildiğimiz kadarıyla 12 yaş, çocukların kritik yaş zamanı ve birtakım şeylerden vazgeçme veya yarıda bırakma zamanı olarak bilinir. Bu sonuçlar bize sosyal gelişim ve benlik saygısı (self esteem) hakkında önemli sonuçlar verir.

Popüler inançlara karşın, organize edilmiş sporlara katılım çocuklarda tamamıyla yararlı sonuçlar vermez (Martens, 1978).

Kişilik gelişimi, liderlik, sportmenlik ve başarı yönelimi (achievement orientation) sadece katılımı ortaya çıkan sihirli bir şey değildir. Bu olumlu sonuçlar genellikle yarışmayı takiben, yetişkinlerin denetiminde liderler tarafından

çocukların programının nasıl olduğunu bilmek ve olumlu öğrenme yaşantılarıyla sağlanır. En önemli nokta gençlik sporlarında eğitmenlerin sporcuların psikolojisini anlamalarıdır.

Sonuç olarak, pek çok çocuk eğlence, egzersiz yapmak, becerilerini geliştirmek, başarılı olduğunu göstermek, sağlıklı olmak, arkadaşlarıyla beraber olmak, yeni arkadaşlar edinmek, yarışmak gibi birden fazla motive ve sebeplerden etkilenerek sporun içinde veya dışında kalmayı tercih ederler.

YÖNTEM

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada, ortaöğretim öğrencilerinin kişilik özellikleri ile spora katılımları arasındaki ilişkileri araştırmak amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme ve etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, bilinmek istenen olguyu uygun bir biçimde

gözleyip belirleyebilmektir. Tarama modellerinden ilişkisel tarama modelleri ise iki ya da daha çok sayıda değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/ya da derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2005).

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, Trabzon'daki ortaöğretim okulları oluşturmaktadır. Örneklemi ise Akçaabat'ta öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinden okullar arası spor müsabakalarına katılan 127, tesadüfi yöntemle belirlenen 77 toplam 204 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak uzman görüşü de alınarak araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ile NEO-Five Factor Inventory (NEO-FFI, Costa ve McCrae, 1985) ise, NEO-PI-R adını taşıyan envanterin

maddeleri arasından seçilmiş olan 60 madde den oluşan kişilik envanteri kullanılmış güvenilirlik katsayısı alfa: 0.78 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Anketlerden elde edilen veriler için aşağıdaki istatistiksel işlemler yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarının değerlendirme sırasında araştırma verilerinin frekans ve yüzdeleri alınmıştır. Ayrıca demografik özellikler, kişilik özellikleri ve spora katılım düzeylerine göre ilişkisiz (Bağımsız) Örneklem T-Testi (Independent Samples T-Test), ilişkisiz örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova), anlamlı farklılıkların hangi grubun lehine olduğunu saptamak için de LSD Post Hoch testinden faydalanılmıştır. Bu çalışmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Kişilik Özelliği Analiz Sonuçları

DEĞİŞKEN	FAKTÖR	Kt	Sd	Ko	F	p
Yaş ve kişilik	Gruplar içi	1056,247	3	352,082	1,780	,042*
	Gruplar arası	39551,336	200	197,757		
	Toplam	40607,583	203			

P<0.05

Yapılan analiz sonuçlarına göre araştırmaya katılan bireylerin yaş değişkenine göre kişilik özellikleri açısından anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir (P=0,042, p<0.05). Ortaya çıkan anlamlı kaynağın farkını belirlemek amacıyla LSD Post Hoch

istatistiğinden faydalanılmıştır. Buna göre 13 yaşında olan bireylerin kişilik puanlarının (X=8,39912) 15 yaşında olan katılımcılardan (X=5,87067) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Deneklerin Gelir Durumları İle Kişilik Özelliklerine Yönelik Bulgular

DEĞİŞKEN	FAKTÖR	Kt	Sd	Ko	F	p
Aylık gelir ve kişilik	Gruplar içi	652,074	3	217,358	1,088	,035*
	Gruplar arası	39955,509	200	199,778		
	Toplam	40607,583	203			

*p<0.05

Yapılan analiz sonuçlarına göre araştırmaya katılan bireylerin aylık gelir algısı değişkenine göre kişilik özellikleri açısından anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir (P=0,035, p<0.05). Ortaya çıkan anlamlı kaynağın farkını belirlemek amacıyla LSD Post Hoch

istatistiğinden faydalanılmıştır. Buna göre gelir düzeyi kötü (X= 7,61667) olan bireylerin kişilik özelliklerinin gelir düzeyi çok yüksek olan bireylerin kişilik özelliklerinden (X= 4,45000) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların İkamet Ettikleri Yer Değişkenine Yönelik Analiz Sonuçları

DEĞİŞKEN	FAKTÖR	Kt	Sd	Ko	F	p
İkamet yeri ve kişilik	Gruplar içi	1673,860	3	557,953	2,866	,038*
	Gruplar arası	38933,723	200	194,669		

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

	Toplam	40607,583	203			
--	--------	-----------	-----	--	--	--

P<0.05

Yapılan analiz sonuçlarına göre araştırmaya katılan bireylerin ikamet yeri değişkenine göre kişilik özellikleri açısından anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir (P=0,038, p<0.05). Ortaya çıkan anlamlı kaynağın farkını belirlemek amacıyla LSD Post Hoch

istatistiğinden faydalanılmıştır. Buna göre şehirde yaşayan katılımcıların kişilik özellikleri puanlarının (X=7,13986) ilçede yaşayan bireylerin puanlarından (X= 4,81171) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4. Deneklerin Kendilerine Ait Odaya Sahip Olma Değişkenine Yönelik Analiz Sonuçları

DEĞİŞKEN	ODA DURUMU	N	Ort.	Ss.	t	p
Odaya sahip olma ve kişilik	Evet	146	128,2123	13,62210	2,648	,009*
	Hayır	58	122,4828	14,71274		

P<0.05

Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların kendi odalarına sahip olma durumları ile kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılıkların olduğu belirlenmiştir (P=0,009, p<0.05). Buna

göre evet diyen (X=128,2123) bireylerin kişilik özellikleri puanlarının hayır diyenlerin puanlarından (X=122,4828) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5. Beden Eğitimi Derslerinden Hoşlanma Değişkenine Yönelik Analiz Sonuçları

DEĞİŞKEN	FAKTÖR	Kt	Sd	Ko	F	p
Beden Eğitimi dersine katılım ve kişilik	Gruplar içi	87,117	2	43,559	1,216	,06*
	Gruplar arası	40520,466	201	201,594		
	Toplam	40607,583	203			

*p<0.05

Yapılan analiz sonuçlarına göre bireylerin beden eğitimi derslerine katılımdan hoşlanma durumları ile kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir (P=0,06, p<0.05). Ortaya çıkan anlamlı

kaynağın farkını belirlemek amacıyla LSD Post Hoch istatistiğinden faydalanılmıştır. Buna göre derse katılmaktan hoşlanan bireylerin kişilik puanlarının (X=4,16667) katılmayanların puanlarından

($X=2,30612$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6. Deneklerin Sportif Faaliyetlere Katılmaktan Zevk Alma Değişkenine Yönelik Bulgular

DEĞİŞKEN	FAKTÖR	Kt	Sd	Ko	F	p
Sportif faaliyetlere katılım ve kişilik	Gruplar içi	536,192	2	268,096	1,345	,023*
	Gruplar arası	40071,391	201	199,360		
	Toplam	40607,583	203			

* $p<0.05$

Yapılan analiz sonuçlarına göre araştırmaya katılan bireylerin Sportif faaliyetlere katılmakta

zevk alma değişkenine göre kişilik özellikleri açısından anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir ($P=0,023$, $p<0.05$). Ortaya çıkan anlamlı kaynağın farkını belirlemek amacıyla LSD Post Hoch istatistiğinden faydalanılmıştır. Buna göre

TARTIŞMA SONUÇ

Yapılan analiz sonuçlarına göre araştırmaya katılan bireylerin yaş değişkenine göre kişilik özellikleri açısından anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir ($F=1,780$, $p<0.05$). Buna göre 13 yaşında olan bireylerin kişilik puanlarının ($X=8,39912$) 15 yaşında olan katılımcılardan ($X=5,87067$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

katılımcılardan sportif faaliyetlere katılmaktan zevk alan bireylerin puanlarını ($X= 5,92143$) katılmaktan zevk almayanlara ($X= 3,90207$) ve bazen katılanlara ($X= 2,01935$) göre kişilik özellikleri puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğrenci tutumunun yaşla ilgisinin araştırıldığı çalışmalarda, sınıf düzeyi yükseldikçe öğrenci tutum puanlarının azaldığı yönünde bulgular elde edilmiştir. Örneğin; Haladyna ve Thomas 6. 7. ve 8. sınıf öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, sınıf düzeyi arttıkça beden eğitimine ilişkin olumlu tutumda keskin bir azalma saptamıştır. Silverman ve Subramaniam 'ın belirttiğine göre, Butcher ve Hall beden

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

eğitimine katılan adölesan kızlarda yaptığı 5 yıllık uzunlamasına çalışmada, adölesan kızların yaşları arttıkça fiziksel etkinliğe daha az katıldıklarını bulmuştur.

Rushall ve Siedentop'un (1972) 'de yaptıkları çalışmada çoğunlukla genç sporcularda maddi pekiştirmeler (ödül ve büyükler tarafından önemsenme), yaşça büyük olan sporculara göre daha büyük bir öneme sahip olduğunu belirtmişlerdir. Genç sporcular yaşı daha büyük katılımcılara göre takımın bir parçası olmayı daha önemli görmüşlerdir.

Yapılan analiz sonuçlarına göre araştırmaya katılan bireylerin aylık gelir algısı değişkenine göre kişilik özellikleri açısından anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir ($F=1,088$, $p<0.05$). Buna göre gelir düzeyi kötü ($X= 7,61667$) olan bireylerin kişilik özelliklerinin gelir düzeyi çok yüksek olan bireylerin kişilik özelliklerinden ($X= 4,45000$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Türkel(2010)'de bireyin spor yapması için salt tesis ya da salt kullanacağı malzemelerin yeterli olmadığını her ikisinin de mevcut olması gerektiğini, ailenin gelir düzeyinin önemli olduğunu belirtmiştir. Kılıcıgil (1998); ailenin gelir düzeyi,

bireyi yönlendirdikleri branşı belirlemede etkili olduğunu belirtmiştir. Eğer ailelerin ekonomik gücü varsa bu anlamda çocuklarını desteklemelidirler. Ekonomik gücü yoksa çocuğun spor yapmaya ya vakti olmuyor ya da imkânları olmuyor. Çünkü çocuk ailesine ekonomik anlamda destek veya yardım için uğraşmaktadır. Bu durum da çocuğun spordan uzaklaşmasına sebep olmaktadır.

Yapılan analiz sonuçlarına göre bireylerin Beden eğitimi dersine katılımdan hoşlanma durumları ile kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir ($F=1,216$, $p<0.05$). Buna göre derse katılmaktan hoşlanan bireylerin kişilik puanlarının ($X=4,16667$) katılmayanların puanlarından ($X=2,30612$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Sunay (1996) ve arkadaşlarının yapmış oldukları çalışmada, öğrencilerin "beden eğitimi dersiyle ruhsal dengenin korunması ve kendine güveni sağlayarak kişiliğin gelişmesi beklentisi" (%80.1) içinde oldukları görülmüştür.

Gökmen (1988), konuyla ilgili yapmış olduğu benzer bir araştırmada, kültür derslerinin yarattığı zihin yorgunluğunun giderilmesinde spor

etkinliklerinin önemli bir yer tuttuğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla yoğun bir sınav temposunda olan ortaöğretim gençliğinin boş zamanlarını beden eğitimi ve spor etkinlikleriyle değerlendirmeleri, gerek enerjinin boşaltılması, gerekse zihinsel yorgunluğun giderilmesi bakımından önem taşımaktadır.

Yapılan analiz sonuçlarına göre araştırmaya katılan bireylerin Sportif faaliyetlere katılmaktan zevk alma değişkenine göre kişilik özellikleri açısından anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir ($F=1,345$, $p<0.05$). Buna göre katılımcılardan sportif faaliyetlere katılmaktan zevk alan bireylerin puanlarını ($X= 5,92143$) katılmaktan zevk almayanlara ($X= 3,90207$) ve bazen katılanlara ($X= 2,01935$) göre kişilik özellikleri puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Martens (1986), Sadece Amerika'da, tahminen 18 yaşın altındaki 25 milyon çocuk okulda veya okul dışında fiziksel etkinlik programlarına katıldıklarını belirtmiştir. Gould ve Martens, (1979)'ın yapmış oldukları çalışmalarında Çocukların büyük kısmı yoğun bir biçimde organize edilmiş sporlara katıldıklarını ve Ortalama olarak sezon boyunca 18

hafta olmak üzere haftada 11 saat antrenman yaparak bu sporlara katılım gösterdiklerini belirtmişlerdir. Coleman (1990) ise Çocukların yoğun olarak katıldıkları etkinlikler göz önünde tutulursa spor, çocukların yaşamında, kendileri, akranları, aileleri ve yaşadıkları toplum için olumlu birtakım sonuçlar doğurduğunu belirtmiştir.

Gültekin (1991)' de Sportif Etkinlikte Bulunan (Sporcu) Lise Öğrencileriyle Bulunmayanların Uyum Düzeylerinin Karşılaştırılması adlı çalışmada spor yapan ve spor yapmayan çocuklara, sportif başarılar için en geçerli psikolojik özelliklerini araştırdıkları çalışmalarında; ilişki kurma, rekabet gereksinimi, diğerlerini anlama, duyguların ortaya konuluşu, kontrollü özeleştirme, çevre desteği gereksinimi, sevgi gereksinimi, sosyallik ve kendi kendini değerlendirme gibi kişilik özelliklerine yer veren MPG testlerini uygulamış ve spor yapan çocukların spor yapmayan çocuklara oranla; sosyallik ve ekip çalışmasına önemli ölçüde uyumlu oldukları, çoğunda otoriteye başkaldırma yerine kurallara ve sosyal adetlere bağımlı olduğu ve daha dışa dönük oldukları görülmüştür.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Yapılan analiz sonuçlarına göre araştırmaya katılan bireylerin ikamet yeri değişkenine göre kişilik özellikleri açısından anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir ($F=2,866$, $p<0.05$). Buna göre şehirde yaşayan katılımcıların kişilik özellikleri puanlarının ($X=7,13986$) ilçede yaşayan bireylerin puanlarından ($X=4,81171$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Kılıcıgil (1998) 'e göre spora yönelmede yerleşim yerinin olumlu yaklaşımı ve sosyal çevrelerinde de spor yapılması önemli bir etkidir. Anılan olumlu yaklaşımda yerleşim yerini temsil eden başarılı bir sporcu veya kulübün etkisiyle sosyal çevrelerinde de spor yapılıyor olması, spora yönelmelerinde aynı özelliklere sahip olmayan deneklere nazaran daha teşvik edici bir pozisyonu benimsediklerini göstermektedir. Spora yönelmelerinde yerleşim yerinin etkinlik

düzeyini, yerleşim yerini temsil eden başarılı bir sporcu veya kulübün etkisiyle sosyal çevrelerinde de spor yapıp yapılmaması ölçütünde irdelemeyi amaçlayan değişkenler arasında güçlü bağlantılar, 'bağımlılık ilişkisi' bulunduğunu belirtmiştir.

Sonuç olarak araştırmaya katılan küçük yaş grubu öğrencilerin kişilik puanları büyük yaş grubu öğrencilerin kişilik puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ailenin gelir düzeyi arttıkça öğrencilerin spora katılımlarının da bir artma olduğu görülmektedir. Beden eğitimi derslerine ve sportif faaliyetlere katılan öğrencilerin kişilik puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Buradan yola çıkarak bu yaş grubu öğrencilerin daha çok sportif etkinliklere katılımını sağlamak gerektiği de önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Coleman, J.S. Foundations of Social Theory, Cambridge Massachusetts: Harvard University Press. 1990.
2. Gökmen, H., Gençlerin Gelişmelerinde Beden Eğitimi Rolü, Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları VI. Öğretim Toplantısı, TED Yayınları, Ankara, 1988.
3. Gültekin H. Sportif Etkinlikte Bulunan (Sporcu) Lise Öğrencileriyle Bulunmayanların Uyum Düzeylerinin Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 1991.
4. Karasar, N. Bilimsel araştırma yöntemi. (15.Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. 2005.
5. Kılıcıgil, E. Sosyal Çevre-Spor İlişkileri, Kültür Ofset, Bağırhan Yayımevi, Ankara. s. 27,35,43, 92, 95. 1998.
6. Martens, R. The paradigmatic crises in American Sport Personology. (Ed.) A.C. Fisher. Psychology of Sport. California: Mayfield Publishing Company. 415-431. 1976.
7. Martens,R. Science, knowledge and sport psychology. Sport Psychologist. 1, 94-99. 1987.

OTEL YÖNETİCİLERİNİN REKREASYON KAVRAMI VE UYGULAMALARINA BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: ZONGULDAK, KARABÜK VE BARTIN İLLERİ ÖRNEĞİ¹

*Yrd. Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN², Yrd. Doç. Dr. Murat KUL, Emine GENÇ, Murat SARIKABAK,
Nigar YAMAN*

Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

ÖZET

Bu çalışma, otel işletmelerinde yöneticilerin rekreasyona olan aşinalıklarının, rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının, otel işletmelerinde rekreasyon faaliyetlerine yönelik bakış açılarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla bu çalışmada Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinde faaliyet gösteren otel işletmelerinde görev yapan 83 otel yöneticisi ile görüşme yapılmış, görüşmelerden elde edilen veriler SPSS 18.00 istatistik paket programı aracılığıyla analiz edilmiş, analiz için frekans ve yüzde dağılımlarıyla yetinilmiş ve analiz sonuçları tablolar halinde sunularak yorumlanmıştır. Çalışmada otel işletmelerinde görev yapan yöneticilerin rekreasyon alanında bilgi düzeylerinin çok sınırlı olduğu, rekreasyon aktivitelerine katılımlarının sportif alanda; futbol ve yürüyüş, kültürel alanda ise sinema ile sınırlı kaldığı, otel işletmelerinde rekreasyon faaliyetlerinin uygulanmasına yönelik olumsuz tutum sergiledikleri sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Boş Zaman, Otel Yöneticisi

THE EVALUATION OF THE VIEWPOINTS OF THE HOTEL MANAGERS ABOUT THE CONCEPT AND APPLICATIONS OF RECREATION: THE SAMPLES OF ZONGULDAK, KARABÜK AND BARTIN CITIES

ABSTRACT

This research has been carried out to find out the familiarity, participation and viewpoints of hotel managers about recreation. For this purpose 83 hotel managers working in hotels located in Zonguldak, Karabük and Bartın cities are interviewed and the data derived from these interviews are evaluated in SPSS 18.00 statistical program and the results of these evaluations are discussed with the tables of frequencies and percentages. According to this research it is underlined that the knowledge level of the hotel managers is too low and participation to recreational activities are very limited, only football and walking as physical activities and going to cinemas as cultural activities, besides they have negative attitude to adaptation of recreational activities in their hotels.

Key words: Recreation, Free Time, Hotel Manager

¹ Bu araştırmanın bazı bulguları 8-11 Kasım 2012 tarihleri arasında Antalya’da düzenlenen **II. Uluslararası Herkes İçin Spor ve Spor Turizmi Kongresi**’nde Poster olarak sunulmuştur.

² Yrd. Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN, turkmenm@yahoo.com

GİRİŞ ve AMAÇ

Genelde yokluğundan şikâyet ettiğimiz, ancak gerçekte her zaman var olan zaman kavramı insandan insana değişmektedir. Kimine göre sürekli akış halinde ve geri döndürülemeyecek bir olgu iken, kimilerine göre ise bir daire etrafında dönen telafisi mümkün bir olgu olarak algılanmaktadır. Zamanı daire şeklinde akan bir akarsuya benzetenler yanılığa düşerek zarar etmektedir. Çünkü insanın en büyük ve değerli sermayesi olan zaman sürekli akış halindedir²².

Dünyada bütün insanlara eşit olarak verilmiş tek şey zamandır. Zamanı iyi kullanabilmek, verimli ve etkili olabilmesini sağlamak bir eğitim işi olmakla beraber, insanın çalışma hayatına, dinlenme ve eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasına ayırdığı zaman birimleri arasında dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır⁹.

Kişilerin çalışma ve zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak için geçirdikleri zamanın dışında kalan boş zamanlarında gönüllü katılımlarıyla kendilerini gerçekleştirmek ve günlük yaşamın dertlerinden uzaklaşmak için yaptıkları aktiviteler olarak rekreasyonu tanımlayabiliriz. Bir başka ifadeyle rekreasyon gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde özellikle boş zamanların artması ile orantılı olarak önemi artan bir kavramdır.

Çalışma bir amaca yönelik araç olarak görülürken, rekreasyon kendi içinde bir amaç olarak kabul edilir. Çalışma diğerleri için harcanmış zamanken, serbest zaman insanın kendi zamanıdır. Çalışma ödüllendirilir fakat rekreasyonun kendisi bir ödüldür. Çalışma rutin iken rekreasyon özgürleşmedir.

Bugün gelişmiş ülke vatandaşlarının çoğu, günlük serbest zamanlarını ve hafta sonu tatillerini, hatta daha uzun süreli yıllık tatillerini ülkelerinde sağlanan rekreasyonel imkânlarla kısmen değerlendirebilme durumundadırlar. Bu gibi ülkelerde rekreasyon günlük hayatın bir parçası haline gelmiş ve dünya otoriteleri endüstriyel toplumlardaki modern insanın karşı karşıya

bulduğu baskı yüzünden rekreasyonun yapılması zorunlu bir faaliyet olarak benimsemişlerdir. Büyük şehirlerin günlük hayatını etkileyen çeşitli faktörlerin etkisiyle bunalan insanın ruhsal sıkıntılarında kurtulabilmesi beden ve ruhen güçlenerek hayata bağlanabilmesinin yollarından birisi de rekreasyondur.

Bu çalışma; otel işletmelerinde görev yapan yöneticilerin rekreasyon kavramı ve uygulamalarına bakış açılarının belirlenmesi amacıyla Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada; söz konusu illerde faaliyet gösteren turizm işletme belgeli ve yerel yönetim belgeli otel işletmelerinde görev yapan yöneticilerin rekreasyona olan aşinalıkları, rekreasyon faaliyetlerine katılımları, otel işletmelerinde rekreasyon faaliyetlerine yönelik bakış açıları ortaya konmuştur.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Boş Zaman

Canlı ve cansız varlıkların hayat ölçüsü olan zaman; tasarruf edilemeyen, ödünç alınamayan, sadece kullanılan ve kaybedilen tekrarı mümkün olmayan nesnelere uzaydaki hareketlerine göre ölçülebilen ve bölümlere ayrılabilen soyut bir kavramdır¹¹.

Zaman, kullanım amacına göre; zorunlu davranışlar için gerekli zaman ve boş zaman olmak üzere iki ana grupta incelenebilir¹⁴:

- 1- Zorunlu davranışlar için gerekli zaman
 - a- Çalışma (iş) zamanı
 - b- Çalışma ile ilgili etkinliklere ayrılan zaman
 - c- Yaşamı sürdürmeye yönelik etkinlikler için kullanılan zaman

2- Boş Zaman

Zamanın gruplandırılmasında süreler dikkate alınarak gruplandırma yapılabilmektedir. Buna göre 24 saatlik bir günün 8 saati çalışma, 8 saati uyku ve 8 saati dinlenmeye ayrılabilir.

Boş zaman terimi, İngilizce karşılığı olan “Leisure” kelimesi “fırsat tanınma” veya “serbest olmak” manalarına gelen “Loisir”, “salahiyat vermek” manasına gelen “License” ve “izin” manasına gelen “Liberty” ile, “Licere” kelimelerinden gelmiştir. Mecburiyetin olmaması ve serbest seçim ifade eden bu kelimelerin tamamı birbirleriyle ilişkilidir²¹.

Parker’e göre; boş zaman bireyin hem kendisi ve hem de başkaları için bütün zorunluluklardan veya bağlantılardan kurtulduğu ve kendi istediğiyle seçeceği bir faaliyette uğraştığı zamandır. Bireyin özgürce istediği gibi kullanabildiği zamandır⁴.

Boş zaman, çağdaş özgür insanın çalışma günü sonunda, hafta sonunda, yıllık izninde ve emeklilik devresinde iş dışında kalan zamandır.

Günümüzde boş zaman anlayışındaki gelişim süreci içerisinde boş zamanın, özellikle gelişmiş, sanayileşmiş ülkelerle, kısmen de olsa Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde uygarlık ve gelişmişliğin bir nimeti olarak değerlendirmesi şeklinde devam ettiğini görmekteyiz. Bunun bir sonucu olarak, günlük ve haftalık çalışma saatlerindeki azalmalar ile tatil günlerin çoğalması, toplumsal normlardaki değişim gibi nedenlerle boş zamanların toplumsal ve sosyal hayat içerisindeki önemi, daha da belirginleşmeye ve artmaya hızlı bir şekilde devam etmektedir¹⁸. Ayrıca araştırmacılar boş zaman etkinliklerine katılımın sosyal refah düzeyi ile bağlantılı olduğunu¹⁹, diğer yandan boş zaman eğitimiyle kişisel ve toplumsal gelişimin de sağlanabileceğinin altını çizmiştir⁷. Bunun yanı sıra bireylerin içerisinde yaşadıkları toplumun kültürü onların boş zaman alışkanlıklarını doğrudan belirlemektedir².

Ancak boş zamanların anlamı, değişen iktisadî ve toplumsal yapılarla birlikte dönüşüme uğramış, içi boşaltılmış ve böylece, bireylerin kendilerini özgür hissedebilecekleri ve yeteneklerini hem kendi hem de toplum yararına geliştirebilecekleri zaman dilimi olmaktan çıkmıştır¹⁷.

Rekreasyon

20. yüzyılın ortalarından başlayarak günümüze kadar dünya; sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik alanda birçok değişim ve gelişim yaşamaktadır, bu değişim ve gelişimin insanlar üzerinde olumlu veya olumsuz birçok etkisi vardır. Özellikle teknolojik gelişmeler sayesinde çalışma saatlerinin azalması, kişi başına düşen gelirin artması, ulaşım ve haberleşme sistemlerinin gelişmesi gibi etkenler, insanları boş zamanlarını değerlendirmede çeşitli arayışlara yönlendirmiştir.

Boş zaman faaliyetleri içerik bakımından çok zengin ve çeşitlidirler. Bu çeşitler spor, sanat, zihinsel faaliyetler (kitap okuma, araştırma yapma), toplumsal faaliyetler (eş-dost ziyaretleri) yapması zahmetli olmayan kolay uğraşlar (bahçe bakımı, balık tutma) olarak sayılabilir⁵. Bilim ve teknolojik gelişmeler bir taraftan insan hayatını kolaylaştırırken diğer taraftan kendisine fazla zaman ayırma imkanı vermektedir. Bu nedendir ki insanoğlu çalışma zamanının dışında kalan zamana da önem göstermektedir. Çalışma dışı zamanı kullanmaya da boş zaman kullanımı denilerek rekreasyon kavramı ortaya çıkmıştır⁶.

Rekreasyon, İngilizce yaratmak, oluşturmak anlamına gelen “create” fiilinin önüne; yeniden, tekrar anlamına gelen “re” ön ekinin gelmesiyle oluşan, “rekreasyon (recreation)” çalışma ve diğer etmenler tarafından yıpranan, yorulan bireylerin yeniden canlanmaları anlamına gelmektedir³.

İnsanlar boş zamanlarında, buldukları mekânlardan uzaklaşmak, dinlenmek, hava değişimi, gezme görme, beraber olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi değişik amaçlarla ev dışında veya içinde açık veya kapalı alanlarda, aktif ya da pasif şekilde etkinliklere katılırlar. Rekreasyon, insanların boş zamanlarında katıldıkları bu etkinlikleri ifade eden bir kavramdır²³.

Rekreasyon; insanların, sınırlı yaşam süresinin zorunlu davranışlar dışında kalan diliminde (boş zamanda) gönüllü olarak

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

katıldıkları ve doyum sağladıkları etkinliklerdir¹⁴.

Zamanı iyi kullanabilmek, verimli ve etkili olmasını sağlamak, bir eğitim işi olmakla birlikte, insanın çalışma hayatına dinlenme ve eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasına ayırdığı zaman birimleri, zaman birimleri arasındaki dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır. Hayata atılan bir kişinin hayata bağlı olmasında onun zaman anlayışının büyük önemi vardır. Bu bilgi ve alışkanlıklar hayatın her anın verimli bir şekilde kullanmayı sağlayarak, kişinin başarısında birinci derece rol oynayacaktır⁸. Ayrıca özellikle gençlerin stres atabilmeleri, sakinleşip, rahatlayabilmeleri açısından da boş zaman etkinlikleri önemli bir fayda sağlamaktadır². Ayrıca bu tür etkinlikler gençlerin toplumsallaşmasına da önemli katkı sağlamaktadır¹.

Çok çeşitlilik isteyen kişilerin ilgi, dürtü, amaç ve katılım şekillerine ve daha birçok faktörlere göre değişik yaklaşımlar öngören rekreasyonun özelliklerinde, ortak bir yön bulmak oldukça zordur¹⁵. Ancak, rekreasyonun birçok araştırmacı tarafından kabul edilebilen bazı temel özelliklerinden bahsetmek mümkündür. Bunlar rekreasyonu diğer faaliyetlerden ve kavramlardan ayıran temel özelliklerdir. Buna göre rekreasyon faaliyetlerinin en belirgin özellikleri şunlardır^{10, 12, 13, 20}:

- ✓ Rekreasyon, rekreatif etkinliklere katılma sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir.
- ✓ Rekreasyon faaliyetlerine katılım, birey tarafından önceden belirlenmiştir.
- ✓ Rekreasyonun kendine has bir takım çekicilikleri vardır.
- ✓ Kişiler bu faaliyetlere kendi istek ve iradeleri ile katılırlar.
- ✓ Rekreasyon, boş zamanda yapılır.
- ✓ Rekreasyon birçok aktiviteyi kapsar.
- ✓ Rekreasyon, ciddi ve belirli amaçları olan aktivitedir. Rekreasyon faaliyetlerinin, katılan

herkese göre bir amacı vardır. İnsan yapısına bir rahatlık ve refahlık kazandırır.

- ✓ Rekreasyon; yer, zaman ve insanlar açısından sınırlamalara tabi değildir.
- ✓ Rekreasyonel faaliyetler katılımcıya kişisel ve toplumsal özellikler kazandırır.
- ✓ Faaliyetlere devam, iştirak etme zorunluluğu bulunmamalıdır.
- ✓ Rekreasyon, haz ve neşe sağlayan bir faaliyettir. Kişi bu tür faaliyetlere katılmak suretiyle mutlu olur.
- ✓ Rekreasyon, evrensel olarak uygulanmaktadır.
- ✓ Rekreasyon, toplumun geleneklerine, törelerine ve manevi değerlerine uygun olmalı ve sosyal değerlere ters düşmemelidir.
- ✓ Rekreasyon, bir faaliyet yapılırken, ikinci veya daha fazla faaliyete ilgi duyma ve gerçekleştirme imkânı verir.
- ✓ Rekreasyon, kişinin kendisini ifade edebilme ve yaratıcı olabilmesine imkân sağlayıcı faaliyetler içermelidir.
- ✓ Rekreasyon etkinlikleri, rekreasyonistler tarafından üstlenilir.
- ✓ Rekreasyon eylemi, planlı veya plansız beceri sahibi kişilerle ve beceri sahibi olmayan kişilerle ya da organize veya organize olmamış mekânlarda yapılabilmektedir.

MATERYAL VE METOD

Bu çalışma; Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinde faaliyet gösteren otel işletmelerinde görev yapan yöneticilerin rekreasyona olan aşinalıklarının, rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının, otel işletmelerinde rekreasyon faaliyetlerine yönelik bakış açılarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Bu amaçla çalışmanın evreni Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinde faaliyet gösteren otel işletmeleridir. Çalışmanın evreni turizm işletme belgeli ve yerel yönetim belgeli toplam 125 otel işletmesinden oluşmaktadır. Karasar (1998) tarafından üretilen formüle dayanarak, örneklem büyüklüğü (n) 83 olarak

hesaplanmıştır¹⁶. Basit tesadüfî örneklem yöntemi kullanılarak, Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinde faaliyet gösteren 83 otel işletmesi yöneticileri ile birebir görüşülmüştür. Tablo 1’de iller bazında toplam otel işletmelerinin sayısı ve örneklemin dağılımı verilmiştir.

Tablo 1. Evren ve Örneklemin İl Bazında Dağılımı

İL	Turizm İşletme Belgeli Otel İşletmelerinin Sayısı		Yerel Yönetim Belgeli Otel İşletmelerinin Sayısı		TOPLAM	
	N	N	N	n	N	n
BARTIN	6	5	38	23	44	28
ZONGULDAK	19	14	19	9	38	23
KARABÜK	16	12	27	20	43	32
TOPLAM	41	31	84	52	125	83

Otel işletmelerinin sayılarına ve belge türünün dağılımına ilişkin bilgiler Zonguldak, Karabük ve Bartın Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri, Safranbolu Belediyesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Web Sitesinden elde edilmiştir.

Çalışmanın kapsamı; Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinde faaliyet gösteren otel işletmelerinde görev yapan yöneticilerin rekreasyona olan aşinalıklarının, rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının ve otel işletmelerinde rekreasyon faaliyetlerine yönelik bakış açılarının belirlenmesinden oluşmaktadır.

Çalışma Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinde 2012 yılında faaliyet gösteren otel işletmeleri ile sınırlandırılmıştır.

Çalışmada veri toplamak için gözlem aracı olarak görüşme yöntemi, bunun uygulanması için de örnekleme yöntemi tercih edilmiş ve basit tesadüfî örneklem yöntemi kullanılmıştır. Hesaplanan örneklem sayısına (83) ulaşılan kadar Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinde

rastgele seçilen otel işletmeleri ile görüşme yapılmıştır.

Bilgi alınacak kişilerle karşılıklı konuşma şeklinde yapılan görüşme tekniğinin seçilme nedeni; yüz yüze bir ilişkiye dayandığı için verilerin elde edilmesinde açıklık ve kesinlik kazandırması, konuyu daha fazla aydınlatmak için yeni sorular sorma olanağının olmasıdır.

Görüşme önceden hazırlanan soru kılavuzu üzerinden ve verilen cevaplar üzerinden yeni sorular eklenerek araştırmacı tarafından bizzat gerçekleştirilmiştir. Görüşme sonucunda elde edilen veriler SPSS 18.00 istatistik paket programı yardımıyla analiz edilmiş, elde edilen veriler tablolar yardımıyla sunulmuş ve yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde çalışmada elde edilen verilere uygulanan frekans analizlerinin ve çapraz tablo analizlerinin sonuçları tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Tablo 2’de örneklemin kişisel bilgilere göre dağılımı verilmiştir.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Tablo 2. Örneklemin Kişisel Bilgilere Göre Dağılımı

Kişisel Bilgiler	f(n)	%	
İşletmedeki pozisyon	İşletme Sahibi	29	34,9
	İşletme Müdürü	14	16,9
	Müdür Yardımcısı	3	3,6
	Önbüro Müdürü	16	19,3
	Önbüro Sorumlusu	21	25,3
Cinsiyet	Erkek	67	80,7
	Kadın	16	19,3
Yaş	20-25	17	20,5
	26-30	16	19,3
	31-40	23	27,7
	41-45	10	12,0
	46 ve üzeri	17	20,5
Medeni Durum	Evli	46	55,4
	Bekar	37	44,6
Eğitim Durumu	İlköğretim	9	10,8
	Ortaöğretim	31	37,3
	Önlisans	16	19,3
	Lisans	27	32,5
Mezun Olunan Alan	Turizm ve Otel İşlt.	19	22,9
	Diğer	64	77,1
Turizm Sektöründe Çalışma Süresi	0-3 yıl	15	18,1
	4-7 yıl	20	24,1
	8-13 yıl	29	34,9
	14 yıl ve üstü	19	22,9
Bu İşletmede Çalışma Süresi	0-3 yıl	41	49,4
	4-7 yıl	14	16,9
	8-13 yıl	20	24,1
	14 yıl ve üstü	8	9,6
Gelir	1000 TL'ye kadar	38	45,8
	1001-1500 TL	8	9,6
	15001-2000 TL	21	25,3
	2001 TL ve üzeri	16	19,3

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılanların 67 kişi ile %80,7'sinin erkek, 16 kişi ile %19,3'ünün bayan olduğu görülmektedir. Bunların işletmedeki pozisyonlarına göre dağılımı ise şu şekildedir; işletme sahibi 29 kişi (%34,9), işletme müdürü 14 kişi (%16,9), müdür yardımcısı 3 kişi (%3,6) Önbüro müdürü 16 kişi (%19,3), önbüro sorumlusu 21 kişi (25,3). Bu rakamlara bakarak bölgedeki otel işletmelerinde bayan çalışanların işletme sahibi ve üst düzey yönetici konumunda çalışma yüzdelerinin düşük olduğunu ayrıca işletmelerde işletme sahiplerinin aktif çalışıyor olmalarına dayanarak işletmelerde kurumsallaşmanın henüz yerleşmediğini söyleyebiliriz.

Örneklemin yaş dağılımları şu şekildedir; 20-25 yaş arası 17 kişi (%20,5), 26-30 yaş arası 16 kişi (19,3), 31-40 yaş arası 23 kişi (%27,7), 41-45 yaş arası 10 kişi (%12) ve 46 yaş ve üzeri kişi sayısı %20,5 ile 17 kişidir. Örneklemin %44,6'sı (37 kişi) bekar, %55,4'ü (46 kişi) evlidir. Eğitim durumları dağılımları ise şu şekildedir; ilköğretim 9 kişi (%10,8), ortaöğretim 31 kişi (37,3), önlisans 16 kişi (19,3) ve lisans mezunları 27 kişi ile %32,5'tur. Turizm alanında eğitim alan sadece 19 kişi (%22,9) iken 64 kişi (%77,1) turizmden farklı bir alanda eğitim görmüştür. Diğer eğitim alanları; ortaöğretim alanında düz lise ya da endüstri meslek, ticaret meslek yada kız

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

meslek lisesi iken, önlisans ve lisans düzeyinde ise işletme, bilgisayar, halkla ilişkiler gibi bölümlerden oluşmaktadır.

Örneklemin turizm sektöründe çalışma süreleri incelendiğinde 0-3 yıl arası çalışanların oranının %18,1 (15 kişi), 4-7 yıl arası çalışanların oranının %24,1 (20 kişi), 8-13 yıl arası çalışanların oranının %34,9 (29 kişi), 14 yıl ve üzeri çalışanların oranının ise %22,9 (19 kişi) olduğunu görmekteyiz. Mevcut işletmede çalışma sürelerinin dağılımları ise şu şekildedir; 0-3 yıl arası 41 kişi (49,4), 4-7 yıl arası 14 kişi (%16,9), 8-3 yıl arası 20 kişi (24,1), 14 yıl ve üzeri çalışanlar 8 kişi

(9,6)'dir. Uzun süreli çalışanların çoğu işletme sahibi ve işletme müdüründen oluşmakta iken önbüro müdürü ve şef konumundaki çalışanların işletmede kısa sürede çalıştığı çalışmadan elde edilen diğer bir bulgudur.

Örneklemin gelir durumunun dağılımı ise şu şekildedir; 1000 tl'ye kadar gelire sahip olan 38 kişi (%45,8), 1001-1500 tl arası gelire sahip olan 8 kişi (%9,6), 15001-2000 tl arası gelire sahip olan 21 kişi (%25,3), 2000 tl ve üzeri gelire sahip olan ise 16 kişi (%19,3)'dir. Tablo 3'de işletme ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 3. İşletme İle İlgili Bilgiler

İşletme İle İlgili Bilgiler		f(n)	%
İşletme Belge Türü	Turizm İşletme Belgeli	31	37,3
	Yerel Yönetim Belgeli	52	62,7
İşletmenin Faaliyet Yılı	0-3 yıl	17	20,5
	4-7 yıl	22	26,5
	8-13 yıl	24	28,9
	14 yıl ve üstü	20	24,1
Toplam Oda Sayısı	1-10 oda	14	16,9
	11-25 oda	29	34,9
	26-40 oda	21	25,3
	41-55 oda	9	10,8
	56 oda ve üstü	10	12,0
Yatak Kapasitesi	1-25 yatak	13	15,7
	26-50 yatak	25	30,1
	51-75 yatak	19	22,9
	76-100 yatak	12	14,5
	101 yatak ve üstü	14	16,9
İşletmede Çalışan Sayısı	1-9 kişi	52	62,7
	10-49 kişi	29	34,9
	50-249 kişi	2	2,4
Günlük Çalışma Süresi	8 saat	40	48,2
	8 saatten fazla	11	13,3
	Esnek çalışma saatleri	32	38,6

İşletme ile ilgili bilgilerin verildiği tablo incelendiğinde işletmenin belge türüne göre dağılımları şu şekildedir; turizm işletme belgeli otel sayısı 31 (37,3), yerel yönetim belgeli otel sayısı 52 (%62,7)'dir. İşletmelerin faaliyette oldukları süre dağılımı; 0-3 yıl arası faaliyette olan 17 otel (%20,5), 4-7 yıl arası faaliyette olan 22 otel (%26,5), 8-13 yıl arası faaliyette olan 24 otel (%28,9) ve 14 yıl ve üstü faaliyette olan 20 otel (%24,1)'dir.

İşletmelerin oda ve yatak kapasitelerine ilişkin bulgular şu şekildedir; 14 otelde 1-10 oda, 29 otelde 11-25 oda, 9 otelde 41-55 oda ve 10 otelde 56 ve daha fazla sayıda oda bulunmaktadır. 13 otel 1-25 arası yatak kapasitesine, 25 otel 26-50 yatak kapasitesine, 19 otel 51-75 yatak kapasitesine, 12 otel 76-100 yatak kapasitesine, 14 otel de 101 ve üzeri yatak kapasitesine sahiptir.

İşletmede çalışan sayısı; 1-9 kişi 29 otel (34,9), 10-49 kişi 29 otel (34,9) ve 50-

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

249 kişi 2 otel (%2,4) 'dir. 40 otelde günlük çalışma süresi 8 saat iken, 11 otelde 8 saatten fazladır. 32 otelde ise esnek çalışma saatleri uygulanmaktadır.

Tablo 4'de örneklemin rekreasyon hakkında bilgi sahibi olup olmadığına,

sportif ve kültürel rekreasyona katılımlarına ve katılım şekillerine, lisanslı spor yapıp yapmamalarına ve yaptıkları branşa göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 4. Örneklemin Rekreasyon Bilgisi ve Rekreasyona Katılımlarına Göre Dağılımları

	Evet		Hayır		Toplam
	f(n)	%	f(n)	%	
Rekreasyon Hakkında Bilgi Sahibi	33	39,8	50	60,2	83
Sportif Rekreasyona Katılım	29	34,9	54	65,1	83
Yüzme	6	20,7	23	79,3	29
Basketbol	3	10,3	26	89,7	29
Yürüyüş	12	41,4	17	58,6	29
Spor Salonu	3	10,3	26	89,7	29
Yelken	1	3,4	28	96,6	29
Futbol	12	41,4	17	58,6	29
Lisanslı Sporcu	20	24,1	63	75,9	83
Kültürel Rekreasyona Katılım	42	50,6	41	49,4	83
Sinema	32	76,2	10	23,8	42
Tiyatro	6	14,3	36	85,7	42
Kültürel Gezi	5	11,9	37	88,1	42
Diğer	3	7,1	39	92,9	42

Tablo incelendiğinde otel yetkililerinin %39,8'inin (33 kişi) rekreasyon hakkında bilgi sahibi iken %60,2'sinin (50 kişi) rekreasyon hakkında bilgi sahibi olmadığını görmekteyiz. 29 kişi sportif rekreasyona katıldığını belirtmiştir. Aktivitelere katılım dağılımı ise şu şekildedir 6 kişi yüzme, 3 kişi basketbol, 12 kişi yürüyüş, 3 kişi spor salonuna gitme, 1 kişi yelken, 12 kişi futbol. Örneklem içerisinde 20 kişi daha önce lisanslı spor yaptığını belirtmiştir,

bunların branş dağılımı şu şekildedir; atletizm 2 kişi, tekvando 1 kişi, basketbol 2 kişi, futbol 12 kişi, uzak doğu sporları 1 kişi, voleybol 2 kişi ve yüzme 1 kişi. Kültürel rekreasyona katılım ise %50,6 oranı ile 42 kişidir. Kültürel aktivitelerin dağılımı şu şekildedir; 32 kişi sinema, 6 kişi tiyatro, 5 kişi kültürel gezi ve 3 kişi diğer aktiviteler.

Örneklemin rekreasyona katılım sıklıkları Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Örneklemin Rekreasyona Katılım Sıklığına Göre Dağılımı

Katılım Sıklığı	f(n)	%
Hiç Katılmıyor	36	43,4
Ayda Bir	24	28,9
On Beş Günde Bir	6	7,2
Haftada Bir	11	13,3
Haftada İki veya Daha Fazla	3	3,6
Her Gün	3	3,6
TOPLAM	83	100

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Örneklemin %43,4'ü (36 kişi) rekreasyon faaliyetlerine hiç katılmadıklarını, %28,9'u (24 kişi) ayda bir katıldıklarını, %7,2'si (6 kişi) on beş günde bir katıldıklarını, %13,3'ü (11 kişi) haftada bir katıldıklarını, %3,6'sı (3 kişi) haftada

iki veya daha fazla katıldıklarını, %3,6'sı (3 kişi) her gün katıldıklarını belirtmişlerdir.

Örneklemin otel işletmelerinde rekreasyon uygulamaları ile ilgili görüşleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Örneklemin Otel İşletmelerinde Rekreasyon Uygulamaları İle İlgili Görüşleri

	f(n)	%
Otel işletmelerinde rekreasyon mutlaka olmalıdır	49	59,0
Otel işletmelerinde rekreasyon olması gerekmez	34	41,0
TOPLAM	83	100

Örneklemin %59,0'u (49 kişi) otel işletmelerinde rekreasyon alanlarının ve faaliyetlerini mutlaka olması gerektiğini düşünürken, %41,0'i (34 kişi) otel işletmelerinde rekreasyon alan ve faaliyetlerinin olması gerekmediğini düşünmektedir.

Örneklemin rekreasyon faaliyetlerinin otel işletmelerine sağlayacağı yararları etkisi yok, 1. Derece etkili, 2. Derece etkili ve 3. Derece etkili şeklinde sıralamaları istenmiş ve sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Örneklemin Rekreasyon Faaliyetlerinin Otel İşletmesine Getirileri Konusunda Fikirlerine Göre Dağılımları

Rekreasyon Faaliyetlerinin Otel İşletmelerine Getirileri	Etkisi Yok		1		2		3	
	f(n)	%	f(n)	%	f(n)	%	f(n)	%
Marka ve İmaj Yaratmak	66	79,5	9	10,8	4	4,8	4	4,8
Reklam ve Tanıtım	58	69,9	9	10,8	9	10,8	7	8,4
Çekicilik	42	50,6	15	18,1	17	20,5	9	10,8
Geceleme Sayısını Artırmak	63	75,9	2	2,4	8	9,6	10	12,0
Rekabet Avantajı	68	81,9	2	2,4	7	8,4	6	7,2
Müşterinin Geliş Sıklığını Artırmak	68	81,9	9	10,8	1	1,2	5	6,0
Ürün Çeşitliliği Sağlamak	69	83,1	3	3,6	3	3,6	8	9,6

Örneklemin %79,5'u rekreasyonun otel işletmelerine marka ve imaj yaratmak konusunda etkisi olmayacağını düşünürken, %10,8'i birinci derece etkili olacağını, %4,8'i ikinci derece etkili olacağını, %4,8'i de üçüncü derece etkili olacağını belirtmiştir. %69,9'u rekreasyonun otel işletmelerine reklam ve tanıtım konusunda etkisi olmayacağını düşünürken, %10,8'i birinci derece etkili olacağını, %10,8'i ikinci derece etkili olacağını, %8,4'ü de üçüncü derece etkili olacağını belirtmiştir. %50,6'sı rekreasyonun otel işletmelerine çekicilik konusunda etkisi olmayacağını

düşünürken, %18,1'i birinci derece etkili olacağını, %20,5'i ikinci derece etkili olacağını, %10,8'i de üçüncü derece etkili olacağını belirtmiştir. %75,9'u rekreasyonun otel işletmelerine geceleme sayısını artırmak konusunda etkisi olmayacağını düşünürken, %2,4'ü birinci derece etkili olacağını, %9,6'sı ikinci derece etkili olacağını, %12,0'ü de üçüncü derece etkili olacağını belirtmiştir. %81,9'u rekreasyonun otel işletmelerine rekabet avantajı yaratmak konusunda etkisi olmayacağını düşünürken, %2,4'ü birinci derece etkili olacağını, %8,4'ü ikinci derece etkili olacağını, %7,2'si de üçüncü

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

derece etkili olacağını belirtmiştir. %91,9'u rekreasyonun otel işletmelerine müşterinin geliş sıklığını artırmak konusunda etkisi olmayacağını düşünürken, %10,8'i birinci derece etkili olacağını, %1,2'si ikinci derece etkili olacağını, %6,0'ı de üçüncü derece etkili olacağını belirtmiştir. %83,1'i rekreasyonun otel işletmelerine ürün

çeşitliliği sağlamak konusunda etkisi olmayacağını düşünürken, %3,6'sı birinci derece etkili olacağını, %3,6'sı ikinci derece etkili olacağını, %9,6'sı da üçüncü derece etkili olacağını belirtmiştir.

Örneklemin otel işletmelerinden öncelikli beklentilerine göre dağılımı Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Örneklemin Otel İşletmelerinden Öncelikli Beklentilerine Göre Dağılımı

Beklenti	f(n)	%
Konaklama Yeterli	26	31,3
Sportif Etkinlik	17	20,5
Sessizlik	10	12,0
Kültürel etkinlik	5	6,0
Havuz	13	15,7
Diğer	12	14,5
TOPLAM	83	100

Araştırmaya katılan otel yetkililerinin %31,3 (26 kişi) otelden hizmet beklentilerinin sadece konaklama olduğunu, onun dışında herhangi bir beklentilerinin olmadığını belirtmişlerdir. %20,5'i (17 kişi) otelde sportif etkinliklerin olmasının tercih sebebi olduğunu belirtirken %6'sı (5 kişi) kültürel etkinliklerin tercih sebebi olduğunu belirtmiştir. %15,7'si (13 kişi) otel işletmesinde havuz tercih ederken, %12,0'si (10 kişi) sessiz-sakin bir ortamın tercih etmiştir. %14,5'u (12 kişi) ise diğer seçeneği altında, masa tenisi, oyun salonu, okuma salonu gibi farklı taleplerinin olduğunu belirtmiştir.

Örneklemin cinsiyetinin, gelirinin, yaşadığı şehrin, işletmedeki pozisyonunun, medeni durumunun, eğitim durumunun ve çalışma süresinin rekreasyon bilgisine, sportif ve kültürel rekreasyon faaliyetlerine katılımına etkisi incelenmiş ve sonuçlar Tablo 10'da verilmiştir.

SONUÇ

Bu çalışmada Zonguldak, Karabük ve Bartın illerinde faaliyet gösteren otel işletmelerinde görev yapan yöneticilerin rekreasyona olan aşinalıkları, rekreasyon faaliyetlerine katılımları ve otel

işletmelerinde rekreasyon faaliyetlerine yönelik bakış açıları ortaya konmuştur.

Çalışmanın amacı doğrultusunda elde edilen en önemli bulgu otel işletmelerinin yöneticilerinin %60,2'sinin rekreasyon hakkında bilgi sahibi olmayışdır. Buna bağlı olarak rekreasyon faaliyetlerine katılım düzeyleri çok sınırlı kalmaktadır. Sportif faaliyetlere katılımda futbol ve yürüyüş ile kültürel faaliyetlere katılımda sinemaya katılım ile sınırlıdır. Faaliyetlere katılım sıklığı ise %28,9 ile ayda bir katılımda yoğunlaşmaktadır. Yine otel işletmelerinde rekreasyon alanlarının/faaliyetlerinin bulunmasına dair olumsuz tutum sergiledikleri bulunmuştur.

Çalışmada elde edilen diğer bir önemli bulgu; yöneticilerin vakit bulamadıkları için rekreasyon faaliyetlerine katılmadıklarını belirtmelerine rağmen, tatil amacı ile gittikleri bir otel işletmesinde de konaklamanın kendileri için yeterli olacağını belirtmeleridir. Otel işletmelerinden genel beklenti konaklama ve sessizlik ile sınırlı kalmaktadır, rekreasyon alanı/faaliyeti olarak beklenti de daha çok havuz yönündedir.

Çalışmada demografik bilgilere ilişkin elde edilen dikkat çekici bulgular şu şekildedir; otel işletmelerinin yöneticilerinin yaklaşık %40'ının yaşının 40'ın üzerinde,

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

örneklerin yaklaşık %50'si ilköğretim ve ortaöğretim mezunu, gelirlerinin dağılımına göre büyük bir kısmı (%45,8) 1000 tl'ye kadar olması, yine gelirlerin düşük olmasına rağmen aynı işletmede çalışma süresinin uzun olması dikkat çekici sonuçlardır.

Otel işletmelerinin yöneticilerinin rekreasyona yaklaşımları konusunda kişilerin yaşadığı iller arasında ve diğer demografik özellikleri arasında (cinsiyet, medeni durum, gelir, eğitim durumu, vb.) önemli farklılıkların olmayışı yine çalışmadan elde edilen dikkat çekici bir sonuçtur.

Bu çarpıcı sonuçlar otel yöneticilerinin bilgi ve kültür düzeylerinin düşük olmasına paralel olarak, çalıştıkları işletmelerde de sunacakları hizmetlerin kalite ve yeterliliğinin oldukça sınırlı olacağını ortaya koymaktadır. Bu sınırlı ve gelişmemiş anlayışın, bölgede turizm ve otelciliğin gelişmesi önündeki en önemli tehditlerden birisi olduğu değerlendirilmektedir. Bu bağlamda bölgedeki otel yöneticilerinin seçimine ve mevcut yöneticilerin hizmet içi eğitime tabi tutulmasının önemine dikkat çekilmelidir.

KAYNAKÇA

1. Arnon, S., Shamai, S., & Ilatov, Z. (2008). Socialization agents and activities of young adolescents, *Adolescence*, 43.
2. Aslan, N. & Cansever, B. A. (2012). Ergenlerin Boş Zaman Değerlendirme Algısı, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42: 23-35.
3. Axelsen, M. (2009). The power of leisure: I was an anoexic; I'm now a healthy triathlete. *Lesiure Sciences*, 31, 330-346.
4. Bakır, M. (1990). *Rekreasyon ve Turizm İlişkisinin Turizm Politikalarının Oluşturulmasındaki Önemi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
5. Bergeman, B., John, C. H. & Timmermans, H. (2002). Vacation Behaviour Using a Sequence Alignment Method. *Annals of Tourism Research*, V.29.
6. Can, S., Durukan, E., & Özmaden, M. (2006). *Bir rekreasyon faaliyeti olarak üniversitelerarası müsabakalara katılan sporcu öğrencilerin liderlik davranışlarının karşılaştırılması*. II. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi (20-22 Nisan 2006), Balıkesir.

7. Can, S., Durukan, E., Ökmen, A. Ş., Dalaman, O., & Yorulmaz, A. (2012). İlköğretim Bölümü Öğretmen Adaylarının Serbest Zaman Faaliyetlerine Katılım Biçimlerinin Belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimi Dergisi*, 14 (1): 132-137.
8. Canan, İ. (1997). *Vakfi En İyi Değerlendirme İslam'da Zaman Tenzimi*, İstanbul: Cihan Yayınları.
9. Çakıroğlu, H. (1998). *Rekreasyon; beden eğitimi dersi ve diğer dersler açısından okullarda ders dışı faaliyetlerin durumu eğitsel kollar ve fonksiyonları*. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
10. Driver, B. L. & Toucher, S. R. (1974). *Elements of Outdoor Recreation Planning*, University of Michigan Press Ann, Arbor.
11. Eren, E. (1991). *Yönetim ve Organizasyon*, İ.Ü. İşletme Fakültesi, Yayın No. 236, İstanbul.
12. Farrel, P. & Lundergen, H. M. (1999). *The Process of Recreation Programming Theory and Technique*, Third Edition, Venture Publication.
13. Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. & Dinç, Y. (2009). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
14. Hazar, A. (1999). *Turizm İşletmelerinde Animasyon*, Ankara: Detay Yayıncılık.
15. Karaküçük, S. (1997). *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme*, Ankara: Seren Ofset.
16. Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 8. Basım. Ankara: Nobel Yayın.
17. Kayadevir, A. (2012). Tüketim Toplumu/Kültürü Bağlamında Boş Zaman ve Halk Kütüphanelerine Etkisi Üzerine Bir Deneme, *Türk Kütüphaneciliği*, 25 (1): 55-85.
18. Languar, R. (1991). *Turizm-Seyahat Sosyolojisi*, İstanbul: İletişim Yayınları.
19. Özşaker, M. (2012). Gençlerin Serbest Zaman Aktivitelerine Katılmama Nedenleri Üzerine Bir İnceleme, *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimi Dergisi*, 14 (1): 126-131.
20. Tezcan, M. (1982). *Eğitim Sosyolojisi*, 11. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.
21. Torkildsen, G. (1990). *Recreation and leisure management*. 5th Ed. London and New York: Routledge, Taylor and Francis Group.
22. Yazıcı, M., (1998). *Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.
23. Yılmaz, Ş. (2007). *Rekreasyon Faaliyetlerinin Yönetim ve Organizasyonu: Antalya Bölgesindeki Beş Yıldızlı Otel İşletmelerine Yönelik Bir Uygulama*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Antalya.

TÜRK SPOR TARİHİNDE SPOR ŞURALARININ ÖNEMİ VE KAZANIMLARI

Erhan Devrilmez, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, edevrilm@metu.edu.tr

Settar Koçak, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, edevrilm@metu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Türk spor tarihinde her zaman önemli olaylardan biri olarak görülen, zaman ve maddi şartlar açısından yüksek harcamalar yapılarak toplanılan spor şuralarının Türk sporuna katkılarının araştırılması ve amaçlanan hedeflere ulaşma boyutunun incelenmesidir.

Türk spor tarihinde sporun geliştirilmesi, yeniden yapılandırılması, uluslar arası arena da başarı yakalanması ve dönemin şartlarına göre farklı amaçlarla 1946, 1961, 1980, 1990, 1999 ve 2008 yıllarında Spor Şuraları düzenlendi.

Spor Şuralarında alınan kararların incelenmesi ve elde edilen kazanımların belirlenmesi için belge tarama ve analiz etme yöntemi kullanıldı. Bu çalışmada, ikincil kaynak taramasıyla Ankara ili kütüphaneleri ve Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün kütüphanesi olan Ankara SESAM kütüphanesindeki kitaplar incelenerek literatür taraması yapıldı. Ayrıca Hürriyet ve Milliyet gazetelerinde Spor Şuraları hakkında yayınlanan haber ve yorumlar kronolojik olarak değerlendirildi.

Günümüze kadar yapılan spor şuralarında alınan kararların bir kısmının hayata geçirildiği gözlemlenmektedir. Örneğin, 1961 Spor Şurası kararlarından olan B.T.G.M'nin yerine Başbakanlığa bağlı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün kurulması kararı ancak 1989 yılında çıkarılan kanunla gerçekleştirilmiştir. Şura kararlarının büyük bir kısmının da hayata geçirilemediği görülmektedir. Örneğin, 3. ve 5. Spor Şuralarında alınan Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Kurulu'nun kurulması kararının gerçekleştirilemediği görülmektedir. Alınan şura kararlarının yaptırım gücünün olmaması, Türkiye'nin siyasi ve ekonomik durumunun göz önünde bulundurulmaması, kararların hayata geçirilememesinde etkili olduğu bu araştırma ile saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor Şuraları, Türk Spor Tarihi

THE IMPORTANCE ON TURKISH SPORTS HISTORY, SPORTS FORUMS AND OUTCOMES

ABSTRACT

Aim of this research was to explore contributions of Sport Councils, seem as one of the most important event of Turkish Sport, spending many expenses regarding time and material, to the history of Turkish Sport.

Sport Councils were organized in 1946, 1961, 1980, 1990, 1999 and 2008 in order to develop, restructure and increase to successes of Turkish Sport in the International Sport field, and for other aims according to conditions of period.

This research is descriptive study for examining decisions taken by Sport Councils and determinations of gains. Document scanning and analysing method was used. Literature review was applied with the secondary literature review. News and commentaries about Sport Councils which were collected from Hurriyet and Milliyet journals were interpreted according to chronological order.

Some of the decisions taken by Sport Councils have been realized. For example, one of the decisions of 1961 Sport Councils was to be founded of General Directorate of Youth and Sport Management. This decision could be accomplished in 1989. It was observed that majority of these decisions could not have realized. For example, one of the decisions of 1980 and 1990 Sport Councils was to be founded of the High Council of Physical Education and Sport. But this decision could not have realized. It was detected that Councils decisions had no power for accomplishing decisions. They were taken without caring of political and economical situations of Turkey, so they could not have been accomplished.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

GİRİŞ

Osmanlı devletinde Tanzimat Fermanı ile başlayan yenilik akımı spor ve spor eğitimi kavramlarına da yansımıştır(Çelik V.O., Bulgun, N. 2010). Askeri okulların programlarına 1860'lı yıllardan itibaren beden eğitimi ve fiziki idmanlar girdi. Maarif-i Umumiye kararnamesiyle (1869) bütün rüştiyelerde beden eğitimi dersi zorunlu hale getirildi ve uygulanmaya başlandı. Beden eğitiminin yaygınlaşmaya başlaması 1870'li yıllara doğru ivme kazandı. İlk kez 1870'lerde bazı sivil okullarda da cimnastik dersleri müfredata konulmaya başladı. Türk sporundaki bu gelişmeleri daha sonra Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı, Türk Spor Kurumu ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün kurulması takip etti. Ancak 1920'li yıllarda spor alanında iki önemli hedef ortaya kondu. Bunlardan biri sporun bütün yurttaki yaygınlaştırılması çabası, diğeri ise sporun sınıflandırılmasına gidilmesidir. 1924 yılında kabul edilen köy yasası ile köylerde cirit, güreş gibi köy oyunları özendirilmeye çalışıldı,1930'lu yıllarda çıkarılan Belediye Yasası ile de belediyelere rekreasyon alanları açmak görevi verildi. 1930'larda Türk sporuna Alman etkisinin girdiği görüldü. (Atalay, A. 2007)

Türkiye'de spor kavramı, ilk kez 1937 yılında Türk Spor Kurumu (TSK)

döneminde hükümet programlarına girdi, ancak 1947 yılına kadar hükümet programlarında yer almadı. Bunun sebebi, o dönemde II. Dünya Savaşı'nın varlığı ve olumsuz etkilerinden dolayıdır (Sümer, R. 1990). 1946-1947 hükümet programına kadar, savaş yılları hükümetleri, sporu sadece yasalar ve düzenleyici metinlerle yetindiler. Ancak bu hükümet programında, spor "her türlü spor faaliyetleri, okullar ve kulüpler için öğretici kadroyu yetiştirecek yüksek beden eğitimi enstitüsünün açılması, spor sahaları kurulmasında girişimde bulunulması" yer aldı. (Gök, Y., Sunay, H. 2010). 1947 yılında sporun hükümet programında yer almasında Ankara'da 18-24 Şubat 1946 tarihlerinde toplanan 1. Beden Eğitimi ve Spor Şurası'nın etkisi olduğu söylenebilir. Çünkü bu şura ile spor kavramı etrafında insanların toplanarak fikir alışverişinde bulunması ve sorunların dile getirilmesi şüphesiz etkili oldu. Bu şuraya farklı kesimlerden (doktor, subay, dernek başkanları, mimarlar, spor yazarları ve gazetecileri) insanlar katıldı ve Türk sporunun eksiklikleri belirlendi. Ayrıca Türk sporunun gelişmesi için Beden Eğitimi ve Sporun ana prensipleri gözden geçirildi, Beden Eğitimi ve Sporla ilgili mevzuat, teşkilat, tatbikat, kontrol ve mükellefiyet meseleleri görüşüldü ve yeni bir program hazırlanması talebinde bulunuldu. Ayrıca şura da tesislerin

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

durumu, sporda moral meseleleri (profesyonellik, amatörlük, spor adaleti) tartışıldı (MEB yayınları 1990).

1. Beden Eğitimi ve Spor şurasından sonra 2. Spor Şurasının toplanmasına dek geçen 15 senelik süreçte spor şurasının toplanması ya düşünülmeyi ya da düşünceden öteye geçemedi. Bu süreçte 1. Şuranın kararlarının hayata geçirilemediği gözlemlenmiştir. (Milliyet Gazetesi, 24 Şubat 1961). Süreç içerisinde Beden Eğitimi ve Spor alanında çağın gerekleri yerine getiremediği aşikârdı. 1950’li yılların sonlarına doğru yalnızca spor işlerinin değil, aynı zamanda beden eğitimi faaliyetlerinin topluca incelenerek yeni bir anlayışla tekrar organize edilmesine ihtiyaç duyulduğu açıkça ortaya çıktı. (Milliyet, 24 Şubat 1961). Dönemin siyasi gerilimi, darbe sonrası toparlanma sürecinde olan Türkiye için çok da kolay gözüküyordu. Ancak Milli Birlik Konseyi sporun birleştiriciliği ve bütünleştiriciliğinin farkında olmalı ki 6-17 Şubat 1961 tarihlerinde Ankara da 2. Beden Eğitimi ve Spor Şurasını topladı. Bu şuraya Ankara, İstanbul, İzmir ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün oluşturduğu 4 komisyon katıldı. Bu komisyonlar bir aylık bir süre öncesinden komisyon raporları hazırlayıp şuraya katıldılar. Şurada kulüp idarecilerinin lisansa tabi tutulması, B.T.U.M yerine Başbakanlığa bağlı Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğünün

kurulması, federasyonların gerektiğinde Ankara dışında bulunması, Beden Eğitimi ve Spor Akademilerinin kurulması, B.T.G.M Bölge başkanlıklarının valilerden alınması, her branşta profesyonel takım bulundurulabilme, dünya ve olimpiyat şampiyonlarının vasıtalara %50 indirimli binmesi, spor ve sporcu sağlığının ön plana çıkarılması, köylerde ve bucaklarda spor yuvaları, spor tesislerine önem, spora özgü sorunların tartışılıp karar bağlanabileceği bir Beden Eğitimi ve Spor Yüksek kurulunun kurulması kararları 11 günlük şurada alınan kararlardır (Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Yayınları, 1961).

Türkiye’nin planlı dönemlere adım attığı 1963 yılından itibaren sporun kitlelere yaygınlaştırılma konusu beş yıllık kalkınma planlarında yer aldı. Spora içerik olarak en fazla yer verilen ikinci beş yıllık kalkınma planında (1963-1969) devlet-spor ilişkileri, spor kulüpleri ve spor tesisleri alt başlıklarıyla spordaki durum ve sorunlar ayrıntılı olarak ele alındı. Söz konusu planın en önemli tespitlerinden birisi, spor konusunda Milli Eğitim Bakanlığı, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ve mahalli idareler arasındaki işbirliği yokluğu oldu. Yine bu planda çözüm önerisi olarak teşkilatlanma, eğitim ve yatırım politikalarına yer verildi. 1970–1971 hükümet programlarında her yaştan kişinin ruh ve beden sağlıklarını geliştirmek için yapabilecekleri “herkes için spor” anlayışı

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

yer aldı. Gençliğin bütün meselelerini bir bütün içerisinde ele almak amacıyla Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın kurulması, böylece spor sorunlarının “gençlik sorunları” olarak genel bütün içinde yer aldı. (Fişek, K., Bağırhan Yay. 1998).

1961 yılından 1980 yılına dek spor şurası gerçekleştirilememiştir. Bu süreçte Türkiye planlı kalkınma dönemine girdi ve Beden Eğitimi ve Spor bu planlar içinde zaman zaman kendine yer bulabildi (Kalkınma planları, MEB yayınları, 1984). Ancak çok katılımlı bir spor şurasının eksikliği her zaman hissedildi (Milliyet, 1 Nisan 1980). Farklı kesimden insanların spordaki sorunları farklı bakış açısı ile yorumlaması, sıkıntı içinde olan Türk sporunun yeniden yapılandırılması amacıyla 28-31 Mart 1980 tarihlerinde Ankara da 3. Spor Şurası düzenlenmiştir. Şurada, Türk Spor komisyonunun oluşturulması, spor tesislerine yönelik kalıcı ve uzun vadeli bir politikanın belirlenmesi, sporda teknik eleman sorununa yönelik çözümler, Türkiye’de önemli bir sıkıntı olan spor malzemesi aletlerinin imali ve standardizasyonu, Türk Spor Eğitim Vakfının kurulması konuları 3 gün boyunca görüşülmüştür. Şuralar içinde saat olarak en az çalışma yapan şuradır (toplam 19,5 saat).

1982 tarihli Anayasada, spor ilk kez yer almış ve madde 58 ve 59 ile gençlik, spor ve sporcu, güvence altına alındı.

Anayasamızın özellikle 59’ncu maddesinde yer alan “Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder, devlet başarılı sporcuyla korur” hükmü yer aldı. Bu madde ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü; gençliği korumaya ve sporu geliştirmeye yönelik her türlü tedbirleri almakla yükümlü duruma geldi (Demir, H., 2006).

1980 şurasından tam 10 yıl sonra Türk sporunun günümüz şartlarına uyarlanması ve ekonomik çareler bulmak amacıyla 4. Spor şurası 8-11 Mayıs tarihlerinde Ankara da gerçekleştirildi. Şurada Türk Sporunun Uygulama Politikaları, Sporda Eğitim ve Öğretim, Okul dışı gençlikte spor, Sporda sosyal güvenlik, sağlık ve beslenme konuları 4 gün boyunca tartışıldı. Bu şurada bazı konular ilk kez gündeme getirilmiş ve tartışılmıştır. Bu konular: korunmaya muhtaç ve özürülülerde sporun geliştirilmesi ve yeterli tesislerin sağlanması, federasyonların özerk yapıya sahip olmaları, spor mahkemelerinin kurulması ve spor hekimliği kavramları ilk kez tartışıldı (G.S.G.M. yay. 1990).

1990 spor şurasının gerçekleştirilmesi ile sporun kitlesel boyutu tekrar vurgulandı ve 9 yıl sonra Beden eğitimi ve sporun sorunlarını tartışma ihtiyacı belirdi (Milliyet, 1 Temmuz 1999). Ayrıca 21. yy. da Türk

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

sporunun tesis, personel ve teşkilat açısından çağın gerekliliklerine ayak uydurması, Türk sporunu yeniden ayağa kaldıracak ilke ve politikaların belirlenmesi ve sporun tabana yayılması gerekçelerinden yola çıkarak 5. Spor Şurası 30 Haziran- 2 Temmuz 1999 tarihlerinde Ankara da toplandı. Şuraya sporun önde gelen isimlerinin yanı sıra sporla ilgilenen her kesimden insan katıldı. Şura da spor kulüpleri yasası, Sporun finansmanı ve sponsorluk uygulamaları yasası, Sporda özerklik, Eğitim-Öğretim kurumlarında spor ve spor teşkilatı ilişkileri konuları 3 gün boyunca tartışıldı. (G.S.G.M. yay. Spor Şurası 1999) Ayrıca alınan kararlardan olan sporun siyasetten tamamen uzak tutulması ve Yüksek Spor Konseyinin kurulmasının önemi ve gerekliliği vurgulandı. Şura kararlarının yasa olarak kabul edileceği açıkça dile getirildi (Milliyet, 1 Temmuz 1999).

Türk sporu geçen 9 yıllık süreçte farklı branşlarda zaman zaman çok büyük başarılar yakalamış olsa bile başarının devamlılığı konusunda yetersiz kalmaktadır. 1999 şurasında alınan kararların yasal olarak kabul görmemesi bu geçici başarıların ortaya çıkmasına sebep olan etkenlerdendir. Bu başarıların devamlılığı, spordaki yenilik ve değişimin Türk sporuna uyarlanması, elde edilen başarının artırılmasına yönelik gerekli düzenlemelerle yapılanmanın sağlanması

amaçlarıyla 26-28 Kasım 2008 tarihlerinde 6. Spor Şurası Ankara da toplandı. Spor teşkilatının yeniden yapılandırılması, spor kültürü ve sporla eğitimin yaygınlaştırılması, sporda sağlık ve sosyal güvenliğin önemi, engelliler ve sporun geliştirilmesi ve yasalarla desteklenmesi konuları 3 gün boyunca tartışıldı. Bu şurada spor hukuku kavramı ilk kez tartışıldı ve sporun hukuksal boyutunun önemi vurgulandı (G.S.G.M. yayınları, Spor Şurası 2008).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmanın amacı, Türk spor tarihinde önemli yeri olan Spor şuralarında alınan kararların uygulamaya geçirilme düzeyi ve bu uygulamalar sonucunda Türk sporunun kazanımlarını belirlemektir.

1. Beden Eğitimi ve Spor Şurası genel amaç olarak Türk spordaki sorunları masaya yatırmak, sporun ihtiyacı olan geçerli bir program hazırlamak, askeri sistemin etkisinde olan Türk sporunu çağdaş ve bütün herkese açık olan bir sistemle yenilemek ve spor tesislerinin durumunu belirlemek amacıyla gerçekleştirildi (MEB yay. Beden Eğitimi ve Spor Şurası 1946, Atalay, A. 2007). Şura da alınan kararlar istenildiği gibi gerçekleştirilemedi. Bunun sebebi olarak genç Türkiye Cumhuriyetinin ekonomik açıdan yetersizliği, ülkenin siyasi olarak geçiş sürecinde olması ve isteklerin yerine

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

getirilebilmesi için gerekli alt yapının henüz sağlanamamış olması gösterilebilir. Bu şurada her 4 yılda bir spor şuralarının tekrarlanması kabul edilmesine rağmen uygulamaya konulamadı. Buna sebep olarak da Türk sporunun düzgün bir temel üzerine inşa edilmemiş olması ve dönemin siyasi durumlarından fazlasıyla etkilenmiş olması gösterilebilir. Şurada alınan kararlar uygulanamamış olmasına rağmen, Türk sporunun varlığı ve sorunları farklı kesimden insanların katılımı ile belirlendi ve gündeme getirildi (MEB yay. 1946). Ayrıca ileride Türk sporu adına atılacak adımlara temel teşkil etmesi açısından önemli bir şuradır.

2. Beden Eğitimi ve Spor Şurası, 1960 askeri darbesi sonrası yapılmış olmasına rağmen program yoğunluğu ve çalışma zamanı açısından en uzun şuradır (11 gün). Şuranın çalışma yoğunluğu ve tartışılan konuların önemi sık sık vurgulandı. Dönemin önemli spor insanlarından olan Vildan Aşır Savaşır, 18 Şubat tarihinde günlük bir gazete de yazdığı yazısında şurasının önemini ve verimliliğini belirtmiştir. Şura da önemli kararlar alındı ve bunların meclise kararname olarak gönderilmesi kararlaştırıldı.

Türk sporun geliştirilmesi ve yeniden düzenlenmesi amaçlarıyla toplanan 2. Beden Eğitimi ve Spor şurasında bazı eksiklikler göze

çarpılmaktadır (Milliyet, 22 Şubat 1961). Şuraya katılım sadece Ankara, İzmir ve İstanbul da oluşturulan komisyonlar ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün oluşturduğu komisyonun katılımıyla gerçekleştirildi. Bu demek oluyor ki farklı illerde bulunan insanların Türk sporu hakkında görüşleri, spor ile ilgilenen diğer insanların (gazeteci, antrenör, sporcu, vs) farklı görüşleri dikkate alınmadan şura toplandı. Bu şura kararlarının Türk sporunun farklı alanlardaki sorunlarını belirlemede ve çözüm bulmada yeterli olması beklenemez. Özellikle şuraya davet edilen kişi sayısının 35 olduğu ve bazı sebeplerden dolayı katılmayan kişilerinde yokluğunda şuranın 27 kişi ile toplanmış olması da şuradaki bir diğer eksiklik olarak göze çarpılmaktadır. Bu duruma sebep olarak dönemin şartlarında ülkenin tamamının sıkıyönetim altında olması ve spora gönül vermiş kişilere kolay ulaşılamaması gösterilebilir.

Şuradaki bir başka durum ise komisyonların şuraya ön hazırlık yaparak gelme konusudur. Ön komisyon raporları için Ankara 68 madde, İstanbul ve İzmir komisyonları ise 1'er maddelik rapor hazırladılar (Milliyet, 24 Şubat 1961). Bu durum komisyonların ön hazırlık konusundaki eksikliklerini göstermektedir. Buna sebep olarak dönemin şartlarında aceleyle oluşturulmuş olan komisyonların

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

hazırlanmak için yeterince zaman bulamaması gösterilebilir.

Şura da alınan kararlar uzunca bir süre kamuoyunda tartışıldı (Milliyet, 21-22-23 Şubat 1961). Özellikle kulüp idarecilerine lisans uygulaması kararı çok tartışıldı. Bu tartışmaların nedeni olarak dönemin şartlarında spor kavramının insanlarda normalden farklı algılandığı ve sporu sadece saha içi aktivitesi olarak görmelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Şurada alınan diğer kararlardan Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Kurulunun kurulması kararı hayata geçirilemedi. Buna sebep olarak sporun siyasetten ayrılamaması gösterilebilir. Ayrıca önemli kararlardan biri olan Beden Eğitimi ve Spor Akademilerinin kurulması kararı şuradan tam 13 yıl sonra Ankara da hayata geçirildi. Aslına bakılırsa akademilerin kurulması Üçüncü Beş yıllık Kalkınma planlarında alınan kararlar sonrası gerçekleştirildi (MEB yay., 1984). Ancak bu kararın temelinin 1961 Spor Şurasında atıldığı söylenebilir.

1961 Spor Şurasından sonra Beş yıllık Kalkınma planları içinde kendine yer bulmaya çalışan Türk sporu, kendi kalkınma çarelerini bulmak ve kalıcı tedbirler almak amacıyla 1980 yılında 3. Spor şurasında ele alındı. Şuraya yaklaşık 900 kişi davet edilmiş ancak 600 civarında bir katılımı şura başladı. Şuranın ikinci günü ise katılım 50-60 kişiye kadar

düştüğü ve ayrıca şura süresince katılımcıların bazılarının uyudukları gözlemlenmiştir. (Milliyet, 31 Mart 1980). Ayrıca şuranın son günü öğleden sonra oturumunda katılımcı sayısının artması durumu, katılımcıların 2500 liralık yolluk ücretlerini almak için geldikleri yorumlarına sebep oldu. Bu yorumlara gerekçe olarak da yolluk ücretleri dağıtıldıktan sonra şurada eskisi gibi çok az insanın kalmasıdır (Milliyet, 01 Nisan 1980). Dönemin Gençlik ve Spor Bakanı Talat Asal'ın şurayı yakından takip etmemesi katılımcıların şuraya gereken önemi vermemesine ve dolayısıyla yukarıda belirtilen sorunların şurada yaşanmasına neden olduğu söylenebilir. Bunun yanında, Talat Asal'ın spor basını hakkındaki görüşleri uzun bir süre tartışılmış ve eleştirilmiştir. Örneğin, Talat Asal şuranın ikinci gününde Türk spor Vakfının yanında ikinci bir vakfın kurulmasına yönelik bir konuşma yaptı. Asal konuşmasında "Bu vakfı oylarınıza sunacağım. Kabul etmenizi rica edeceğim. Kabul ederseniz vakfın kararını şura almış olacaktır. Ama kabul etmeseniz de ben tasarrufumu kullanıp bu vakfı kurduracağım. Sizin bileceğiniz iş." diyerek salondaki herkesi şaşırttı (Milliyet, 01 Nisan 1980). Bu konuşma, sporun siyasetten kopmadığının açık bir göstergesidir.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Ayrıca 3. Spor şurası, şuralar arasında en az çalışılan şuradır(19,5 saat). Sadece şura için hazırlanan 112 bildirinin okunması bile 20 saati bulacağından bildiriler komisyonlara havale edilmiştir. Şuranın bir gün uzatılması ve kararların daha rahat alınması önerisi kabul edilmedi (Milliyet, 01 Nisan 1980). Buna sebep olarak şuraya davet edilen kişilerin şuraya yönelik hazırlıklarının ve motivasyonlarının olmaması ya da düşük olması gösterilebilir.

1980 askeri darbesi sonrası oluşturulan 1982 Anayasasında spor kavramı yasa olarak kabul edildi. 1990 yılında toplanan 4. Spor Şurasında temel konu Türk sporundaki ekonomik sıkıntılar ve bu sıkıntılara yönelik kalıcı tedbirler bulmaktı. Ekonomik sıkıntı o kadar ön plandaydı ki şuranın açılış konuşmasında dönemin Cumhurbaşkanı Turgut Özal “Ne kadar kanun çıkartırsanız çıkartın. Yeterli finansmanınız yani paranız yoksa netice alamazsınız. Napolyon’un dediği gibi, para, para, para...gerekli” diyerek konunun önemine ve çözümün gerekliliğine vurgu yaptı (Milliyet, 09 Mayıs 1990). Bu konuşmadan da anlaşılacağı gibi Türk sporundaki ekonomik sıkıntı devlet büyükleri tarafından fark edilmiş ve acil çözüm bulunması gerekliliği belirtildi.

Şurada alınan kararlardan Özerk bir “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü”, Özerk federasyonlar, Spor mahkemelerinin

kurulması, Spor saha ve salonlarının modernleşmesi kararları hayata geçirilemediği bir sonraki şurada dile getirildi (Başbakanlık G.S.G.M. yayınları, 1999 Spor şurası Bildirileri). Bu kararların hayata geçirilememe sebepleri olarak Türk sporunun sağlam temeller üzerine kurulu olmaması, kısa vadeli planların uygulanması ve sporun siyasetten kopamaması gösterilebilir.

Şurada alınan bir diğer önemli karar olan özörlülere adapte edilen özel spor dalları ve oyunları geliştirilmesi kararının tam olarak hayata geçirilmediği ve hatta bir sonraki şuranın konuları arasında yer almadığı görölmektedir (Başbakanlık G.S.G.M yayınları 1990, Spor şurası bildirileri 1990, Başbakanlık G.S.G.M yayınları Spor şurası 1999). Buna sebep olarak özörlülere yönelik spor tesisi ve çalıştırıcı açısından yeterli alt yapıya sahip olunmaması gösterilebilir. Ayrıca ülkenin ekonomik anlamda kritik bir süreçte olduğu durumu da göz önünde bulundurulmalıdır (Milliyet, 01 Temmuz 1999).

1990 şurasında ilginç olaylar meydana gelmiştir. Örneğin, şuranın son gününde cuma namazına katılmak için görüşmelerin kısaltılmasını talep eden Su altı sporları, Can kurtarma ve Su kayağı federasyon başkanı Atilla Baykal ve Sacit Adalı divana bir önerge verdiler. Bu durumun laiklikle bağdaşmadığını savunan

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

SHP milletvekili Fikret Ünlü önergeye itiraz etti. Önerge kabul edildi ancak tartışmalar gün boyu devam etti (Milliyet, 12 Mayıs 1990). Bu durum sporun siyasetten kopmadığının ve sporun siyasetin her çeşidinde etkili bir araç olarak görüldüğünün açık bir delilidir.

1999 yılında Türk sporunun yeniden yapılandırılması ve 21.yy a ayak uydurması amaçlarıyla toplanan 5. Spor şurasında, özellikle sporda özerklik kavramına vurgu yapıldı (Başbakanlık G.S.G.M yayınları, 1999). Şuranın açılış konuşmasında dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel “ Spor önemsenmesi gereken bir olaydır. Sporda gücümüz nedir? Tabi ki 5 milyonluk bir Avrupa ülkesinden iyi olmalıdır. Onlar bizi geçiyorsa düşünmemiz gerek. Derlenip toparlanmamız gerek. Olimpiyat düzenleyen ülkelere imreniyorum. Türkiye çağdaş bir ülke olarak Olimpiyat düzenlemelidir” diyerek spor olgusunun ve spordaki başarının uluslar arası alanda ülke saygınlığına katkısına vurgu yaptı (Milliyet, 1 Temmuz 1999).

Şura da önemli kararlar alındı ve hızlı bir şekilde uygulamaya konulması kararlaştırıldı (G.S.G.M yayınları, 1999). Şurada alınan önemli kararlardan olan sporda özerklik uygulamasına geçilmesi kararı, 2004 yılında hayata geçirilebildi. Bunun nedeni olarak federasyonların özerklik konusunda yeterli tecrübe alt

yapılarının olmaması gösterilebilir. Bir diğer karar olan Yüksek Spor Kurulunun kurulması ise uygulamaya geçirilemedi. 2. ve 6. Spor şuralarında alınan kararlarla aynı doğrultuda olan bu kararın hayata geçirilememesinin sebebi olarak, Türk sporunun siyasetten uzaklaşmaması ve spor hukuku kavramının yeterince gelişmemiş olması düşünülebilir. Bir diğer önemli konu olan Sponsorluk Yasasının çıkması ve düzenlenmesi kararı ise şuradan iki yıl sonra 4644 sayılı kanunla yasalaştı (t.b.m.m.gov.tr/kanunlar/4644).

Sponsorluk yasanın öneminin şurada doğru belirtilmesinin yasanın çıkmasında etkili olduğu gözlemlenmektedir.

Hayata geçirilen kararların yanında Kulüpler Yasası ve Spor tesis ve alanlarının arttırılması kararları ne yazık ki hayata geçirilemedi (G.S.G.M. Spor Şurası, 2008). Bunun nedeni olarak ülkenin ekonomik ve siyasi durumunun bu kararları hayata geçirme ve uygulama konusunda yeterli olmadığı düşünülebilir.

Son yapılan Spor Şurası 2008 yılında gerçekleştirildi. Bu şurada yeniliklerin ve değişimin Türk sporuna uyarlanması ve sporda başarının önemi görüldü (G.S.G.M. Spor Şurası 2008). Alınan kararların hayata geçirilmesi hususunda ise şu zamana kadar başarılı olunduğu söylenemez. Örneğin, Türk Spor Kurulunun kurulması kararı 3 şurada da kararlaştırıldı ancak hayata geçirilemedi.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Buna sebep olarak, sporun bağımsız olmasının istenmemesi ya da yeterli alt yapının varlığına inanılmaması gösterilebilir. Ayrıca spor hukuku kavramının yeni yeni öneminin anlaşılması da olası ihtimallerdendir.

Alınan kararlardan bir diğeri olan Spor Bilimleri Enstitüsünün kurulması, şu ana kadar diğeri birçok karar gibi sadece sözde kalmaktan öteye geçemedi. Bunun sebebi olarak sporu oluşturan temel kavramların Anayasa da tanımlanmamış olması ve spor ile ilgili meslek terimlerinin tam anlamıyla yasalaşmamış olması gösterilebilir. Bir diğeri önemli kararlardan olan Beden Eğitimi derslerinin 4 saate çıkarılması kararı şu ana dek hayata geçirilemedi. Bunun nedeni olarak Milli Eğitim camiası ile Gençlik ve Spor camiası arasındaki iletişim kopukluğu gösterilebilir.

1990 Şurasında karar alınan ancak hayata geçirilmeyen ve 1999 şurası konularında yer almayan ve 2008 şurasının asıl konuları arasında yer alan spor tesislerinin engelli sporculara yönelik düzenlenmesi kararı şu ana dek hayata geçirilememiştir (Milliyet, 13 Mart 2010). Bunun sebebi olarak engellilere yönelik alt yapı ve personel yetersizliği gösterilebilir.

2008 Spor şurasında alınan kararlar içerisinde belki de tam anlamıyla hayata geçirilen karar, Sporda Şiddet Yasası kararıdır. Bu karar öncesinde Türk sporunda artan şiddet olayları ve bu

olayların önüne geçilememesi 2011 yılında “Sporda Şiddet Yasasının” kabul edilerek yasallaşmasına neden olmuştur. Bu yasanın gündeme getirilmesinde Türk sporunun önde gelen spor kulüplerinin etkisi olduğu düşünülse bile, 2008 yılında yapılan şurada alınan kararların etkisinin olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

Spor şuralarında alınan kararların tavsiye niteliğinde olması, alınan kararların yaptırım gücünün olmaması şura kararlarının askıda bırakılmaktadır. Bir Spor Şurası yapıldıktan sonraki ilk şurada bir önceki şurada alınan kararların neden hayata geçirilemediği ve bu şura ile hayata geçirileceği beyan edilerek şuraya başlandı. Ancak sözü edilen şura kararlarının büyük bir çoğunluğu hayata geçirilemedi.

Şuralarda alınan kararların hayata geçirilememesinde alınan bazı kararlarının etkisinin olduğu da söylenebilir. Örneğin, alınan kararlara bakıldığında hemen hemen hepsinde Türk sporunun yeniden yapılandırılması maddesi bulunmaktadır. Yapılandırma kavramının tam anlamıyla anlaşılmadığı ve Türk sporunun yapılması arzu edilen yapılandırma işlevini gerçekleştiremediği her şurada karar olarak alınmasından anlaşılmaktadır. Şuralarda alınan kararların etkisi, ne yazık ki Türkiye'nin önde gelen kulüplerinin bir araya gelerek aldığı kararlardan daha azdır. Bu kulüplerin kararları, yasa teklifi

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

oluşturma ve kanunlaşma açısından Türk sporunun son 10 yılında çok etkili oldu.

Spor şuraları kararlarının hayata geçirilememesinde belki de en önemli etken sporun siyasetten ayrılamamasıdır. Bu durumun oluşmasında şuraların dönemin hükümetleri tarafından organize edilmiş olması, Türk sporunun özerk olma gerekliliğine engel teşkil etmektedir. Sporun özerk olması ve kendi kendini yönetmesi konusu son 3 şurada dile getirilmiştir. Ancak yapılan uygulama ve söylevlerden açıkça anlaşıldığı gibi spor bir tür siyaset aracı olarak kullanılmaktadır. Sporun kitleleri birleştirici özelliği, siyasiler tarafından kullanılmaktadır.

Sonuç olarak, Türk spor tarihinde önemli yeri olan Spor Şuralarında harcanan para ve zaman ile kazanımlar arasında uçurumların olması şuraların gerekliliğinin ve yapılmasındaki amaçların sorgulanmasına neden olmaktadır. Spor şuralarının tamamı büyük bir istekle yapıldı. Çok farklı kesimlerden sporun içindeki insanların fikirleri alınarak hazırlanan kararlar dönemin siyasi iktidarı

tarafından hayata geçirileceklerine dair sözler verildi. Hemen hemen her şura sonrası sporla ilgilenen insanlar şura kararlarının ve uygulanacağına dair sözlerin etkisiyle yeni güne heyecanla başladı. Ancak şuralar sonrası kararların askı da kalması ise insanların şuraya olan inancını yavaş yavaş yitirmesine sebep olmaktadır. Bu duruma sebep olarak şura kararlarının Türkiye'deki spor alt yapısının, Türkiye'nin siyasi ve ekonomik durumlarının göz önünde bulundurulmadan alındığı ve sonuçların başarısız olduğu söylenebilir.

Türk sporuna yön verecek, siyasetten tam bağımsız, gerçekçi kararlar alacak ve yaptırım gücü olacak geniş kapsamlı toplanmalara gereksinim bulunmaktadır. Türk sporuna hizmet etmiş ve etmekte olan insanların bir araya geleceği toplanmaların adının Şura olması da gerekmemektedir. Yeter ki alınan kararlar Türk sporunun gelişmesine yönelik akla ve bilime uygun kararlar olsun ve uzun vadede Türk sporuna yön versin.

KAYNAKÇA

1. ÇELİK V.O., BULGU N. (2010) "Genç Osmanlı Döneminde Batılılaşma Ekseninde Beden Eğitimi ve Spor", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
2. ATALAY A. (2010), Osmanlı ve Genç Türkiye Cumhuriyetinde Sporda Batılılaşma Hareketleri", Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi ISSN
3. SÜMER R. (1990), "Osmanlı Devletinde(1839-1908 Tanzimat Dönemi) Beden Eğitimi ve Spor Alanındaki Kurumsal Yapılanmalar ve Okul Programlarındaki Yeri Konusunda Bir İnceleme", Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi
4. GÖK Y., SUNAY H.(2010), "Türkiye ve Fransa'da Uygulanan Spor Yönetiminin Kamu Yönetimi Açısından Karşılaştırılması", SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

5. Beden Eğitimi ve Spor Şurası. MEB Yayınları, Ankara, 1946
6. Spor Şurası. B.T.G.M Yayınları, Ankara, 1961
7. Kalkınma Planları. MEB Yayınları, Ankara, 1984
8. Spor Şurası. G.S.G.M Yayınları, Ankara, 1990
9. Spor Şurası Bildirileri. G.S.G.M. Yayınları, Ankara, 1990
10. Spor Şurası: Türk Sporunu Uygulama Politikası Komisyon Raporu, Ankara, 1990
11. Spor Şurası Bildirileri. G.S.G.M Yayınları, Ankara, 1999
12. Spor Şurası. G.S.G.M. Yayınları, Ankara, 2008
13. Fişek, K. (1998) “ *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapısıyla İlişkileri Açısından Dünya’da ve Türkiye’de Spor Yönetimi*” Bağırçan Yayınevi, Ankara, 2. Baskı, s: 144
14. DEMİR, H. (2006), “Türk Spor Teşkilatı (Tarihsel Gelişim, Kapsam ve Bir Araştırma)”, Çizgi Kitabevi, s:16,17,18, Konya
15. Milliyet Gazetesi (21 Şubat 1961). “Rölans”, Yüksel Gündüz, s.6
16. Milliyet Gazetesi (21-22 Şubat 1961). “İmkan var mı?”, Eşfak Aykaç, s.6
17. Milliyet Gazetesi (23 Şubat 1961). “İdareci lisansı”, Eşfak Aykaç, s.6
18. Milliyet Gazetesi (24 Şubat 1961). Spor Şurası ve Teklifleri. Halit Kıvanç, s.6
19. Milliyet Gazetesi (1 Nisan 1980). “Spor adamlarımız, Türk sporunu kurtarmak için yapılan Spor Şurasında da uyudular”, Taki Doğan, s.12
20. Milliyet Gazetesi (02 Nisan 1980). “Milliyetin Yorumu”, s.12,s.13
21. Milliyet Gazetesi (9 Mayıs 1990) “Özal’dan övgü”, s.19,s.20
22. Milliyet Gazetesi (12 Mayıs 1990) “Spor Şurasında Laiklik Tartışması”, s.20
23. Milliyet Gazetesi (1 Temmuz 1999) Spor için El ele. Necmi Kepçetutan, s.33
24. Milliyet Gazetesi (1 Temmuz 1999) “Dokuz yıl boşa geçti”, Cemal Ersen, s.33
25. Milliyet Gazetesi (13 Mart 2010). “Spor Şurası 2008”, Yavuz Kocaömer
26. www.tbmm.gov.tr/kanunlar/4644 sayılı kanun
27. Kalkınma Planları. MEB Yayınları, Ankara, 1984
28. Beden Eğitimi ve Spor Şurası. MEB Yayınları, Ankara, 1946

SPOR YÖNETİCİLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN

İLETİŞİM BECERİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

¹Emre BELLİ ¹Nurcan DEMİREL ²Ali Gürel GÖKSEL ³Sümmani EKİCİ ¹Dursun KATKAT

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Marmara Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin iletişim becerilerinin karşılaştırılmasıdır.

Araştırmada veri elde etmek amacıyla Robert W. Norton (1978,1983) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye Dursun ve Aydın tarafından (2011) uyarlanan İletişimci Biçimleri Ölçeği, 112'si kadın 146'sı erkek olmak üzere toplam 258 katılımcıya uygulanmıştır.

Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS 16. istatistik paket programı kullanılmıştır. Demografik özellikleri belirlemek için frekans analizi ve crosstabs, cinsiyet ve üniversiteye göre iletişim düzeyleri arasındaki farkı belirlemek için bağımsız gruplarda t-testi ve sınıflara göre iletişim düzeyleri arasındaki farkı belirlemek için tek yönlü varyans analizi (Anova) uygulanmıştır.

Yapılan çalışmada cinsiyetler arası iletişim düzeyleri sonuçlarına göre; ilgili ($p=,031$) sözsüz iletişim kuran ($p=,000$), açık ($p=,000$), alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. ($p<0,05$) Yapılan çalışmada sınıflar arası iletişim düzeyleri sonuçlarına göre anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. ($p<0,05$)

Anahtar Kelimeler: İletişim Becerisi, Spor Yönetimi, Üniversite Öğrencileri

AN INVESTIGATION INTO THE OF COMMUNICATION SKILLS OF STUDENTS AT SPORT MANAGEMENT DEPARTMENT

ABSTRACT

The aim of the current research is to make a comparison between the university students majoring at the department of sport management at Marmara University and Atatürk University in terms of communication skills.

For data collection, "communicator style instrument" was used which was developed by Robert W. Norton (1978,1983) and adapted into Turkish by Dursun and Aydın (2011) and administered to 258 participants in total consisting of 112 female and 146 male students.

For data analysis, SPSS 16. programme was used for statistical procedures such as frequency analysis and crosstabs for demographic information, independent sample t-test for the comparison of communication style of students in terms of gender and university an one-way ANOVA for the comparison of students in terms of years of study.

The results of the study revealed that there were statistically significant differences in gender the sub-categories of the related sub-categories of attentive/interested ($p=,031$), non-verbal communicative ($p=,000$) and relaxed ($p=,000$).

The findings of the data analysis also showed that there was not any statistically significant difference in the communication skill levels of students in terms of years of study.

¹ Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Marmara üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

³ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

1.GİRİŞ

İnsanoğlunun var olduğu günden bu yana doğal yaşamın zorlayıcı şartları ile devam eden mücadelesi, insanları diğer bireylerle birlikte yaşamaya zorunlu hale getirdiği düşünülmektedir. İnsanların bir arada yaşama eğilimi onu sosyal bir varlık yapmaktadır. Fakat birlikte yaşama olgusu bazı bireyler için çok basit gerçekleşebilirken bazı bireyler için çok zorlaşabilir. Hâlbuki toplum içinde yaşayan fertler bazı ihtiyaçlarını giderebilmek, bilgi ve haber alabilmek, toplumun diğer fertleriyle duygularını paylaşabilmek, dengeli yaşayabilmek için diğer insanlarla iletişim kurmak zorundadır (Ergün, 2009). İletişim, insanın temel psikolojik gereksinimlerinden biri olan ilişki kurma gereksinimini karşılamaktadır (Kaya, 2010).

İletişim kurmak insanların çevreleriyle uyum içerisinde olabilmelerini sağlayabilmek adına gerekli olan en önemli niteliklerden biridir. İletişimin, insan ilişkilerinin ve yaşantılarının temeli olduğu düşünülmektedir. Aile üyeleri arasındaki ilişkiler, karı ve koca arasındaki ilişkiler, arkadaş ilişkileri, öğrenci-öğretmen ilişkileri, meslek yaşamındaki ilişkiler, çevre ve toplumla olan ilişkilerin

korunması, devamı ve geliştirilmesi bireyin iletişim becerileri ile sağlanır. İnsanoğlunun varlığını sosyal yaşam içinde etkili bir biçimde devam ettirebilmesi için bir takım sosyal becerilere sahip olması gerekmektedir. Bu sosyal becerilerin en önemlilerinden bir tanesi de hiç şüphe yok ki iletişim becerileridir.

Literatürde iletişimle ilgili birçok tanım bulunmaktadır. Basit bir ifadeyle iletişim; bilgiyi üretmeyi, aktarmayı ve anlamlandırmayı içeren bir süreçtir (Özkılıç, 2009). Cüceloğlu, iletişimi şöyle açıklamıştır: “Genel olarak insanlar arasındaki duygu ve düşünce alışverişidir” (Cüceloğlu, 1997). Günümüzde iletişimi olumsuz etkileyecek birçok faktör bulunmaktadır. İçinde bulunduğumuz çağ birçok düşünür tarafından endişe, can sıkıntısı, yalnızlık ve iletişimsizlik çağı olarak nitelendirilmektedir. (Aydın, 2010).

Kişiler arası ilişkiler iletişim yoluyla sürdürülmektedir. Bu ilişkilerde bireyin kendisini ifade ediş tarzıyla ilgili olarak kullandığı beceri, ilişki kurduğu kişinin duygu, düşünce ve en sonunda da davranış ve hareketlerini etkileyebilmektedir (Neese, 1997). Özer'e göre iletişim becerisi, kişiden, karşı karşıya kaldığı olayla ilgili, olası bakış açılarını ve

¹ Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

³ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

tanımlamaları araştırmayı, soruşturmayı ve bütünleştirmeyi içerir. Bu beceriyi kazanmış birisi, kendisine yöneltilen bir uyarı, eleştiri veya şikâyet karşısında, tek açı yerine çok açıdan anlam verme yeteneğine sahip olabilecektir (Özer, 2006). İletişim becerileri sözel olan ve olmayan mesajlara duyarlılık, etkili olarak dinleme ve etkili olarak tepki verme biçiminde özetlenebilir (Korkut, 2004).

İletişim becerisi, “kişinin gönderdiği mesajları doğru bir biçimde kodlaması ve iletmesi, aldığı mesajları hatasız şekilde anlamlandırmasına yarayan etkili tepki verme ve etkin dinleme becerilerinin tümüdür” (Deniz, 2003). Hargie ve Dickson (2004: 4) terminolojik bakımdan, kişilerarası ilişkiler alanını tanımlamak için farklı ifadelerin eş anlamlı olarak kullanıldığını belirtmişler: “sosyal beceriler”, “kişilerarası ilişki kurma becerileri” ve “iletişim becerileri” çoğu zaman birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. İletişim becerilerinin, kişilerarası becerilerin yanı sıra yazma becerilerini de kapsamakta olduğunu, sosyal becerilerin de genellikle gelişimsel ya da klinik uygulamaları ifade etmek için kullanıldığını ve kişilerarası ilişki kurma becerilerin, küresel anlamda, diğer insanlar ile etkileşirken kullandığımız beceriler olarak tanımlandığını ancak bu tanımlamanın pek de bilgilendirici olmadığını belirtmişlerdir.

Toplumda bireyler arası etkileşimin temelini oluşturan iletişimin her insanın yaşamında önemli bir yeri vardır. Çünkü insanlar duygu ve düşüncelerini iletişim yoluyla paylaşarak mutlu olma ve çevrelerindeki bireylerin mutluluklarına katkıda bulunma olanağı elde ederler. İnsan ilişkilerinin devamını, bireyler arası iletişimin niteliği ve niceliği belirler. Birey, deneyimlerini ve kişisel düşüncelerini bir diğeri ile paylaştığı zaman ilişkiler güvence altına alınmış olur (Özgüven, 2001).

İnsan ve insana yardımı esas alan meslek sahiplerinin (Spor yöneticileri gibi) başarıları da onların iletişim becerilerine bağlıdır. Tüm meslek gruplarında belli düzeyde iletişim becerileri gerekmektedir. Bazı mesleklerde iletişim becerileri çok daha önemlidir. Çünkü bu mesleklerin icraatları daha çok insan ilişkilerine dayanmaktadır (Dilekman ve ark., 2008). Spor yöneticiliği de bireylerle yoğun iletişimde bulunan ve doğrudan insanlara hizmet veren yardım edici ve yönlendirici meslektir. İnsanlarla sık ilişkide bulunabilecek kişilerin, ya da yoğun insan ilişkilerinin bulunduğu meslek gruplarında çalışan veya çalışacak kişilerin iletişim tekniklerini çok iyi bilmesi ve etkili kullanabilmesi gerekmektedir. Bu nedenle iletişimin, bir insanın teknik olarak bilmesi ve becerilerini iyi geliştirmesi gereken bir

¹ Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

³ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

araç olduğu gerçeğini ortaya çıkarmaktadır.

Bu araştırmanın amacı; spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin mesleki başarılarında önemli bir rolü olduğu düşünülen iletişim biçimleri biçimlerinin sınıf, üniversite ve cinsiyet faktörlerine göre karşılaştırılmasıdır.

¹ Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

³ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

MATERYAL VE METOT

Bu araştırmanın amacı; Marmara Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin iletişim becerilerinin karşılaştırılmasıdır.

Araştırmanın evrenini Atatürk Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencileri oluştururken, örneklem grubunu ise 112'si kız, 146'ı erkek olmak üzere 258 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada veri elde etmek amacıyla Robert W. Norton (1978,1983) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye Dursun ve Aydın tarafından (2011) uyarlanan 51 soru ve 11 alt ölçekten oluşan İletişimci Biçimleri Ölçeği kullanılmıştır. Sınıf ortamında öğrencilere araştırmacı tarafından çalışma ve anketle ilgili detaylı bilgiler verildikten sonra, çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen bireylere anketler tek tek dağıtılarak uygulanmış ve ardından toplanmıştır.

Elde edilen verilerin çözümlenmesinde, bilgisayar ortamında istatistik paket programından yararlanılmış ve anlamlık düzeyi ($p<0,05$) olarak alınmıştır.

Araştırmada demografik özelliklerin belirlenmesinde frekans analizi ve crosstabs, cinsiyet ve üniversiteye göre iletişim düzeyleri arasındaki farkı belirlemek için bağımsız gruplarda t-testi ve sınıflara göre iletişim düzeyleri arasındaki farkı belirlemek için tek yönlü varyans analizi (Anova) uygulanmıştır.

¹ Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

³ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

BULGULAR

Tablo.1. Katılımcıların Üniversitelerine Göre Cinsiyetlerine İlişkin Bilgiler

Üniversite	Kadın		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Atatürk Üni.	64	43.2	84	56.8	148	100
Marmara Üni.	48	43.6	62	56.4	110	100
Toplam	112	43.4	146	56.6	258	100

Üniversitelere göre cinsiyetlerin dağılımlarına bakıldığında Atatürk Üniversitesi Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin %43,2'sinin kadın, %56,8'inin erkek; Marmara Üniversitesi

Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin %43,6'sının kadın % 56,4'ünün erkek; toplamda ise araştırmaya katılanların % 43,4'ünün kadın, %56,6'sının ise erkek olduğu görülmektedir.

Tablo.2. Katılımcıların Üniversitelerine Göre Sınıf Dağılımlarına İlişkin Bilgiler

Üniversite	Atatürk Üni		Marmara Üni		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
1.Sınıf	33	22.3	29	26.4	62	23.9
2.Sınıf	32	21.6	28	25.4	60	23.3
3.Sınıf	39	26.4	21	19.1	60	23.3
4.Sınıf	44	29.7	32	29.1	76	29.5
Toplam	148	100	110	100	258	100

Üniversitelere göre sınıfların dağılımlarına bakıldığında Atatürk Üniversitesi Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin %22,3'ünün 1.sınıf, %21,6'sının 2.sınıf, %26,4'ünün 3.sınıf,

%29,7'sinin 4.sınıf, Marmara Üniversitesi Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin %26,4'ünün 1.sınıf, %25,4'ünün 2.sınıf, %19,1'inin 3.sınıf, %29,1'inin ise 4.sınıf olduğu görülmektedir.

¹ Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Marmara üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

³ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Tablo.3. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre İletişim Ölçeği Alt Boyutlarından Aldıkları Ortalamalara İlişkin Karşılaştırma Sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet	N	Ortalama	Std.Sap.	t	p
Arkadaş Canlısı	Kadın	112	3.69	,535	-1,205	,229
	Erkek	146	3.77	,525		
Etki Bırakan	Kadın	112	3.79	,611	,932	,352
	Erkek	146	3.72	,576		
Rahat	Kadın	112	3.57	,600	,861	,390
	Erkek	146	3.51	,612		
Tartışmacı	Kadın	112	3.58	,610	,224	,823
	Erkek	146	3.56	,601		
İlgili	Kadın	112	3.76	,418	2,173	,031*
	Erkek	146	3.62	,529		
Kesin	Kadın	112	3.63	,649	,724	,470
	Erkek	146	3.58	,562		
Sözsüz İletişim Kuran	Kadın	112	3.75	,585	4,629	,000*
	Erkek	146	3.40	,618		
Dramatize Eden	Kadın	112	3.50	,675	1,755	,080
	Erkek	146	3.37	,548		
Açık	Kadın	112	3.74	,592	4,575	,000*
	Erkek	146	3.43	,501		
Baskın	Kadın	112	3.51	,586	1,866	,063
	Erkek	146	3.38	,535		
İletişimci İmajı	Kadın	112	3.42	,603	,334	,739
	Erkek	146	3.40	,491		

*(p<0,05)

Veriler incelendiğinde **ilgili** (p=,031) **sözsüz iletişim kuran** (p=,000), **açık** (p=,000), alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanırken; **arkadaş canlısı** (p=,229) **etki bırakan** (p=,352) **rahat** (p=,390) **tartışmacı** (p=,823) **kesin** (p=,470) **dramatize eden** (p=,080) **baskın** (p=,063) ve **iletişimci imajı** (p=,739) alt boyutlarında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Buna göre **ilgili** alt boyutunda kız öğrencilerin (X=3.76±,418) erkek öğrencilere oranla (X =3.62±,529), **Sözsüz iletişim kuran** alt boyutunda kız

öğrencilerin (X=3.75±,585) erkek öğrencilere oranla (X =3.40±,618) ve **açık** alt boyutunda da kız öğrencilerin (X=3.74±,592) erkek öğrencilere oranla (X =3.43±,501) daha fazla ortalamaya sahip oldukları görülmektedir.

¹ Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

³ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Tablo.4. Katılımcıların Üniversitelerine Göre İletişim Ölçeği Alt Boyutlarından Aldıkları Ortalamalara İlişkin Karşılaştırma Sonuçları

Alt Boyut	Üniversite	N	Ortalama	Std.Sap.	t	p
Arkadaş Canlısı	Marmara Üni.	110	3.67	,522	-1,754	,081
	Atatürk Üni.	148	3.78	,533		
Etki Bırakan	Marmara Üni.	110	3.77	,615	,562	,575
	Atatürk Üni.	148	3.73	,574		
Rahat	Marmara Üni.	110	3.75	,599	-7,215	,000*
	Atatürk Üni.	148	3.25	,486		
Tartışmacı	Marmara Üni.	110	3.35	,741	-5,077	,000*
	Atatürk Üni.	148	3.72	,415		
İlgili	Marmara Üni.	110	3.78	,533	2,802	,005*
	Atatürk Üni.	148	3.61	,451		
Kesin	Marmara Üni.	110	3.66	,689	1,260	,209
	Atatürk Üni.	148	3.56	,525		
Sözsüz İletişim Kuran	Marmara Üni.	110	3.72	,677	3,619	,000*
	Atatürk Üni.	148	3.44	,561		
Dramatize Eden	Marmara Üni.	110	3.42	,633	-,067	,080
	Atatürk Üni.	148	3.43	,592		
Açık	Marmara Üni.	110	3.58	,478	,423	,673
	Atatürk Üni.	148	3.55	,620		
Baskın	Marmara Üni.	110	3.35	,625	-2,219	,027*
	Atatürk Üni.	148	3.51	,499		
İletişimci İmajı	Marmara Üni.	110	3.55	,491	-5,105	,000*
	Atatürk Üni.	148	3.22	,550		

*(p<0,05)

Veriler incelendiğinde **rahat** (p=,000) **tartışmacı** (p=,000), **ilgili** (p=,005), **sözsüz iletişim kuran** (p=,000), **baskın** (p=,027) ve **iletişimci imajı** (p=,000) alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanırken; **arkadaş canlısı** (p=,081) **etki bırakan** (p=,575) **kesin** (p=,209) **dramatize eden** (p=,080) **açık** (p=,673) alt boyutlarında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Buna göre **rahat** alt boyutunda Marmara Üniversitesi (X=3.75±,599) Atatürk Üniversitesi (X=3.25±,486), **ilgili** alt boyutunda Marmara Üniversitesi (X=3.78±,533) Atatürk Üniversitesi

(X=3.61±,451), **sözsüz iletişim kuran** alt boyutunda Marmara Üniversitesi (X=3.72±,677) Atatürk Üniversitesi (X=3.44±,561), ve **iletişimci imajı** alt boyutunda Marmara Üniversitesi spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin (X=3.55±,491) Atatürk Üniversitesi spor yöneticiliği bölümü (X=3.22±,550) öğrencilerine oranla daha fazla ortalamaya sahip oldukları görülmektedir.

Tartışmacı alt boyutunda Atatürk Üniversitesi (X=3.72±,415) Marmara Üniversitesi (X=3.35±,741) ve **baskın** alt boyutunda Atatürk Üniversitesi (X=3.51±,499) spor yöneticiliği bölümü

¹ Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

³ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

öğrencilerinin Marmara Üniversitesi öğrencilerine oranla daha fazla ortalamaya (X=3.35±,625) spor yöneticiliği bölümü sahip oldukları görülmektedir.

Tablo.5. Katılımcıların Sınıflarına Göre İletişim Ölçeği Alt Boyutlarından Aldıkları Ortalamalara İlişkin Karşılaştırma Sonuçları

Alt Boyut	Sınıf	N	Ortalama	Std.Sap.	t	p
Arkadaş Canlısı	1.Sınıf	62	3,70	,545	,252	,860
	2.Sınıf	60	3,70	,527		
	3.Sınıf	60	3,77	,546		
	4.Sınıf	76	3,75	,516		
Etki Bırakan	1.Sınıf	62	3,76	,591	,502	,681
	2.Sınıf	60	3,68	,570		
	3.Sınıf	60	3,81	,640		
	4.Sınıf	76	3,73	,572		
Rahat	1.Sınıf	62	3,54	,590	,702	,552
	2.Sınıf	60	3,45	,578		
	3.Sınıf	60	3,60	,613		
	4.Sınıf	76	3,55	,639		
Tartışmacı	1.Sınıf	62	3,61	,630	,551	,648
	2.Sınıf	60	3,48	,564		
	3.Sınıf	60	3,57	,647		
	4.Sınıf	76	3,59	,583		
İlgili	1.Sınıf	62	3,69	,530	,172	,915
	2.Sınıf	60	3,68	,440		
	3.Sınıf	60	3,65	,557		
	4.Sınıf	76	3,71	,459		
Kesin	1.Sınıf	62	3,71	,713	,939	,422
	2.Sınıf	60	3,57	,513		
	3.Sınıf	60	3,55	,643		
	4.Sınıf	76	3,58	,527		
Sözsüz İletişim Kuran	1.Sınıf	62	3,52	,754	,135	,939
	2.Sınıf	60	3,55	,536		
	3.Sınıf	60	3,59	,598		
	4.Sınıf	76	3,56	,614		
Dramatize Eden	1.Sınıf	62	3,53	,604	,868	,458
	2.Sınıf	60	3,37	,556		
	3.Sınıf	60	3,43	,664		
	4.Sınıf	76	3,39	,609		
Açık	1.Sınıf	62	3,62	,603	1,065	,364
	2.Sınıf	60	3,50	,478		
	3.Sınıf	60	3,49	,676		
	4.Sınıf	76	3,62	,487		
Baskın	1.Sınıf	62	3,43	,548	,910	,437
	2.Sınıf	60	3,40	,602		
	3.Sınıf	60	3,54	,609		
	4.Sınıf	76	3,40	,495		
İletişimci İmajı	1.Sınıf	62	3,50	,528	1,357	,257
	2.Sınıf	60	3,32	,486		
	3.Sınıf	60	3,46	,599		
	4.Sınıf	76	3,37	,542		

*(p<0,05)

Veriler incelendiğinde arkadaş canlısı (p=,860) etki bırakan (p=,681) rahat (p=,552) tartışmacı (p=,648) ilgili (p=,915) kesin (p=,422) sözsüz iletişim

kuran (p=,939), dramatize eden (p=,458) açık (p=,364), baskın (p=,437) ve iletişimci imajı (p=,257) alt boyutlarında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

¹ Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
² Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
³ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

TARTIŞMA VE SONUÇ

İletişim, insanların temel gereksinimlerinden biri olan, bireyler arasında anlamların ortak kılındığı (Pearson ve Nelson, 2000) ve sosyal ortamda birlikte yaşamanın vazgeçilmez bir parçası olan unsurların başında gelir (Adler ve Towne, 1996). Yönetici olarak yetiştirilen bireylerin hedef unsurları için; gereksinim duyacağı ve sürekli etkileşim içinde olacağı öge insandır. Başarılı bir yönetici de olmazsa olmaz özelliklerin başında iletişim gelmektedir. İletişimi iyi kuramayan bir yönetici, işgöreninden verebileceği maksimum randımanı alamayacağı gibi, kendisinde yönetsel faaliyetini başarılı bir şekilde yerine getirememiş olacaktır.

İletişimci biçimleri ölçeğinde yer alan 11 farklı karakter tipi, bireylerin gerek günlük yaşamlarında gerekse öğrenme ortamlarında üstlendikleri temel karakter tiplerini göstermektedir. Bireylerin bazı karakteristik özelliklerinin çakışması iletişim sorunlarına neden olabileceken; bazı karakteristik özelliklerinin baskın olması ise iletişimi, dolayısıyla öğrenme etkinliklerini tekdüze bir hale sokabilecektir.

Bu sebeple gelecekte Türk sporuna yönetici olarak yön verecek Atatürk Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda

okuyan Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin iletişim becerileri araştırılmış şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Cinsiyetlere göre iletişim düzeyleri karşılaştırılması sonucu ortaya çıkan veriler incelendiğinde; ilgili, sözsüz iletişim kuran ve açık alt boyutunda kız öğrencilerin lehinde anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Pehlivan (2005) öğretmen adayları ve Şeker (2000) öğretmenler üzerinde yaptığı çalışmalarda kadınların lehine sonuçlar elde etmişlerdir. Bu bulgular elde ettiğimiz bulguları destekler niteliktedir. Buna karşın cinsiyet ve iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını ortaya çıkaran çalışmalarda bulunmaktadır. (Dilekmen ve ark.2008; Kılıcıgil ve Ark. 2009; Çevik 2011)

Üniversitelere göre iletişim düzeyleri karşılaştırılması sonucu ortaya çıkan veriler incelendiğinde; rahat, ilgili, sözsüz iletişim kuran ve iletişimci imajı boyutlarında Marmara Üniversitesi spor yöneticiliği bölümü öğrencileri lehine anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Bu sonuçlar Marmara bölgesinin sosyal aktivitelerinin ve imkânlarının fazla olmasından dolayı; o bölgede okuyan öğrencilerinin etkileşim ve paylaşım düzeylerinin daha çok olmasından kaynaklanabilir. Tartışmacı ve baskın boyutlarından ise Atatürk Üniversitesi spor yöneticiliği bölümü öğrencileri lehine

¹ Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Marmara üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

³ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

anlamli farklılıklara rastlanmıştır. İnsan ne kadar sosyal olursa o kadar daha iyi bir iletişimi kuracağı kesindir. Bölgesel özellikler düşünüldüğünde doğu insanının kış şartlarından dolayı kapalı alanda geçirdiği gün sayısının fazla olması, daha içe dönük bir yaşam sürmesini tetikleyebilir. İçe dönük yaşam tarzı demek; bireyin sosyal hayattan ve insanlardan uzaklaşması demektir. Bu yaşam tarzına sahip bireyler farklı düşünceyle karşılaştıklarında karşıdaki kişinin düşüncesine daha az saygı göstererek; kendi düşüncesinin haklılığını kanıtlamak için daha tartışmacı ve baskın bir karaktere bürünebilmektedir.

Sonuçlar incelendiğinde ilerde spor yöneticisi olacak bireylerin; iletişim biçimleri ölçeğinden aldıkları genel puan ortalamalarının düşük olduğu gözlenmektedir. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu spor yöneticiliği müfredatları incelendiğinde iletişimle ilgili derslere pek rastlanmamaktadır. Müfredata iletişimle ilgili dersler eklenmeli ve alanında uzman kişiler tarafından seminer, sempozyum, panel vb etkinliklerle öğrencilere gelişimleri için imkanlar sağlanmalıdır. Oluşturabilecek münazara yarışmaları ile öğrenciler fikirlerini belli kurallar dahilinde karşı fikirdekilere karşı sadece iletişimle ifade etmeyi öğrenmelidir. Bu aynı zamanda bireye kendi fikri dışında olan kişilere karşı daha

saygılı bir kişiliğe bürünmesine de yardımcı olacaktır. Bundan sonraki çalışmalar için örneklem grubu geliştirilerek 7 coğrafi bölgede uygulanması bize iletişim becerileri hakkında daha sağlam veriler verecek ve bölgenin iletişim becerileri üzerinde etkili olup olmadığı hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlayacaktır.

¹ Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

³ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

KAYNAKÇA

1. Adler R.B. ve Towne N. (1996)., "Looking Out Looking Inn: Interpersonal Communication", New York: Harcourt Brace College Publishers.
2. Aydın A. (2010)., "Yaşadığımız Dünya (Psikoloji, Sosyoloji, Siyaset Bilim ve Felsefe Üzerine Denemeler)", Ankara: Pegem Akademi.
3. Cüceloğlu D. (1997)., "Yeniden İnsan İnsana", İstanbul, Remzi Kitapevi.
4. Çevik B.D. (2011)., "Müzik Öğretmeni Adaylarının İletişim Becerileri", GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 31, Sayı 1 (2011) 1-13.
5. Deniz İ. (2003)., "İletişim Becerileri Eğitiminin İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin İletişim Becerisi Düzeylerine Etkisi", , Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
6. Dilekman M., Bascı Z., Bektas F. (2008)., "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İletişim Becerisi", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi / Journal Of Graduate School Of Social Sciences, Cilt 12, Sayı 2 , s.223-231.
7. Dursun Ö.Ö ve Aydın H.C. (2011)., "İletişimci Biçimleri Ölçeğinin Türkçeye Çevirisi, Uyarlanması, Geçerlik ve Güvenirliğinin Sağlanması", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İibf Dergisi, Ekim 2011, 6(2), 263-286.
8. Ergün M. (2009)., "Eğitim Felsefesi", Ankara: Pegem Akademi.
9. Hargie O., Dickson D. (2004)., "Skilled Interpersonal Communication: Research", <http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/SBED/article/viewFile/548/540> s. 223-231, E.T. 09.09.2013.
10. Kaya A. (2010)., "İletişime Giriş: Temel Kavramlar ve Süreçler. A. Kaya (Ed.), Kişilerarası İlişkiler ve Etkili İletişim İçinde", (s. 2-33). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
11. Kılıcıgil E., Bilir P., Özdiç Ö., Eroğlu, E. ve Eroğlu, B. (2009)., "İki Farklı Üniversitenin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi", Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 7 (1), 19-28

¹ Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Marmara üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

³ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

12. Korkut F.(2004)., “Okul Temelli Önleyici Rehberlik ve Psikolojik Danışma”, Ankara: Anı Yayıncılık.
13. Neese T. (1997)., ” Success Depends on Effective Communications”, Journal record, (http://www.findarticles.com/p/articiles/mi_qn4182/is_19970827/ai_n10110858)Eylül, (2013).
14. Norton R. W. (1978)., “Foundation of a communicator style construct,” Human Communication Research, 4 (2), 99-112.
15. Norton R. W. (1983)., “Communicator style: theory, applications, and measures”, Beverly Hills, CA: Sage.
16. Özer K. (2006)., “İletişimsizlik Becerisi”, İstanbul, Altıncı basım. Sistem Yayıncılık.
17. Özgüven İ. E. (2001)., “Çağdaş eğitimde psikolojik danışma ve rehberlik”, Ankara: Pdrem Yayınları.
18. Özkılıç R. (2009)., “İletişim, (Edt: Mustafa Sarıtaş), Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı”, Ankara: Pegem Akademi.
19. Pearson J. ve Nelson P. (2000)., “An Introduction to human communication: understanding and sharing”, (8th ed). Dubuque IA: McGraw-Hill.
20. Pehlivan B.K. (2005)., “Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma”, İlköğretim Online, c.4(2),s.s17-23,Muğla
21. Şeker A. (2000)., “Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerileri ile Sınıf Atmosferi Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya

¹ Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Marmara üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

³ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU

ISSN:1302-2040